

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000**

**PLANU URZĄDZENIA LASU
NADLEŚNICTWA SŁAWA ŚLĄSKA**

na okres od 1 stycznia 2026 r. do 31 grudnia 2035 r.

Opracował:

mgr inż. Krzysztof Kołodziejczak

Akceptuję

Z-ca dyrektora Oddziału

.....
mgr inż. Piotr Kubala

Poznań, 20.09. 2025 r.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	5
2. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	6
3. WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW I SYMBOLI	12
3.1 Skróty i symbole zastosowane w tekście.....	12
3.2 Symbole gatunków drzew	13
3.3 Typy siedliskowe lasu.....	13
3.4 Słownik terminów leśnych	14
4. UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W PROCESIE TWORZENIA PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU	17
5. INFORMACJE OGÓLNE	18
5.1 Podstawa prawna prognozy oddziaływania na środowisko	18
5.2 Zakres dokumentu.....	20
5.3 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy oddziaływania na środowisko	20
5.4 Zawartość planu urządzenia lasu	20
5.5 Główne cele planu urządzenia lasu	23
5.6 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia planu urządzenia lasu	24
5.7 Powiązania planu urządzenia lasu z innymi dokumentami, w tym dokumentami, dla których zostały sporządzone strategiczne oceny.....	26
5.8 Metody analizy skutków realizacji postanowień planu oraz częstotliwość jej przeprowadzenia	27
5.9 Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	28
6. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA.....	30
6.1 Położenie oraz budowa geologiczna.....	30
6.2 Charakterystyka drzewostanów i ekologiczna ocena stanu lasu	32
6.3 Siedliska przyrodnicze.....	33
6.4 Walory kulturowe.....	34
6.4.1. Ważniejsze obiekty kultury materialnej w zasięgu terytorialnym	34
6.4.2. Zabytki kultury materialnej na gruntach nadleśnictwa.....	35
6.5 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	35
6.5.1. Rezerваты przyrody	36
6.5.2. Obszary chronionego krajobrazu	40
6.5.3. Obszary Natura 2000.....	42
6.5.4 Użytki ekologiczne.....	48
6.5.5 Pomniki przyrody.....	50
6.5.6 Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	50
6.5.7 Ochrona gatunkowa	51
6.6 Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody a gospodarką leśną	51
6.7 Istniejące problemy ochrony przyrody istotne z punktu widzenia realizacji planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa.....	52
6.8 Potencjalne skutki braku realizacji planu urządzenia lasu.....	62

7. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PLANU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000	64
7.1 Przewidywanie oddziaływanie planu na środowisko	64
7.2 Oddziaływanie na różnorodność biologiczną	64
7.3 Oddziaływanie na ludzi	65
7.4 Oddziaływanie na rośliny, grzyby i zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione	65
7.4.1 Rośliny i grzyby	66
7.4.2 Zwierzęta	71
7.5 Oddziaływanie na wodę	78
7.6 Oddziaływanie na powietrze	79
7.7 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	79
7.8 Oddziaływanie na krajobraz	79
7.9 Oddziaływanie na klimat	80
7.10 Oddziaływanie na zasoby naturalne	80
7.11 Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej	81
7.12 Zestawienie zbiorcze wpływu planu urządzenia lasu na środowisko	81
7.13 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony rezerwatów przyrody	83
7.13.1 Mesze	83
7.13.2 Jezioro Święte	84
7.14 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony obszarów chronionego krajobrazu	85
7.15 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony użytków ekologicznych	85
7.15.1 Łąka Kochana	85
7.15.2 Myszkowskie Bagno	85
7.15.3 Dolina Jeziornej	85
7.15.4 Uroczysko Zacisze	86
7.16 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony zespołów przyrodniczo-krajobrazowych	86
7.17 Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na specjalne obszary ochrony siedlisk ...	86
7.17.1 Nowosolska Dolina Odry PLH080014	86
7.17.2 Żurawie Bagno Sławskie PLH080047	91
7.18 Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na obszary specjalnej ochrony ptaków ...	94
7.18.1 Dolina Środkowej Odry PLB080004	94
7.18.2 Pojezierze Sławskie PLB3000011	97
7.19 Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na siedliska przyrodnicze znajdujące się poza granicami obszarów ochrony siedlisk	98
7.20 Przewidywane oddziaływanie na integralność obszarów Natura 2000	101
8. PRZEWIDYWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE I OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ PLANU NA ŚRODOWISKO	102
9. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZASTOSOWANYCH W PLANIE	103
10. WYKONAWCY PRAC	104
11. LITERATURA I MATERIAŁY POMOCNICZE	105
12. OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY	105

1. Wstęp

Od wielu lat panuje w Polsce trend zmieniający ogólne spojrzenie na las i jego zasoby. Dzieje się to poprzez rosnące zainteresowanie powszechną ochroną przyrody oraz przede wszystkim wprowadzeniem w Polsce sieci Natura 2000. Konsekwencją tych działań są nowe zasady postępowania wobec leśnych zasobów, podparte uregulowaniami prawnymi m.in. Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Gospodarka leśna w Polsce oparta jest na wytycznych zawartych w planie urządzenia lasu (Ustawa o lasach). Wszelkie zabiegi, czyli wytyczne planu u.l. przeprowadzane w lasach mogą w mniejszym lub większym stopniu wpływać na środowisko. Zgodnie z ustawą OOŚ organy opracowujące projekty wymienione w art. 46 tej ustawy, są zobligowane do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania danego projektu na środowisko. Ustawa ta zobowiązuje, zatem Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe do posiadania dokumentu strategicznej oceny oddziaływania planu dla danego nadleśnictwa, dla którego wykonano plan urządzenia lasu.

Niniejsze opracowanie sporządzono dla planu urządzenia lasu wykonanego w ramach VI rewizji dla Nadleśnictwa Sława Śląska na okres 01.01.2026 r. – 31.12.2035 r.

2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Podstawą prawną niniejszej prognozy jest Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zakres i treść prognozy wynikają bezpośrednio z art. 51 ustawy. Przy sporządzaniu prognozy wzięto pod uwagę m.in. zapisy Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Celem prognozy jest określenie wpływu zaprojektowanych w planie urządzenia lasu zabiegów na środowisko, obszary Natura 2000 oraz inne obszary chronione leżące w zasięgu działania nadleśnictwa.

Dane potrzebne do sporządzenia niniejszej prognozy zaczerpnięto głównie z następujących źródeł:

- Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Sława Śląska (zawiera spis gatunków chronionych oraz zagrożonych);
- Powszechna inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, (przeprowadzona na podstawie Zarządzenia nr 31 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 lipca 2006 r.) zweryfikowana w zakresie siedlisk przyrodniczych w latach: 2014-2015 i 2024-2025;
- Standardowe Formularze Danych dla obszarów Natura 2000 (określają szczegółowo przedmioty ochrony obszarów programu Natura 2000);
- Dokumentacje źródłowe planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000;
- Plany ochrony rezerwatów;
- Plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.

Plan urządzenia lasu składa się z następujących elementów:

- Opisu taksacyjnego lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia;
- Tabel powierzchni i miąższości drzewostanów;
- Zestawień powierzchni lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia;
- Mapy gospodarczej lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia;
- Ogólnego opisu lasów i gruntów urządzanego obiektu;
- Zestawień powierzchni według czynności gospodarczych;

- Opisu celów i zasad trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej wraz z przewidywanymi sposobami ich realizacji i wynikającymi stąd zadaniami.

Do analizy wpływu planu na poszczególne elementy środowiska oraz przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 użyto metody macierzowej. Polega ona na „przetłumaczeniu” wartości liczbowych, przedstawionych w postaci tabel, na konkretny wpływ poszczególnych wskazań gospodarczych, na siedliska przyrodnicze oraz poszczególne gatunki.

Projekt planu urządzenia lasu podlega zatwierdzeniu przez ministra właściwego ds. środowiska.

Konieczność sporządzenia planu urządzenia lasu wynika z Ustawy o lasach. Sporządza się go dla każdego nadleśnictwa na okres 10 lat. Działanie nadleśnictw w oparciu o plany urządzenia lasu ma służyć prowadzeniu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

Elementy planu, które mogą wywierać najsilniejszy wpływ na środowisko to przyjęte w nim składy gatunkowe odnowień oraz zaprojektowane zabiegi: rębnie zupełne, cięcia pielęgnacyjne, odnowienia lasu oraz zalesienia.

Oceny tych zabiegów dokonano z pełną świadomością przyjętych metod przeprowadzonych inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i uproszczeń, które zostały w nich zastosowane. Dlatego w przypadku występowania mikrosiedlisk zasadne jest stosowanie składu gatunkowego nowo zakładanych upraw zgodnych z występującymi rzeczywistymi siedliskami.

Jako metody analizy skutków realizacji zapisów planu urządzenia lasu zaproponowano monitoring obejmujący m. in. następujące elementy: zgodność składów gatunkowych drzewostanów z potencjalnym typem lasu na siedliskach przyrodniczych w obszarach Natura 2000; stan hydrogenicznych siedlisk przyrodniczych, występowanie gatunków obcych ekologicznie i geograficznie; zasoby martwego drewna; udział powierzchniowy starodrzewi; stan wykształcenia i zachowania siedlisk przyrodniczych.

W prognozie przeanalizowano możliwość transgranicznego oddziaływania zapisów planu. Ustalono, że ze względu na położenie Nadleśnictwa Sława Śląska oddziaływanie transgraniczne nie zachodzi.

W części ogólnej prognozy opisano stan środowiska z terenu nadleśnictwa. Omówiono jego położenie, klimat, wody i charakterystykę drzewostanów. Szczególną uwagę zwrócono na wartości przyrodnicze. Podano wyniki przeprowadzonych w latach 2014-2015 i 2024-2025 w nadleśnictwie weryfikacji siedlisk i gatunków Natura 2000, podczas których stwierdzono występowanie piętnastu typów siedlisk przyrodniczych, na łącznej powierzchni **865,56 ha**.

W dalszej części omówiono stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem. Analizowane obszary chronione położone w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa to dwa rezerваты przyrody: Mesze i Jezioro Święte, cztery obszary chronionego krajobrazu: Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska, Rynny Obrzycko-Odrzańskie, Pojezierze Sławsko-Przemęckie oraz Nowosolska Dolina Odry oraz jeden zespół przyrodniczo krajobrazowy – Gaj Wandy. W tej części prognozy omówione zostały przedmioty i cele ochrony ww. obszarów chronionych.

Grunty w stanie posiadania Nadleśnictwa Sława Śląska znajdują się w zasięgu czterech obszarów Natura 2000: Nowosolska Dolina Odry PLH080014, Żurawie Bagno Sławskie PLH080047, Dolina Środkowej Odry PLB080004 i Pojezierze Sławskie PLB300011, których krótka charakterystyka została przedstawiona w dalszej części prognozy.

Ogólnie opisano pomniki przyrody oraz rośliny, grzyby i zwierzęta objęte ochroną gatunkową i cenne¹ z terenu nadleśnictwa.

W prognozie określono potencjalne miejsca konfliktu między wymogami ochrony przyrody, a zawartością planu urządzenia lasu. Niezgodności mogą dotyczyć tu w szczególności: realizacji składów gatunkowych przyjętych w elaboracie a naturalnych składów gatunkowych drzewostanów siedlisk przyrodniczych, stosowania rębni zupełnej a zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, problemu braku określenia terminów niektórych zabiegów w planie a ochrony ptaków (ryzyko wykonywania zabiegów w okresie lęgowym), wymogi ochrony lasu a konieczność pozostawiania martwego drewna w lesie.

Ogólnie omówiono problemy ochrony przyrody mogące mieć znaczenie dla realizacji planu urządzenia lasu. Chodzi tu głównie o zagrożenia związane z deficytem wody, stan zanieczyszczeń środowiska, zagrożenie pożarowe lasów, niedostosowanie składów gatunkowych drzewostanów do siedlisk przyrodniczych, zagrożenia powodowane przez niektóre gatunki owadów i grzybów.

Prognoza omawia skutki braku zrealizowania zapisów planu urządzenia lasu nadleśnictwa. Wskazuje się tu przede wszystkim na konieczność prowadzenia gospodarki leśnej w oparciu o plany urządzenia lasu (obowiązek ustawowy). Brak realizacji planu spowodowałby zaburzenie cyklu produkcji drewna, co miałyby niekorzystne skutki społeczne i ekonomiczne. Inne najważniejsze skutki braku realizacji planu to zwiększenie zagrożenia pożarowego lasów, wydłużenie okresu przebudowy składu gatunkowego drzewostanów niezgodnych z siedliskowym typem lasu, nadmierne starzenie się drzewostanów

---

¹ Jako kryterium przyjęto obecność gatunku na krajowych i lokalnych czerwonych listach.

i deprecjacja surowca drzewnego, pogorszenie warunków dla rozwoju młodego pokolenia drzew, a tym samym zagrożenie trwałości zespołów roślinnych.

W dalszej części prognozy przeprowadzono szczegółową analizę wpływu planu na środowisko oraz obszary Natura 2000. Przeanalizowano wpływ planu na różnorodność biologiczną, ludzi, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra kultury materialnej. Nie stwierdzono znacząco negatywnego oddziaływania planu urządzenia lasu na wymienione elementy środowiska. Stwierdzono, że w niektórych przypadkach wpływ ten może być pozytywny na skutek regulacji składu gatunkowego drzewostanów na siedliskach przyrodniczych.

Analizie poddano także wpływ planu na chronione i zagrożone gatunki roślin i zwierząt. Szczegółowiej omówiono gatunki, w przypadku, których znana jest dokładna lokalizacja stanowisk. W rozdziale przytacza się zalecenia zawarte w planie, których celem jest ochrona gatunków podczas zabiegów gospodarczych m. in. ochrona stanowisk roślin podczas cięć i zrywki w trakcie wykonywania trzebieży i czyszczeń, pozostawianie kęp drzewostanu podczas wykonywania rębni.

W następnych rozdziałach prognozy przeanalizowano wpływ zabiegów zaprojektowanych w p.u.l. na cele ochrony obszarów chronionego krajobrazu. Nie stwierdzono znacząco negatywnego oddziaływania planu na wymienione wcześniej obszary.

W dalszej części prognozy poddano szczegółowej analizie wpływ zapisów planu na obszary Natura 2000. Przeprowadzono analizę oddziaływania zabiegów planowanych w p.u.l. na siedliska przyrodnicze i gatunki zwierząt stanowiące przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. Analizie poddano także wpływ p.u.l. na siedliska przyrodnicze niebędące przedmiotami ochrony obszaru, a położonymi w ich granicach.

W prognozie opisano też wpływ zapisów planu na siedliska przyrodnicze znajdujące się na gruntach administrowanych przez Nadleśnictwo Sława Śląska i położonych poza granicami obszarów siedliskowych Natura 2000 – 3140, 3150, 3160, 6120, 6410, 6430, 6510, 7140, 9110, 9170, 9190, 91D0, 91E0, 91F0.

Przeprowadzono analizę zgodności zaprojektowanych w planie składów gatunkowych odnowień dla siedlisk przyrodniczych z naturalnymi składami gatunkowymi siedlisk Natura 2000 – nie stwierdzono niezgodności.

Wskazano na pozytywny wpływ czyszczeń i trzebieży w płatach siedlisk leśnych (regulacja składów gatunkowych drzewostanów). Na podkreślenie zasługuje fakt, iż nie zaplanowano rębni dla siedlisk przyrodniczych zlokalizowanych w obszarach siedliskowych Natura 2000.

W końcowej części prognozy przedstawiono zawarte w planie rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań planu na środowisko oraz rozwiązania alternatywne do rozwiązań zastosowanych w planie. W żadnej z przeprowadzonych analiz nie stwierdzono znacząco negatywnego oddziaływania planu urządzenia lasu. Jednak w pojedynczych przypadkach zaprojektowane w planie zabiegi potencjalnie mogą wywierać niekorzystny wpływ na gatunki uznane za cenne na terenie nadleśnictwa. Dla takich sytuacji w planie przewidziano szereg rozwiązań, które będą negatywny wpływ niwelować, np.:

- Chronić stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin podczas zabiegów gospodarczych;
- W przypadku rębni zupełnej na stanowiskach rzadkich i chronionych roślin pozostawiać kępy drzewostanu;
- Nadleśnictwo jest zobligowane do zgłaszania stwierdzonych nowych siedlisk lęgowych gatunków ptaków strefowych do RDOŚ;
- W przypadku stwierdzenia nowych stanowisk lęgowych gatunków strefowych, przed powołaniem dla nich strefy ochrony należy prowadzić prace gospodarcze zgodnie z wymaganiami strefy okresowej i całorocznej;
- Przed przystąpieniem do wykonywania zabiegów gospodarczych w danym wydzieleniu należy dokonać oględzin w zakresie występowania chronionych gatunków;
- Przed przystąpieniem do zabiegów gospodarczych w wydzieleniach, gdzie zostały stwierdzone stanowiska chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt, należy poinstruować wykonawców prac leśnych w zakresie przeprowadzenia robót w sposób jak najmniej szkodliwy dla stwierdzonych gatunków;
- Informacja o występowaniu stanowisk gatunków chronionych i ich siedliskach powinna być umieszczana i na bieżąco aktualizowana w książkach ochrony przyrody, walorów kulturowych i monitoringu (KOP), stanowiących ważny element prowadzonego przez jednostki RDLP Zielona Góra monitoringu wpływu realizacji planu u.l. na środowisko.
- Prowadzić fachowe szkolenia pracowników terenowych (leśniczowie i podleśniczowie) oraz kadry inżynieryjno-technicznej z zakresu praktycznej znajomości chronionych gatunków flory i fauny występujących na terenie nadleśnictwa;

- Podczas prac postępować zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. 2023, poz. 672).

Z powodu niestwierdzenia w żadnej z analiz prognozy znacząco negatywnego oddziaływania zapisów planu, nie zaprojektowano rozwiązań alternatywnych. Rozwiązania takie zawarte są już w planie. Zaliczyć tu można np. zamieszczone w programie ochrony przyrody zalecenie stosowania specjalnych składów gatunkowych podczas odnowień w miejscu występowania siedlisk przyrodniczych.

3. Wykaz stosowanych skrótów i symboli

3.1 Skróty i symbole zastosowane w tekście

BULiGL – Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej

d-stan – drzewostan

DP – Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa

DS – Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory

TD – typ drzewostanu

GZWP – główne zbiorniki wód podziemnych

IUL – Instrukcja Urządzania Lasu

KDO – klasa do odnowienia

KO – klasa odnowienia

NTG – Narada Techniczno Gospodarcza

n-ctwo – nadleśnictwo

oddz. – oddział

OOŚ – ocena oddziaływania na środowisko

OZW – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty

PGL LP – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe

POP – Program Ochrony Przyrody

PEP – Polityka Ekologiczna Państwa

p.u.l. (plan u.l.) – plan urządzenia lasu

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

ustawa OOŚ – Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

Rb. - rębnia

TP – trzebież późna

TSL – typ siedliskowy lasu

TW – trzebież wczesna

Ip – pierwsze piętro drzewostanu

IIp – drugie piętro drzewostanu

3.2 Symbole gatunków drzew

Bk – buk zwyczajny

Brz – brzoza

Db – dąb

Dbs – dąb szypułkowy

Dbc – dąb czerwony

Dbb – dąb bezszypułkowy

Dg – daglezja zielona

Gb – grab

Kl – klon zwyczajny

Jd – jodła pospolita

Js – jesion

Jw – klon jawor

Md – modrzew

Ol – olsza czarna

So – sosna zwyczajna

Św – świerk pospolity

Wz – wiąz pospolity

Wzs – wiąz szypułkowy

3.3 Typy siedliskowe lasu

Bs – bór suchy

Bśw – bór świeży

BMśw – bór mieszany świeży

BMw – bór mieszany wilgotny

BMb – bór mieszany bagienny

LMśw – las mieszany świeży

LMw – las mieszany wilgotny

Lśw – las świeży

Lw – las wilgotny

Ol – ols

OlJ – ols jesionowy

3.4 Słownik terminów leśnych

Czyszczenia wczesne – zabiegi pielęgnacyjne prowadzone w młodych drzewostanach zwykle przed osiągnięciem przez nie zwarcia. Głównym celem czyszczeń wczesnych jest regulacja składu gatunkowego drzewostanu i usunięcie drzew wadliwych. Dokonuje się wtedy selekcji negatywnej polegającej na usuwaniu drzew niepożądanych w drzewostanie. Czyszczenia wczesne są zabiegiem pielęgnacyjnym bez pozyskania drewna.

Czyszczenia późne – zabiegi pielęgnacyjne prowadzone w młodych drzewostanach po osiągnięciu przez nie zwarcia i zróżnicowaniu pozycji biosocjalnych drzew, mają charakter selekcji negatywnej. Celem czyszczeń późnych jest rozluźnienie drzewostanu i usunięcie drzew niepożądanych w drzewostanie (drzewa wadliwe, rozpieracze), w trakcie czyszczeń późnych może następować pierwsze pozyskanie drewna z drzewostanu.

Typ drzewostanu (TD) – typ drzewostanu przyjmuje się podczas KZP w formie docelowego zestawu pożądanych gatunków drzew, spodziewanego do uzyskania w wieku dojrzałości drzewostanu do odnowienia. Odpowiednio do funkcji lasu typ drzewostanu może przyjmować kierunek gospodarczy (dominacja funkcji produkcyjnej z uwzględnieniem podziału na grupy mezoregionów przyrodniczo-leśnych oraz typy siedliskowe lasu) lub ochronny (dominacja funkcji ekologicznych z uwzględnieniem potrzeb ochrony leśnych siedlisk przyrodniczych).

Gospodarstwa – w ramach obrębu leśnego tworzy się, dla celów planowania urządzeniowego, jednostki regulacyjne nazywane gospodarstwami. Gospodarstwa tworzy się na podstawie dominujących funkcji pełnionych przez lasy, a także przyjętych celów gospodarowania (z uwzględnieniem możliwości produkcyjnych siedlisk leśnych).

Gospodarstwo specjalne – zalicza się tu drzewostany pełniące funkcje specyficzne, niezależnie od głównego podziału gospodarczego. Są to np.: rezerваты przyrody wraz z otulinami, projektowane rezerваты przyrody, wyłączone powierzchnie badawcze i doświadczalne, lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody (w tym na siedliskach łągowych i bagiennych), wyłączone drzewostany nasienne oraz drzewostany zachowawcze, lasy stanowiące ostoje zwierząt objętych ochroną gatunkową.

KDO – klasa do odnowienia – drzewostan użytkowany w ubiegłym dziesięcioleciu rębnią częściową lub gniazdową, w którym powierzchnia odnowiona stanowi mniej niż 50% powierzchni manipulacyjnej (powierzchni działki zrębowej) lub mniej niż 30% w przypadku rębni gniazdowej i w którym nadal przewiduje się stosować (w nadchodzącym 10-leciu) ten sam sposób użytkowania (odnowienia).

KO – klasa odnowienia – drzewostany z reguły rębne i przeszłorębne, podlegające równocześnie użytkowaniu i odnowieniu pod osłoną, w których co najmniej 50% powierzchni,

a w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi i stopniowymi, – co najmniej 30% powierzchni, zostało odnowione (naturalnie lub sztucznie) gatunkami głównymi o pełnej przydatności hodowlanej i które nadal wymagają stosowania rębni złożonych ze względu na konieczność odślaniania (po upływie określonego czasu) młodego pokolenia dla zapewnienia mu właściwych warunków rozwojowych. Do drzewostanów w klasie odnowienia mogą być zaliczane także drzewostany bliskorębne i młodszych klas wieku o niskim zadrzewieniu, przedplonowe lub położone w strefach uszkodzeń, wymagające przebudowy rębniami złożonymi, spełniające wyżej określone warunki procentowe i jakościowe istniejącego odnowienia (Więcko 1996).

Klasy wieku – w leśnictwie wiek drzewostanu zestawia się w klasy obejmujące okresy dwudziestoletnie i zapisywane cyframi rzymskimi (I, II, III itd.). Klasy od I do V dzieli się dodatkowo na 10 letnie podklasy wieku, oznaczając je w ramach klasy, literami: a, b (np. Ia, IIa, itp.) (Instrukcja urządzania lasu 2011 część 1 "Instrukcja sporządzania planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa" § 32).

Odnowienie – wprowadzanie nowego pokolenia lasu sztucznie lub naturalnie na miejsce dotychczasowych drzewostanów usuniętych w toku użytkowania lub zniszczonych przez klęski żywiołowe bądź na skutek starości drzewostanu (Więcko 1996).

Pielęgnowanie lasu – polega na harmonijnym godzeniu procesów naturalnych z potrzebami wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. Obejmuje całość czynności gospodarczych związanych z pielęgnowaniem drzewostanu i siedliska, dla utrzymania lub poprawy stabilności mechanicznej drzewostanu i sprawności siedliska, uzyskania wysokiej produkcji surowca drzewnego możliwie najlepszej jakości, przy zachowaniu naturalnej różnorodności biologicznej lasu i jego pozaprodukcyjnych funkcji (Zasady hodowli lasu 2012).

Rębnia – zespół czynności mający na celu stopniową przemianę pokoleń w lesie w sposób zapewniający równoczesne usuwanie drzew lub drzewostanów, tworzenie najkorzystniejszych warunków dla zainicjowania i rozwoju nowego pokolenia drzew pożądanych gatunków, kształtowanie odpowiedniej budowy drzewostanu, zapewnienie naturalnej różnorodności biologicznej i trwałości w zmieniających się warunkach środowiska (Zasady hodowli lasu 2012).

Rębnie złożone – wyróżnione ze względu na sposób cięcia, stwarzający różne możliwości osłony odnowienia przez starodrzew. Do rębni złożonych zalicza się rębnie: częściowe, gniazdowe, stopniowe i przerębne (Zasady hodowli lasu 2012).

Rębnia zupełna = rębnia całkowita – zalecana dla gatunków światłożądnych – odznacza się jednorazowym usunięciem całego drzewostanu z określonej powierzchni z ewentualnym pozostawieniem nasienników, przestojów lub biogrup drzewostanu rębego. Na otwartej powierzchni zrębowej w wyniku przeważnie sztucznego odnowienia gatunków

światłoządnym powstają przestrzennie rozgraniczone uprawy równoległe (Zasady hodowli lasu 2012).

Trzebież późna – zabieg, którego celem jest pielęgnacja drzewostanu, zaś produktem ubocznym jest pozyskiwanie drewna; w trzebieżach późnych pozyskuje się drewno mało- i wielkowymiarowe.

Trzebież wczesna – zabieg, którego celem jest pielęgnacja drzewostanu, zaś produktem ubocznym jest pozyskiwanie drewna; w trzebieżach wczesnych pozyskuje się drewno mało i średniowymiarowe.

Zalesianie – wprowadzanie lasu na grunty nieleśne, dotychczas użytkowane rolniczo lub stanowiące nieużytki czasowe (Więcko 1996).

Zasięg terytorialny nadleśnictwa – umowna granica działania nadleśnictwa. W zasięgu terytorialnym znajdują się zarówno grunty administrowane przez PGL LP, jak i grunty innych form własności, do których p.u.l. się nie odnosi.

4. Udział społeczeństwa w procesie tworzenia projektu planu urządzenia lasu

Potwierdzeniem przeprowadzenia konsultacji społecznych na poszczególnych etapach opracowania projektu planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Sława Śląska są następujące dokumenty:

- kopie zaproszeń na posiedzenia Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno-Gospodarczej;
- kopie list obecności uczestników posiedzeń Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno-Gospodarczej;
- kopie ogłoszeń w prasie o wyłożeniu projektu planu urządzenia lasu do wglądu w siedzibie nadleśnictwa;
- notatki, protokoły i opinie ze spotkań przedstawicieli RDLP, nadleśnictwa i wykonawcy planu z Zespołem Lokalnej Współpracy² w/s ustaleń dotyczących planowanej gospodarki leśnej.

---

² Zespół powołano Decyzją Dyrektora RDLP w Zielonej Górze nr 108 z dnia 3.11.2023 r. w sprawie powołania Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) w ramach opracowania projektu planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Sława Śląska na lata 2026-2035 (ZS.601.4.2023). Zespół składa się z sześciu osób.

5. Informacje ogólne

5.1 Podstawa prawna prognozy oddziaływania na środowisko

Podstawą prawną opracowania prognozy jest Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz.U. z 2024 poz. 1112, 1881, 1940).).

Przy sporządzaniu prognozy wzięto też pod uwagę zapisy następujących aktów prawnych:

ustaw:

- *Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach tekst jednolity (Dz.U. z 2025 poz. 567);*
- *Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych tekst jednolity (Dz. U. 2024 poz. 82.);*
- *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska tekst jednolity (Dz. U. z 2025, poz. 647, 1080);*
- *Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie tekst jednolity (Dz. U. z 2025 r., poz. 539);*
- *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody tekst jednolity (Dz. U. z 2025 r., poz. 884);*
- *Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie tekst jednolity (Dz. U. z 2020 r. poz. 2187);*

rozporządzeń:

- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014, poz. 1409);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014, poz. 1408);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2022, poz. 2380.);*
- *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019, poz. 1839 ze zm.);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty,*

a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia, jako obszary Natura 2000 tekst jednolity (Dz. U. 2014 poz. 1713);

- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 sierpnia 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U. 2012 poz. 1302);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z 22 lipca 2019 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku (Dz. U. 2019, poz. 1383);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2011 Nr 25, poz. 133 z późn. zm.);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. 2023, poz. 672.*

Dodatkowo uwzględnia się prawo wspólnotowe:

- *Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;*
- *Dyrektywę Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć dla środowiska (znowelizowana Dyrektywą Rady 97/11/WE z dnia 3 marca 1997 r.);*
- *Dyrektywę Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory;*
- *Dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny oddziaływania na środowisko pewnych planów i programów;*
- *Dyrektywę 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu.*

oraz prawo międzynarodowe:

- *Konwencję o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, sporządzona w Ramsarze dnia 2 lutego 1971 r.;*
- *Konwencję o ochronie europejskiej dzikiej fauny i flory oraz siedlisk przyrodniczych sporządzona w Bernie dnia 19 października 1979 r.;*
- *Konwencję o ochronie różnorodności biologicznej sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r.*

5.2 Zakres dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko oparta jest na wytycznych ustawy OOS zawartych w art. 51. pkt. 2.1. Celem prognozy OOS jest określenie wpływu zaprojektowanych działań na środowisko i obszary Natura 2000. Zakres prognozy uzgodniony został między RDLP w Zielonej Górze a RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim i Generalną Dyрекcją Ochrony Środowiska.

5.3 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy oddziaływania na środowisko

Prognoza oddziaływania planu u.l. na środowisko jest to dokument powstały w oparciu o kompleksowy zbiór informacji dotyczących obszarów i gatunków chronionych na terenie nadleśnictwa. W celu jak najdokładniejszego opracowania zagadnień związanych z prognozą korzystano z dostępnych materiałów. Wśród najważniejszych znalazły się:

- Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Sława Śląska (zawiera spis gatunków chronionych oraz zagrożonych);
- Powszechna inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, (przeprowadzona na podstawie Zarządzenia nr 31 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 lipca 2006 r.) zweryfikowana w zakresie siedlisk przyrodniczych w latach: 2013-2014 i 2023-2024;
- Standardowe Formularze Danych dla obszarów Natura 2000 (określają szczegółowo przedmioty ochrony obszarów programu Natura 2000);
- Dokumentacje źródłowe planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000;
- Plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000;
- Plany ochrony rezerwatów;
- Opracowanie siedliskowe dla Nadleśnictwa Sława Śląska (2004).

5.4 Zawartość planu urządzenia lasu

Strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko wprowadzono m.in. w celu wspierania trwale zrównoważonej gospodarki leśnej prowadzonej w lasach na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach. Określone w ww. ustawie zasady zobowiązują właścicieli lasów do ich zachowania oraz do szeroko rozumianej ochrony leśnych zasobów. Niniejsza ustawa określa również, że prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

ma odbywać się według p u l. lub uproszczonego planu urządzenia lasu, które to dokumenty sporządza się na okres 10 lat (Art. 7.1.). Przedmiotem planu urządzenia lasu są lasy w rozumieniu art. 3 ustawy o lasach oraz grunty przeznaczone do zalesienia. W PGL LP plany realizowane są w obrębie nadleśnictw.

Zawartość planu u.l. określa Instrukcja Urządzania Lasu z 2024 r. W skład p.u.l. wchodzi:

1) opis taksacyjny lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, według stanu na dzień 1 stycznia pierwszego roku obowiązywania sporządzanego projektu planu urządzenia lasu, a w nim:

a) dokładna lokalizacja drzewostanu (adres leśny i administracyjny) oraz rodzaj użytku gruntowego i jego powierzchnia;

b) opis siedliska leśnego z uwzględnieniem informacji o terenie, glebie, pokrywie gleby i runie leśnym;

c) funkcja lasu i cele gospodarowania: typ drzewostanu (o kierunku gospodarczym lub ochronnym odpowiednio do funkcji lasu) oraz wiek dojrzałości rębnej drzewostanu;

d) opis drzewostanu wraz z liczbowymi elementami jego charakterystyki (średnie wymiary drzew, klasa bonitacji drzewostanu, miąższość grubizny, przyrost miąższości);

e) planowane czynności gospodarcze;

2) tabele powierzchni i miąższości drzewostanów według klas wieku oraz:

a) gatunków drzew w drzewostanie;

b) typów siedliskowych lasu;

c) klas bonitacji drzewostanów;

d) funkcji lasów;

3) zestawienie powierzchni lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia według rodzajów użytków gruntowych z podziałem na województwa, powiaty i gminy;

4) mapa gospodarcza lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia; przy przyjętej technologii leśnej mapy numerycznej, zwanej dalej LMN, obowiązuje na niej zakres informacji odpowiedni dla skali 1: 5000 lub większej;

5) ogólny opis lasów i gruntów urządzanego obiektu z uwzględnieniem położenia geograficznego, analizy dotychczasowej gospodarki leśnej (wraz z oceną tej gospodarki dokonaną przez dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych), opisu stanu lasu i analizy stanu zasobów drzewnych oraz opisu warunków przyrodniczych i warunków ekonomicznych produkcji leśnej; w praktyce w ogólnym opisie zamieszcza się również cały rozdział dotyczący gospodarki przyszłej, w tym m.in. zagadnienia, o których mowa w kolejnych punktach (6, 7 i 8), a także protokoły ustaleń Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno-Gospodarczej;

6) zestawienia powierzchni według czynności gospodarczych, zagregowane z opisów taksacyjnych lub wykazów zadań;

- 7) program ochrony przyrody;
- 8) opis celów i zasad trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej wraz z przewidywanymi sposobami ich realizacji i wynikającymi stąd zadaniami dotyczącymi:
- a) maksymalnej ilości drewna przewidzianej do pozyskania w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu, zwanej etatem cięć;
  - b) pielęgnowania upraw, młodników i drzewostanów średnich klas wieku (do rozpoczęcia w nich procesu odnowienia z zastosowaniem rębni);
  - c) zalesień i odnowień;
  - d) ukierunkowań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej wraz z odpowiednimi mapami przeglądowymi;
  - e) ukierunkowań z zakresu gospodarki łowieckiej wraz z odpowiednią mapą przeglądową;
  - f) ukierunkowań z zakresu ubocznego użytkowania lasu;
  - g) potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej, w szczególności z zakresu turystyki i rekreacji.

Projekt planu u.l. podlega zatwierdzeniu przez ministra ds. środowiska. Przedmiotem decyzji zatwierdzającej są:

- opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia;
- analiza gospodarki leśnej w minionym okresie;
- POP;
- określenie zadań gospodarczych (etat miąższościowy użytków głównych, projektowana powierzchnia do zalesień, odnowień i pielęgnacji, zadania dotyczące ochrony lasu, gospodarki łowieckiej oraz infrastruktury technicznej).

Tabela 1. Elementy p.u.l. mogące oddziaływać na środowisko lub obszary Natura 2000

Rodzaj zabiegu lub zapisu w planie	Szczegółowość informacji zapisana w planie urządzenia lasu	Możliwe negatywne oddziaływania	Opis	Skala (% powierzchni leśnej nadleśnictwa)
Zalesianie	Do konkretnego wydzielenia	Znacząco negatywne w przypadku zalesiania siedlisk nieleśnych z załącznika I DS	Nie zaplanowano zalesień	-
Odnowienia	Do konkretnego wydzielenia	Negatywne w przypadku stosowania składów gatunkowych zupełnie niezgodnych z typem lasu	Skład gatunkowy upraw wynika z ustaleń Komisji Założeń Planu i protokołu NTG. Odnowienia zaplanowano na powierzchni 2 120,48 ha	8,53
Rębnia I	Do konkretnego wydzielenia	Znacząco negatywne w przypadku niektórych gatunków i siedlisk, zależnie od liczby stanowisk	Sposób gospodarowania przyjęty ze względu na typ siedliskowy lasu, TD oraz aktualny skład gatunkowy. Zaplanowano na pow. 867,89 ha	3,48

Rodzaj zabiegu lub zapisu w planie	Szczegółowość informacji zapisana w planie urządzenia lasu	Możliwe negatywne oddziaływania	Opis	Skala (% powierzchni leśnej nadleśnictwa)
Składy gatunkowe upraw	Do typów siedliskowych lasu w ramach TD	Negatywne w przypadku stosowania składów gatunkowych niezgodnych z typem lasu	Skład gatunkowy upraw wynika z ustaleń KZP i NTG. TD zapisano w elaboracie. Specjalne składy odnowień dla wydzieleń ze stanowiskami siedlisk przyrodniczych zapisano w POP	–
Etat cięć użytków głównych (rębnych i przedrębnych)	Dla całego nadleśnictwa	Oddziaływanie negatywne w przypadku przyjęcia etatu znacznie przekraczającego możliwości przyrostowe drzewostanów	Określa maksymalną, możliwą do pozyskania miąższość drzewostanów w okresie obowiązywania planu	75,06 ¹
Zalecenie usuwania drzew zasiedlonych przez szkodniki wtórne	Ogólny zapis dotyczący całego nadleśnictwa	Negatywne, jeżeli usuwany jest cały posusz (zmniejszenie zasobów martwego drewna) lub usuwane drzewa są miejscem występowania cennych gatunków	W planie wyznaczono powierzchnie wyłączone z użytkowania, na których nie wykonuje się zabiegów gospodarczych	89,83 ²

¹ – obliczone jako procent sumy powierzchni użytków rębnych i przedrębnych w stosunku do powierzchni leśnej nadleśnictwa

² – powierzchnia leśna pomniejszona o powierzchnię leśną zaliczoną do powierzchni wyłączonych z użytkowania w stosunku do powierzchni leśnej nadleśnictwa

5.5 Główne cele planu urządzenia lasu

Zgodnie z zapisami ustawy OOŚ „*Prognoza zawiera informacje o (...) głównych celach projektowanego dokumentu*” (art.51.1).

Plan urządzenia lasu ma za zadanie wprowadzenie ogólnokrajowych zasad opracowanych w celach zapewnienia istnienia i prawidłowego funkcjonowania lasów na poziom lokalny, w postaci średniookresowych celów gospodarowania określanych dla nadleśnictwa.

Główne cele urządzania lasu, na których oparty jest plan urządzenia lasu zawarte są w Instrukcji urządzania lasu, która jest załącznikiem do Zarządzenia nr 116 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 grudnia 2023 r. w sprawie wprowadzenia „Instrukcji urządzania lasu”.

Oba dokumenty oparte są na obowiązujących aktach prawnych oraz stanowią podstawę planowania gospodarowania w lasach. Do głównych założeń (celów) urządzania zalicza się:

- inwentaryzację i ocenę stanu lasu, w tym gleb, siedlisk i drzewostanów;

- rozpoznanie walorów przyrodniczych;
- określenie i podział lasu wg pełnionych funkcji;
- projektowanie zabiegów gospodarczych dostosowanych do wieku, struktury i składu gatunkowego;
- określenie stopnia uszkodzenia drzewostanów oraz zadań z zakresu hodowli, ochrony i gospodarki łowieckiej;
- ustalenie etatów cięć użytkowania rębego i przedrębnego.

5.6 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia planu urządzenia lasu

Przy sporządzaniu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Sława Śląska oraz w późniejszej analizie wyznaczonych zadań, czyli w ocenie oddziaływania p.u.l. na środowisko, wzięto pod uwagę, obok prawa krajowego, dokumenty o znaczeniu międzynarodowym. Obowiązujące konwencje i dyrektywy mają obecnie ogromne znaczenie w niemal każdej dziedzinie gospodarki, jednak największe odzwierciedlenie znajdują w dziedzinach bezpośrednio związanych z przyrodą, m.in. w leśnictwie.

Cele dotyczące ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia p.u.l. znajdują się m.in. w przedstawionych niżej dokumentach.

Polityka leśna państwa z 1997 r.

„Nadrzędnym celem polityki leśnej jest wyznaczenie kompleksu działań kształtujących stosunek człowieka do lasu, zmierzających do zachowania, w zmieniającej się rzeczywistości przyrodniczej i społeczno-gospodarczej, warunków do trwałej w nieograniczonej perspektywie czasowej wielofunkcyjności lasów, ich wszechstronnej użyteczności i ochrony oraz roli w kształtowaniu środowiska przyrodniczego zgodnie z obecnymi i przyszłymi oczekiwaniami społeczeństwa” (rozdział III, 1.).

Krajowy program zwiększania lesistości.

Zakłada zwiększenie lesistości kraju do 33% w połowie XXI wieku.

Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa).

Dyrektywa stanowi jedną z podstaw europejskiego programu ochrony przyrody – Natura 2000. Określa ważne, w skali europejskiej, gatunki roślin i zwierząt oraz typy siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których, kraje członkowskie zobowiązane są powołać obszary

Natura 2000. Dyrektywa jest wiążąca dla wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej, które muszą wprowadzić jej postanowienia do prawa krajowego.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa; (Dyrektywa Ptasia).

Podstawowym celem DP jest ochrona przed wyginieniem populacji ptaków występujących w stanie dzikim na terenie Unii Europejskiej. Drugim celem dyrektywy jest prawne uregulowanie zasad handlu i odłowu ptaków oraz przeciwdziałanie bezprawnemu zabijaniu ptaków.

Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, sporządzona w Ramsarze dnia 2 lutego 1971 r. (Konwencja Ramsarska).

Ochrona obszarów wodno-błotnych wprowadzana jest głównie ze względu na ochronę środowiska życia zamieszkującego te tereny ptactwa wodnego.

Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, sporządzona w Paryżu dnia 16 listopada 1972 roku.

Konwencja ta jest podstawowym instrumentem, kształtującym politykę poszczególnych państw w zakresie dziedzictwa kulturowego.

Konwencja o ochronie gatunków wędrownych dzikich zwierząt, sporządzona w Bonn dnia 29 czerwca 1979 roku (Konwencja Bońska).

Celem konwencji jest ochrona dzikich zwierząt migrujących, stanowiących niezastąpiony element środowiska naturalnego.

Konwencja o ochronie europejskiej dzikiej fauny i flory oraz ich siedlisk naturalnych sporządzona w Bernie dnia 19 października 1979 r. (Konwencja Berneńska).

Dotyczy ochrony gatunków zagrożonych i ginących oraz rzadkich siedlisk przyrodniczych, zwłaszcza na terenie Wspólnoty Europejskiej.

Konwencja o ochronie różnorodności biologicznej sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. (Konwencja z Rio).

W świetle tego dokumentu, działalność związana z ochroną bioróżnorodności oraz jej zrównoważonym użytkowaniem ściśle się ze sobą łączy i uzupełnia. Konieczność korzystania z zasobów niesie za sobą potrzebę ich ochrony. Konwencja wprowadza pojęcia: zrównoważonego leśnictwa i rolnictwa, zrównoważonej eksploatacji zasobów przyrody oraz pojęcie ekorozwoju.

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. 2023, poz. 672).

Dokument określa wymagania dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej stosowane podczas przygotowywania i realizacji działań w zakresie gospodarki leśnej. Został on szczegółowo omówiony w rozdziale 9.2.2. POP.

Sposoby realizacji celów ochrony środowiska zawartych w wyżej wymienionych dokumentach to m.in.:

- przyjęcie etatów użytkowania przedrębного i rębного na poziomie zabezpieczającym zasadę trwałości i wielofunkcyjności lasu;
- realizację zasady kompleksowej ochrony ekosystemów leśnych poprzez wyróżnienie i uwzględnienie pełnionych przez nie funkcji ochronnych, optymalne dostosowanie wieków rębności poszczególnych gatunków drzew do istniejących warunków przyrodniczych oraz pełnionych funkcji produkcyjnych i ochronnych;
- możliwość stosowania składów gatunkowych upraw dostosowanych do naturalnych składów gatunkowych siedlisk leśnych;
- możliwość unaturalniania drzewostanów antropogenicznie zniekształconych poprzez projektowanie ich przebudowy;
- respektowanie konieczności ochrony strefowej chronionych gatunków ptaków zgodnie z zaleceniem Dyrektywy Ptasiej;
- wyznaczanie ekosystemów reprezentatywnych (ER) i obszarów cennych przyrodniczo (OCP);
- stosowanie zasad proekologicznych, bezpiecznych sposobów użytkowania lasu (biooleje, okresowe szkolenia, bezpieczne technologie, wyznaczanie szlaków zrywkowych);
- realizacja działań w zakresie szeroko pojętej edukacji leśnej społeczeństwa, w tym opracowywanie programów ochrony przyrody i prognoz oddziaływania planu u.l. na środowisko.

5.7 Powiązania planu urządzenia lasu z innymi dokumentami, w tym dokumentami, dla których zostały sporządzone strategiczne oceny

Zapisy planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Sława Śląska uwzględniają wytyczne zawarte w dokumentach planistycznych opracowanych dla tego obszaru. Wśród najważniejszych znajdują się:

Dokumenty na szczęblu województwa:

- Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego do 2030 roku;
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku;
- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego;

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego;
- Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku;
- Program Ochrony Środowiska Województwa Lubuskiego do roku 2027;
- Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku;
- Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku;
- Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku;

Opracowania na szczeblu powiatu:

- Strategia Rozwoju Powiatu Wschowskiego na lata 2021-2030;
- Strategia Rozwoju Powiatu Nowosolskiego na lata 2015-2025;
- Strategia Rozwoju Powiatu Zielonogórskiego na lata 2014-2022;
- Strategia Rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2015-2025;

Opracowania na szczeblu gmin:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sława;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowa Sól;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kolsko;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Siedlisko;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bojadła;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kargowa;
- Strategia rozwoju Gminy Bojadła na lata 2021-2030;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wolsztyn;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kotla;

5.8 Metody analizy skutków realizacji postanowień planu oraz częstotliwość jej przeprowadzenia

Monitorowanie zadań określonych w Planie Urządzenia Lasu, zatwierdzonego przez ministra właściwego ds. środowiska, będzie oparte o rozbudowany system kontroli w Lasach Państwowych, głównie w ujęciu średniookresowym, dziesięcioletnim poprzez kontrole

okresowe Inspekcji Lasów Państwowych, kontrole sprawdzające i problemowe Wydziału Kontroli i Audytu Wewnętrznego, kontrole funkcjonalne wydziałów merytorycznych RDLP (krótkookresowe). Skutki realizacji postanowień planu zawierać będzie analiza gospodarki leśnej ubiegłego okresu gospodarczego, dokonana przez nadleśniczego, zamieszczona w elaboracie nowego p.u.l.).

Możliwość oceny realizacji planu urządzenia lasu w odniesieniu do przedsięwzięć mających wpływ na stan środowiska powinien zapewnić w szczególności monitoring następujących wskaźników:

- a) struktury powierzchniowej lasów według gatunków panujących i rzeczywistego udziału w składach gatunkowych oraz wieku dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych obszarów Natura 2000;
- b) zgodności składów gatunkowych upraw uzyskanych na siedliskach przyrodniczych z przyjętymi w planie orientacyjnymi składami gatunkowymi upraw dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych typów siedliskowych;
- c) powierzchni uznanych odnowień naturalnych w obrębie siedlisk przyrodniczych w okresie realizacji planu i ich udziale w całkowitej powierzchni odnowień;
- d) miąższości drewna martwego w ekosystemach leśnych nadleśnictwa.

Monitoring realizacji działań gospodarczych zawartych w PUL należy prowadzić w sposób ciągły, poprzez realizację Zarządzenia nr 11 Dyrektora RDLP w Zielonej Górze z dnia 11.03.2022 r. To wewnętrzne uregulowanie porządkuje dotychczas funkcjonujące akty prawne, precyzuje sposób prowadzenia monitoringu oraz jego dokumentowania, sposób ewidencjonowania monitoringu w bazie ochrony przyrody oraz określa nowy wzór Książek ochrony przyrody, walorów kulturowych i monitoringu (KOP).

5.9 Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Konwencja z Espoo w art. 1 pkt. VIII definiuje oddziaływania transgraniczne jako: „jakiegokolwiek oddziaływanie, niemające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej strony”. W świetle Załącznika I Konwencji z Espoo pkt. 17 - „wyrąb lasu na dużych powierzchniach” jest oddziaływaniem transgranicznym – zgodnie z zapisami w planie u.l. urządzanego obiektu brak jest jakichkolwiek wskazań mogących spełniać ww. przesłanki.

Zabiegi gospodarcze w projekcie planu mają charakter miejscowy. W większości wpływają jedynie na stan środowiska w konkretnym wydzieleniu, w którym są wykonywane. Z oceny ogólnej wpływu projektu planu na poszczególne elementy środowiska (przedstawionej w dalszej części prognozy) wynika, iż wpływ ten jest niewielki. Większość działań gospodarczych jest neutralna dla środowiska, część jest pozytywna, a część nieznacznie negatywna, ale dotyczy to konkretnych stanowisk gatunków i konkretnych pól siedliska.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia należy stwierdzić, że projekt planu u.l. nie będzie oddziaływał negatywnie transgranicznie.

6. Opis, analiza i ocena stanu środowiska

6.1 Położenie oraz budowa geologiczna

Nadleśnictwo Sława Śląska zlokalizowane jest głównie w południowo-wschodniej części województwa lubuskiego. Północna część jego zasięgu znajduje się w zachodniej części województwa wielkopolskiego, natomiast południowy fragment położony jest w północnej części województwa dolnośląskiego. Grunty zarządzane przez nadleśnictwo położone są między 15°76' a 16°20' długości geograficznej wschodniej oraz między 51°77' a 52°04' szerokości geograficznej północnej.

Położenie nadleśnictwa według podziału Polski na regiony fizyczno-geograficzne w układzie dziesiętnym (Richling [red.] 2021) przedstawia się następująco:

- Megaregion – Pozaalpejska Europa Środkowa (3)
- Prowincja – Niż Środkowoeuropejski (31)
- Podprowincja – Pojezierza Południowobałtyckie (314-316)
- Makroregion – Pradolina Warciańsko-Odrzańska (315.6)
  - ✓ Mezuregion – Kotlina Kargowska (315.62)
- Makroregion – Pojezierze Leszczyńskie (315.8)
  - ✓ Mezuregion – Pojezierze Sławskie (315.81)
- Podprowincja – Niziny Środkowopolskie (318)
- Makroregion – Obniżenie Milicko-Głogowskie (318.3)
  - ✓ Mezuregion – Pradolina Głogowska (318.32)

Według przedstawionego powyżej podziału fizyczno-geograficznego, omawiany obszar obejmuje fragmenty trzech mezoregionów, z których największy udział powierzchniowy ma mezuregion Pojezierza Sławskiego (315.81).

Obszar Nadleśnictwa Sława Śląska został ukształtowany przez procesy akumulacji i erozji lądolodu w okresie zlodowacenia środkowopolskiego, stadiału Warty, stadiału leszczyńskiego, a także procesów rzeźbotwórczych działających po ustąpieniu lądolodu. Przynależność terenów nadleśnictwa do trzech mezoregionów fizyczno-geograficznych sugeruje, że ich zróżnicowanie zarówno pod względem geomorfologicznym jak i geologicznym jest dosyć silne.

Nadleśnictwo Sława Śląska położone jest przeważnie na obszarach nizinnych wysoczyzn płaskich i falistych, rzadziej dolinnych (nad Odrą, Obrzycą, Południowym Kanałem Obry) i pagórkowatych. Dominującą formą reliefu jest tu teren nizinny równy

(deniwelacje nie przekraczają 5 m) występuje w Kotlinie Kargowskiej oraz w Pradolinie Głogowskiej. Tereny tego rodzaju przeważają również na obszarze Pojezierza Sławskiego. Tereny faliste (deniwelacje nie przekraczające 12-15 m i tworzące nabrzemia oraz obniżenia o małych nachyleniach – do 5°) i pagórkowate (pagórki, wały oraz garby wysokości względnej do 20-25 m i nachyleniu stoków od ok. 6° do 30°) występują w rozproszeniu w rejonach występowania wydmy, krawędzi dolin rzecznych, mis jeziornych oraz kemów i moren. Wydmy spotykane są w północnej i zachodniej części obrębu Kochanowo oraz środkowej i północnej części obrębu Świętno, rzadziej również w zachodniej i południowej części obrębu Sława. Wzgórza kemowe występują w obrębie linii jezior przecinających nadleśnictwo (Pojezierze Sławskie).

Maksymalne różnice wysokości względnej w nadleśnictwie wynoszą kilkadziesiąt metrów. Najwyżej położone tereny znajdują się w na południu Pojezierza Sławskiego, w strefie moreny czołowej. Największe wyniesienie terenu występuje w południowej części obrębu Sława – „Stara Winna Góra” 130 m n.p.m.

Pojezierze stanowi wyraźną depresję, na której brzegach usytuowane są formy strefy marginalnej – moreny czołowe, wydmy kopalne i sandry. Dno depresji zajmuje między innymi Jezioro Sławskie. Powierzchnia zlewni Jeziora Sławskiego wynosi 207,8 km².

Część Kotliny Kargowskiej obejmująca północne i północno-zachodnie fragmenty nadleśnictwa to obszar piaszczystej i podmokłej równiny o powierzchni ok. 620 km². Powierzchnię równiny urozmaicają wydmy. Zachodnim skrajem kotliny przepływa Odra i jej dopływ Obrzyca, biorąca początek powyżej Jeziora Sławskiego na południu i przepływająca przez Jezioro Rudno. We wschodniej części kotliny wody Obry są rozdzielone na trzy kanały (Północny, Środkowy, Południowy), z których tylko Kanał Południowy odprowadza swe wody do jeziora Rudno i Obrzycy (pozostałe 2 kanały po połączeniu płyną do rynny jezior zbąszyńskich)

Na terenie Pojezierza Sławskiego występują formy dolinne. Wzgórza kemowe wyznaczają granicę ww. zlodowacenia w postaci wygiętego łuku i kończą się na północ od Wschowy. Zbudowane są one z morenowych piaszczystych glin oraz piasków gliniastych, miejscami przewarstwionych żwirami. W obrębie tego obszaru występuje szereg jezior (m.in. Sławskie, Tarnowskie Duże i Małe).

Na południe od Pojezierza Sławskiego rozciąga się Pradolina Głogowska obejmująca dużą formę dolinną szerokości do 12 km, długości około 70 km, ciągnącą się od Wąsoszy po Nową Sól. W pradolinie występuje szeroki taras łąkowy i piaszczyste terasy plejstoceny z wydmami, zajęte przeważnie przez lasy. W podłożu dominują piaszczysto-żwirowe nanosy. W zasięgu pradoliny znajduje się zachodnia i południowa część obrębu Sława.

Generalnie holocenyjskie osady organiczne (torfowe, mułowe, gytiove), często powierzchniowo zmurzałe, są rozproszone w dolinach wszystkich cieków wodnych

płynących, a także rynien jeziornych położonych w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa, wypełniając lokalne zagłębienia i dolinki. Wydmy i inne piaszczyste utwory eoliczne powstałe na przełomie plejstocenu i holocenu spotykane są głównie w kompleksach leśnych obrębów Kochanowo i Świętno.

6.2 Charakterystyka drzewostanów i ekologiczna ocena stanu lasu

W nadleśnictwie udział drzewostanów jednogatunkowych i dwugatunkowych wynosi odpowiednio 59,1% i 24,0%. Wielogatunkowość (trzy i więcej gatunków) stwierdzono łącznie na 16,9% powierzchni drzewostanów i uwidacznia się ona w drzewostanach młodszych klas wieku (do 40 lat).

Wśród drzewostanów nadleśnictwa zdecydowanie dominują jednopiętrowe zajmujące 96,3% powierzchni leśnej zalesionej. W drzewostanach dwupiętrowych, stanowiących 0,2% powierzchni zalesionej, dolne piętra tworzą takie gatunki jak: dąb, grab, buk, klon jawor, wiąz, świerk, lipa, jesion i brzoza. Udział drzewostanów w KO i KDO to 3,4% – w stosunku do ubiegłego okresu gospodarczego nie odnotowano znaczącej zmiany udziału tej grupy drzewostanów. Drzewostany wielopiętrowe oraz o budowie przerębowej nie występują. Czynniki determinującymi obecny stopień zróżnicowania budowy pionowej jest panujący udział siedlisk oraz panująca w okresie powojennym tendencja do zalesiania gruntów porolnych jednym gatunkiem (z reguły – sosną) bez względu na występujące (niekiedy znaczne i nierozpoznane) zróżnicowanie siedliskowe.

Zdecydowana większość drzewostanów Nadleśnictwa Sława Śląska pochodzi z odnowień sztucznych – stanowią one 95,3% powierzchni leśnej zalesionej. Odnowienia odroślowe i z samosiewu wykazano łącznie na 4,2% powierzchni leśnej zalesionej.

Jedną z form degeneracji lasu spotykaną w nadleśnictwie jest borowacenie (określa się ją dla drzewostanów na siedliskach borów mieszanych, lasów mieszanych i lasów). Ta forma zniekształcenia występuje na 46% powierzchni. Najczęstsze jest borowacenie słabe obejmujące 35,2% powierzchni.

Neofityzacja w Nadleśnictwie Sława Śląska związana jest z obecnością jedenastu gatunków obcego pochodzenia w warstwie drzewostanu.

Największy udział powierzchniowy, jako gatunek panujący, wykazuje robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia* zajmująca powierzchnię 65,11 ha. Drugim, pod względem udziału powierzchniowego gatunkiem jest dąb czerwony *Quercus rubra* zajmujący areal 48,45 ha, a trójkę taksonów występujących, jako gatunek panujący zamyka daglezwia zielona *Pseudotsuga menziesii* (7,09 ha). Większe znaczenie gospodarcze mogą mieć jeszcze drzewostany z domieszkami wspomnianych wcześniej trzech gatunków oraz sosny wejmutki *Pinus strobus*.

W warstwie drugiego piętra, podsadzeniach i podrościach stwierdzono obecność dwóch gatunków obcego pochodzenia – daglezi zielonej i dębu czerwonego..

Spośród gatunków krzewiastych, występujących w podszycie, największy udział zajmują dwa: czeremcha późna (amerykańska) *Prunus serotina*, którą zinwentaryzowano w 1 679 wydzieleniach i robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia* (759 wydzieleni).

6.3 Siedliska przyrodnicze

Pierwszą inwentaryzację siedlisk przyrodniczych Nadleśnictwo Sława Śląska przeprowadziło w latach 2006 i 2007 na podstawie Zarządzenia nr 31 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 lipca 2006 r. oraz Decyzji nr 61 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 25.07.2006 roku w sprawie przeprowadzenia w roku 2006 i 2007 powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

W latach 2014-2015 i 2024-2025 równolegle z pracami urządzeniowymi Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Poznaniu wykonało weryfikację siedlisk przyrodniczych występujących na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska.

Podczas prac nad nowym planem urządzenia lasu wykonano dostosowanie aktualnej warstwy siedlisk do zaktualizowanych granic wydzieleni oraz ortofotomapy. Rozliczono także powierzchnię. W wyniku analizy aktualnej bazy danych wyróżniono sześć typów siedlisk leśnych i dziewięć nieleśnych na łącznej powierzchni **865,56** ha.

Tabela 2 Wykaz siedlisk przyrodniczych występujących na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska

Kod siedliska	W granicach obszarów siedliskowych Natura 2000				Poza obszarami siedliskowymi Natura 2000				Łącznie			
	Stan siedliska											
	A	B	C	Razem	A	B	C	Razem	A	B	C	Razem
3140					3,44	2,32		5,76	3,44	2,32		5,76
3150	0,39	2,20		2,59	19,35	21,30	0,22	40,87	20,16	23,08	0,22	43,46
3160						0,25		0,25		0,25		0,25
6120							0,50	0,50			0,50	0,50
6410						53,01		53,01		53,01		53,01
6430			0,38	0,38		2,90		2,90		2,90	0,38	3,28
6510		5,13		5,13		29,80		29,80		34,93		34,93
7140					2,06	4,19	4,38	10,63	2,06	4,19	4,38	10,63
7230	4,69	0,95		5,64					4,69	0,95		5,64
9110							6,66	6,66			6,66	6,66
9170		5,07	8,13	13,20	3,09	14,88	8,48	26,45	3,09	19,95	16,61	39,65
9190			1,81	1,81		53,27	5,75	59,02		53,27	7,56	60,83
91D0						2,85				2,85		2,85
91E0		80,25	32,38	112,63		240,86	96,40	337,26		321,11	128,78	449,89

Kod siedliska	W granicach obszarów siedliskowych Natura 2000				Poza obszarami siedliskowymi Natura 2000				Łącznie			
	Stan siedliska											
	A	B	C	Razem	A	B	C	Razem	A	B	C	Razem
91F0		90,45	13,33	103,78		34,51	9,93	44,44		124,96	23,26	148,22
Ogółem	5,08	184,05	56,03	245,16	27,94	460,14	132,32	617,55	33,44	643,77	188,35	865,56

W porównaniu do areалу siedlisk przyrodniczych z 2016 r., ich powierzchnia zwiększyła się o 30,44 ha. Zmiany powierzchni w poszczególnych typach siedlisk przedstawiono szczegółowo w Programie Ochrony Przyrody.

6.4 Walory kulturowe

6.4.1. Ważniejsze obiekty kultury materialnej w zasięgu terytorialnym

Kultura materialna jest pewnym wycinkiem szerszego pojęcia kultury, jako całokształtu dorobku ludzkości, który jest przekazywany między kolejnymi pokoleniami. W zasięgu terytorialnym i w stanie posiadania Nadleśnictwa Sława Śląska znajduje się wiele obiektów kultury materialnej.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Sława Śląska zachowało się wiele zabytkowych kościołów, które reprezentują różne style architektoniczne. Najstarsze zachowały się w miejscowościach: Bojadła, Ciosaniec, Grochowice, Kolsko, Konotop, Krążkowo, Krzepielów, Lubięcín, Przybyszów, Sława, Stare Strącze, Śmieszkowo, Świętno.

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa zachowało się wiele zespołów pałacowo-parkowych i parkowo-dworskich, które reprezentują różne style architektoniczne i pejzażowe. Najstarsze zachowały się w miejscowościach: Bojadła, Chełmek, Kolsko, Krążkowo, Krzepielów, Siedlisko, Sława, Stare Strącze.

Na omawianym terenie występują również stanowiska archeologiczne, pochodzące z różnych okresów historycznych. Są to zazwyczaj pozostałości po dawnych osadach, cmentarzyskach ciałopalnych i grodziskach. Wspomniane obiekty występują w pobliżu miejscowości: Bagno, Bojadła, Dębczyn, Droniki, Głuchów, Kartno, Kolsko, Konotop, Krążkowo, Kuźnica Głogowska, Lipinki, Lubogoszcz, Łupice, Pymik, Sława, Stare Strącze, Śmieszkowo, Tarnów Jezierny, Wilcze, Wróblów.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Sława Śląska znajduje się wiele innych różnorodnych obiektów kultury materialnej, których obecność wiąże się z bardzo bogatą historią regionu. Do najciekawszych zaliczyć można: zespół młynu wodnego w Kuźnicy Głogowskiej, drewniane wiatraki w miejscowościach: Gola i Lubięcín, dwór Przybyszów-Zbiersk oraz pałac myśliwski w Tarnowie Jeziernym

6.4.2. Zabytki kultury materialnej na gruntach nadleśnictwa

Wśród zabytków kultury materialnej znajdujących się na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Sława Śląska wymienić można:

- Leśnictwo Dąbrówno, oddz. 84I - ruiny po pałacyku myśliwskim Schoneichenów;
- Leśnictwo Sabinówka oddz. 182g, 182j – zabytkowe parki.
- Leśnictwo Kolsko, oddz. 118f – ruiny cmentarza ewangelickiego;
- Leśnictwo Świętobór, oddz. 95a – przedwojenny cmentarz ewangelicki (najstarszy nagrobek datowany na 1873 r.);
- Leśnictwo Świętobór, oddz. 142f – zabytkowy cmentarz;
- Leśnictwo Wilcze, oddz. 12g, 32c – zabytkowe cmentarze ewangelickie.

Na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska występują również stanowiska archeologiczne, zlokalizowane w leśnictwach: Radosławice, Strzeszków i Wilcze.

6.5 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

W Nadleśnictwie Sława Śląska znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Obszary chronionego krajobrazu (4);
- Obszary Natura 2000 (2 obszary siedliskowe oraz 2 obszary ptasie);
- Użytki ekologiczne (4);
- Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (1);
- Pomniki przyrody (28);
- Ochrona gatunkowa: grzyby (2), mszaki (16), rośliny naczyniowe (43), bezkręgowce (11), ryby (4), płazy (14), gady (5), ptaki (186), ssaki (21).

Tabela 3 Zestawienie liczby i powierzchni form ochrony przyrody w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa

Forma ochrony przyrody	Grunty w zarządzie nadleśnictwa		Grunty w terytorialnym zasięgu poza gruntami w zarządzie nadleśnictwa		Łącznie	
	Liczba	Powierzchnia (ha)	Liczba	Powierzchnia (ha)	Liczba	Powierzchnia (ha)
1	2	3	4	5	6	7
Rezerваты przyrody	2	39,23			2	39,23
Obszary Siedliskowe Natura 2000	2	540,16			2	540,16

Forma ochrony przyrody	Grunty w zarządzie nadleśnictwa		Grunty w terytorialnym zasięgu poza gruntami w zarządzie nadleśnictwa		Łącznie	
	Liczba	Powierzchnia (ha)	Liczba	Powierzchnia (ha)	Liczba	Powierzchnia (ha)
1	2	3	4	5	6	7
Obszary ptasie Natura 2000	2	7415,03			2	7415,03
Obszary chronionego krajobrazu	4	12307,86			4	12307,86
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	1	4,09			1	4,09
Użytki ekologiczne	4	17,63			4	17,63
Pomniki przyrody	28		32		60	
Ochrona gatunkowa	302				302	

6.5.1. Rezerwaty przyrody

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Sława Śląska występują dwa rezerwaty przyrody

6.5.1.1. Rezerwat przyrody „Mesze”

Rezerwat został ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 22 kwietnia 1983 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z dnia 6 maja 1983 r).

Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest Zarządzenie Nr 16/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 23 lipca 2010 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Mesze” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2010 r. Nr 84, poz. 1134).

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie zarastającego jeziora z charakterystycznymi zespołami oraz rzadkimi gatunkami roślin wodnych i bagiennych.

Powierzchnia rezerwatu wynosi **19,88** ha. Wokół rezerwatu nie wyznaczono otuliny.

Rezerwat posiada aktualny plan ochrony, zatwierdzony Rozporządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 19 sierpnia 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Mesze”.

W cytowanym powyżej dokumencie zawarto szczegółowy opis walorów przyrodniczych, określono zagrożenia dla celów ochrony oraz odniesiono się w kwestii zadań ochronnych.

„W rezerwacie wyróżniono następujące zbiorowiska roślinne związane z zarastającym jeziorem: *Thelypteridi-Phragmitetum*, *Phragmitetum australis*, *Typhetum angustifoliae*,

Myriophylletum spicati, *Caricetum rostratae*, *Sphagno-Caricetum rostratae*, *Eriophoro angustifolii-Sphagnetum recurvi*, *Charetum fragilis*, *Nupharo-Nymphaeetum albae*, *Potametum lucentis*, *Potametum natantis*. Za udokumentowane rośliny rzadkie, związane z celem ochrony, uznano następujące gatunki: grzybienie białe, grązel żółty, pływacz drobny, pływacz zwyczajny, wążkrota zwyczajna, rosiczka okrągłolistna oraz torfowce.

Jezioro Mesze znajduje się w rynnoksztalnym zagłębieniu o zawansowanym procesie łądowania i dużym nagromadzeniu osadów biogenicznych. Jego dawne zatoki stanowią obecnie mokradła i torfowisko, w części porośnięte łozowiskiem i olchą. Proces łądowania jest zaawansowany, a jedną z jego przyczyn jest wiek jeziora. Jest ono położone w obszarze maksymalnego zasięgu zlodowacenia północnopolskiego. Szybkie tempo zarastania jeziora przekształcania w łąd, skutkuje zanikiem około 50% powierzchni jeziora w okresie ostatnich 80 lat. Jezioro jest eutroficzne, a najbliższe sąsiedztwo jest w przewadze w użytkowaniu leśnym, co sprzyja ochronie. W sąsiedztwie znajduje się też kilka gospodarstw wsi Mesze. Przed utworzeniem rezerwatu nad jeziorem była dzika plaża, która obecnie jest sporadycznie wykorzystywana, a ślad po niej spontanicznie się zabliznia. Efemeryczne jest nielegalne wędkarstwo. Rezerwat został objęty granicami obszaru Natura 2000 Pojezierze Sławskie PLB300011 i obowiązuje tu plan zadań ochronnych.

Zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody zidentyfikowano zagrożenia, skutki oraz określono sposoby ich eliminacji. Do zagrożeń wewnętrznych, potencjalnych, zaliczono wielkopowierzchniowe zniszczenia fragmentów szuwaru wysokiego i niskiego w wyniku presji nielegalnego wędkarstwa (kłusownictwo tryb). Jezioro przed utworzeniem rezerwatu było akwenem PZW i wędkowanie było tu zwyczajowe. W historii rezerwatu pojawiała się budowa nietrwałych kładek wędkarskich. Było to zagrożenie liniowe, punktowe o niewielkiej skali. Nie miało wpływu na trwałość zbiorowisk roślinnych jeziora i obecność oraz stan rzadkich gatunków roślin wodnych i bagiennych. Było ono po części skutkiem słabego rozpowszechnienia wiedzy o rezerwacie i obowiązujących zakazach. Obecnie nielegalne wędkarstwo w rezerwacie ma coraz mniejsze oddziaływanie, jest sporadyczne i nie stanowi zagrożenia dla celu ochrony. Przy nasileniu procederu będzie można inspirować wzmożone kontrole rezerwatu przez uprawnione służby oraz rozbiórkę kładek i pomostów. Zagrożeniem potencjalnym może być wielkopowierzchniowe zniszczenie fragmentów szuwaru wysokiego i niskiego przez reaktywowanie dzikiej plaży, która była w północnej części jeziora przed utworzeniem rezerwatu. Od momentu utworzenia rezerwatu jej użytkowanie malało, ale sporadycznie się zdarza.

Cały obszar rezerwatu objęty jest ochroną ścisłą. Nie ma potrzeby ingerowania w procesy naturalne dokonujące się w rezerwacie. Nie zidentyfikowano potrzeby,

wynikającej z art. 20 ust. 3 pkt. 4 ustawy o ochronie przyrody, określenia działania ochronnego.

Nie ma potrzeby ani celu ochrony, który obligowałby do udostępnienia obszaru dla celów wyróżnionych w art. 20 ust. 3 pkt. 5 tej ustawy. Nie wskazano w rezerwacie obszarów i miejsc udostępnionych do celów i działalności wyróżnionej w art. 20 ust. 3 pkt. 6 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma potrzeby ustaleń do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych.

Plan ochrony rezerwatu nie wymagał spełnienia powinności wynikającej z art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody ponieważ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 14 stycznia 2014 r., publikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego, poz. 201, w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pojezierze Sławskie PLB300011, objęło także rezerwat Mesze”³

6.5.1.2. Rezerwat przyrody „Jezioro Święte”

Rezerwat został ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 22 kwietnia 1983 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z dnia 6 maja 1983 r).

Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest Zarządzenie Nr 19/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 23 lipca 2010 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Święte” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2010 r. Nr 84, poz. 1134).

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie zarastającego jeziora zasilanego wodami podziemnymi oraz charakterystycznych zbiorowisk i stanowisk rzadkich gatunków roślin wodnych.

Powierzchnia rezerwatu wynosi **19,35** ha. Wokół rezerwatu nie wyznaczono otuliny.

Rezerwat posiada aktualny plan ochrony, zatwierdzony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 2 sierpnia 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Święte”..

W cytowanym powyżej dokumencie zawarto szczegółowy opis walorów przyrodniczych, określono zagrożenia dla celów ochrony oraz odniesiono się w kwestii zadań ochronnych.

---

³ Źródło: Zarządzenie Nr 16/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 23 lipca 2010 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Mesze” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2010 r. Nr 84, poz. 1134).

„W rezerwacie wyróżniono następujące zbiorowiska roślinne, związane z zarastającym jeziorem: *Thelypteridi-Phragmitetum*, *Phragmitetum australis*, *Typhetum latifoliae*, *Myriophylletum spicati*, *Caricetum elatae*, *Nupharo-Nymphaeetum albae*, *Potametum lucentis*, *Potametum natantis*. Za udokumentowane rośliny rzadkie, związane z celem ochrony, uznano licznie tu występujące: grzybienie białe i grąźel żółty.

Jezioro Święte znajduje się w rynnoksztalnym zagłębieniu o zawansowanym procesie łądowania i dużym nagromadzeniu osadów biogenicznych. Jego dawne zatoki stanowią obecnie mokradła i torfowisko, w części porośnięte lasem olchowym. Proces łądowania jest zaawansowany, a jedną z jego przyczyn jest wiek jeziora. Jest ono położone w obszarze maksymalnego zasięgu zlodowacenia północnopolskiego. Jezioro jest eutroficzne, a jego zlewnia w przewadze jest leśna, co jest elementem sprzyjającym ochronie. W sąsiedztwie znajduje się kilka budynków przysiółka Święte oraz oddalona droga wojewódzka. Rezerwat został objęty granicami obszaru Natura 2000 Pojezierze Sławskie PLB300011 i obowiązuje tu plan zadań ochronnych.

Zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody zidentyfikowano zagrożenia, skutki oraz określono sposoby ich eliminacji. Do zagrożeń wewnętrznych, potencjalnych, zaliczono wielkopowierzchniowe zniszczenia fragmentów szuwaru wysokiego i niskiego w wyniku presji nielegalnego wędkarstwa (klusownictwo tryb). W historii rezerwatu pojawiała się budowa kładek wędkarskich. Było to zagrożenie liniowe, punktowe o niewielkiej skali. Nie miało wpływu na trwałość zbiorowisk roślinnych i obecność oraz stan rzadkich gatunków roślin. Było ono po części skutkiem słabego rozpowszechnienia wiedzy o rezerwacie i obowiązujących zakazach. Przeciwdziałano akcją informacyjną. Obecnie nielegalne wędkarstwo w rezerwacie ma coraz mniejsze oddziaływanie, jest sporadyczne i nie stanowi zagrożenia dla celu ochrony. Przy nasileniu procederu będzie można inspirować wzmożone kontrole rezerwatu przez uprawnione służby oraz rozbiórkę kładek i pomostów. Cały obszar rezerwatu objęty jest ochroną ścisłą. Nie ma potrzeby ingerowania w procesy naturalne dokonujące się w rezerwacie. Nie zidentyfikowano potrzeby, wynikającej z art. 20 ust. 3 pkt. 4 ustawy o ochronie przyrody, dla określenia działania ochronnego.

Nie ma potrzeby ani celu ochrony, który obligowałby do udostępnienia obszaru dla celów wyróżnionych w art. 20 ust. 3 pkt. 5 tej ustawy. Nie wskazano w rezerwacie obszarów i miejsc udostępnionych do celów i działalności wyróżnionej w art. 20 ust. 3 pkt. 6 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma potrzeby ustaleń do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych.

Plan ochrony rezerwatu nie wymagał spełnienia powinności wynikającej z art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody ponieważ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska

w Poznaniu z dnia 14 stycznia 2014 r., publikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego, poz. 201, w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pojezierze Sławskie PLB300011, objęło także rezerwat Jezioro Święte”⁴.

6.5.1.3. Projektowany rezerwat przyrody „Lipiennikowe Bagno”

Celem ochrony planowanego rezerwatu będzie zachowanie obniżenia przy brzegu misy Jeziora Sławskiego z wykształconymi dwoma płatami torfowiska przedzielonymi pasem lasu liściastego, gdzie roślinność bagienna tworzy mszyste szuwały zachyłnikowe, stanowiące siedlisko lipiennika Loesela *Liparis loeseli*. Oprócz wspomnianego gatunku storczyka na omawianym terenie występują płaty siedliska przyrodniczego 7120. Granice planowanego rezerwatu pokrywają się częściowo z granicami specjalnego obszaru ochrony siedlisk Żurawie Bagno Sławskie PLH080047, którego przedmiotami ochrony są wymienione wcześniej siedlisko przyrodnicze 7120 i storczyk.

Ochrona rezerwatowa to krajowa forma ochrony przyrody o surowszym reżimie niż europejska sieć Natura 2000, która może skutecznie chronić cały obszar ograniczając działanie człowieka do minimum. Powierzchnia planowanego rezerwatu wynosi 17,06 ha i w całości znajduje się w stanie posiadania Nadleśnictwa Sława Śląska. Wokół rezerwatu wyznaczona zostanie otulina o powierzchni 35,10 ha.

6.5.2. Obszary chronionego krajobrazu

Obszar Nadleśnictwa Sława Śląska przecinają granice czterech obszarów chronionego krajobrazu

6.5.2.1. Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska

Obszar o powierzchni 41 700,0 ha powstał w celu ochrony i zachowania obszarów o cechach środowiska zbliżonych do naturalnego oraz zapewnienie społeczeństwu warunków do wypoczynku, turystyki i regeneracji sił.

Obecnie obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest Rozporządzenie Nr 10 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 10 lipca 1998 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. z 1998 r., Nr 12, poz. 109). W wspomnianym akcie prawnym zawarto ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów znajdujących się w granicach obszaru a także zakazy służące ochronie przed zmianami lub utratą wartości przyrodniczych.

Na gruntach nadleśnictwa obszar zajmuje 3 306,58 ha.

---

⁴ Źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 2 sierpnia 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Święte”.

6.5.2.2. Rynny Obrzycko-Odrzańskie

Obszar o powierzchni 18 915,39 ha obejmuje tereny chronione ze względu na różnorodność biologiczną siedlisk rynien terenowych Obry i Obrzycy.

Obecnie obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest Uchwała Nr XXIII/296/16 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 12 września 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu o nazwie "Rynny Obrzycko - Odrzańskie" (Dz. Urz. Województwa Lubuskiego z 2016 r., poz. 1873). W wspomnianym akcie prawnym zawarto ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów znajdujących się w granicach obszaru a także zakazy służące ochronie przed zmianami lub utratą wartości przyrodniczych.

Na gruntach nadleśnictwa obszar zajmuje 1 467,51 ha.

6.5.2.3. Pojezierze Sławsko-Przemęckie

Obszar o powierzchni 14 884,60 ha obejmuje tereny chronione ze względu na różnorodność biologiczną siedlisk przyrodniczych Pojezierza Sławskiego.

Obecnie obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest Uchwała Nr XXIII/296/16 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 29 października 2018 r. w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu o nazwie "Pojezierze Sławsko-Przemęckie" (Dz. Urz. Województwa Lubuskiego z 2018 r., poz. 2524). W wspomnianym akcie prawnym zawarto ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów znajdujących się w granicach obszaru a także zakazy służące ochronie przed zmianami lub utratą wartości przyrodniczych.

Na gruntach nadleśnictwa obszar zajmuje 7 273,91 ha.

6.5.2.4. Nowosolska Dolina Odry

Obszar o powierzchni 11 449,24 ha obejmuje tereny chronione ze względu na występowanie podmokłego, mozaikowego krajobrazu leśno-łąkowego doliny dużej rzeki.

Obecnie obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest Uchwała Nr XLI/590/22 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 4 kwietnia 2022 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu o nazwie "Nowosolska Dolina Odry" (Dz. Urz. Województwa Lubuskiego z 2022 r., poz. 867). W wspomnianym akcie prawnym zawarto ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów znajdujących się w granicach obszaru a także zakazy służące ochronie przed zmianami lub utratą wartości przyrodniczych.

Na gruntach nadleśnictwa obszar zajmuje 259,86 ha.

6.5.3. Obszary Natura 2000

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Sława Śląska położone są dwie ostoje siedliskowe Natura 2000, które posiadają status specjalnych obszarów ochrony siedlisk. Na omawianym terenie występują również dwa obszary specjalnej ochrony ptaków.

6.5.3.1. Nowosolska Dolina Odry PLH080014

Obszar zajmuje powierzchnię 6 040,33 ha, z czego w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajduje się część obszaru – 1 305,70 ha, w zarządzie – 498,46 ha.

Ostoja jest ważna w szczególności dla ochrony siedlisk lasów łęgowych i grądowych, starorzeczy, a także bardzo cennych siedlisk łąk selernicowych i zbiorowisk namulisk rzecznych. Łącznie na terenie obszaru stwierdzono 11 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, a także 12 gatunków zwierząt wymienionych w załączniku II ww. Dyrektywy. 10 typów siedlisk przyrodniczych oraz 10 gatunków dzikich zwierząt spełnia kryteria uznania ich za przedmioty ochrony w obszarze.

Aktualnym aktem prawnym określającym status obszaru jest Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 marca 2017 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Nowosolska Dolina Odry PLH080014 (Dz. U. z 2017 r., poz. 744).

Tabela 4 Siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony obszaru PLH080014⁵

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach n-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	74,0	2,59	A	C	A	A
2.	3270	Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodium rubri p.p.</i> i <i>Bidention p.p.</i>	60,4	-	B	C	B	B
3.	6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	60,4	0,38	A	C	A	B
4.	6440	Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>)	26,0	-	B	C	B	B
5.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	6,0	5,13	C	C	C	C
6.	9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	32,0	-	B	C	B	C

⁵ Źródło: SDF obszaru – data aktualizacji: 2025-01

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach n-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powie-rzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
7.	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	379,0	13,20	B	C	B	B
8.	9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	19,0	1,81	B	C	B	C
9.	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	251,0	108,56	B	C	B	B
10.	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	1152,0	103,78	A	B	A	A

Przedmiotem ochrony w ostoi są również gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG.

Tabela 5 Gatunki roślin i zwierząt stanowiące przedmioty ochrony obszaru PLH080014⁶

Lp.	Kod	Nazwa gatunku	Ocena obszaru			
			Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
1.	1130	Boleń	C	A	C	B
2.	1188	Kumak nizinny	C	B	C	B
3.	1337	Bóbr europejski	C	A	C	B
4.	1149	Koza	C	B	C	C
5.	1355	Wydra	C	A	C	B
6.	1060	Czerwończyk nieparek	C	B	C	C
7.	1145	Piskorz	C	B	C	C
8.	6179	Modraszek nausithous	C	B	C	C
9.	5339	Różanka	C	B	C	B
10.	1166	Traszka grzebieniasta	C	B	C	C

W granicach obszaru na gruntach nadleśnictwa potwierdzono występowanie czterech gatunków będących przedmiotem ochrony w ostoi: bóbr europejski, traszka grzebieniasta, kumak nizinny i wydra.

Obszar posiada Plany Zadań Ochronnych ustanowione zarządzeniami:

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 (Dz. Urz. Woj. Lub. 2014, poz. 938).

⁶ Źródło: SDF obszaru – data aktualizacji: 2025-01

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 15 marca 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 (Dz. Urz. Woj. Lub. 2016, poz. 1254).

6.5.3.2. Żurawie Bagno Sławskie PLH080047

Ostoja zajmuje powierzchnię 41,70 ha, z czego w zasięgu terytorialnym i w stanie posiadania nadleśnictwa znajduje się cały obszar.

Obszar obejmuje obniżenie przy brzegu misy Jeziora Sławskiego w północno-zachodniej jego części. Zasilane jest wodami wysiękowymi ze skarpy tej misy oraz wodami opadowymi. Obszar leży w mezoregionie Pojezierze Sławskie. Krajobraz obszaru wyznaczają otwarte dwie powierzchnie torfowiska, przedzielone wąskim pasem lasu liściastego. Całość otoczona jest ścisłym pierścieniem lasów iglastych, a od południa także liściastych. W granicach obszaru najważniejszą pod względem przyrodniczym jest strefa zastoisk pojeziornych, zajętych przez zbiorowiska roślinności bagiennej. Wśród nich najcenniejsze są subneutralne mszyste szuwary ze związków *Caricion lasiocarpae* i *Magnocaricion*. Na niewielkim fragmencie obszaru z najlepiej zachowanymi fitocenozą mszystych szuwarów zachyłnikowych występuje populacja lipiennika Loesela *Liparis loeselii*. Większość powierzchni otwartych mokradeł zajęta jest przez szuwary turzycowe (głównie *Caricetum elatae*) z obfitym udziałem trzęślicy modrej *Molinia caerulea*.

Aktualnym aktem prawnym określającym status obszaru jest Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 26 czerwca 2024 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Żurawie Bagno Sławskie PLH080047 (Dz. U. z 2024 r., poz. 1012).

Tabela 6 Siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony obszaru PLH020084⁷

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach n-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	2,51	5,64	C	C	C	C

Przedmiotem ochrony w ostoi jest również gatunek objęty art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i wymieniony w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG.

⁷ Źródło: SDF obszaru – data aktualizacji: 2025-05

Tabela 7 Gatunki roślin i zwierząt stanowiące przedmioty ochrony obszaru PLH080047⁸

Lp.	Kod	Nazwa gatunku	Ocena obszaru			
			Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
1.	1130	Lipiennik Loesela	C	C	C	C

Obszar posiada Plan Zadań Ochronnych ustanowiony zarządzeniem:

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Żurawie Bagno Sławskie PLH080047 (Dz. Urz. Woj. Lub. 2020, poz. 1021).

6.5.3.3. Dolina Środkowej Odry PLB080004

Powierzchnia całkowita ostoi wynosi 33 677,79 ha, z czego w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajduje się 1 305,70 ha, a w stanie posiadania 498,46 ha.

Obszar stanowi fragment doliny rzeki Odry od 408 km w rejonie miejscowości Czerna (gm. Żukowice, województwo dolnośląskie) do 592 km w rejonie miejscowości Nowy Lubusz (gm. Słubice, województwo lubuskie). Długość rzeki Odry w granicach ostoi wynosi około 184 km, natomiast szerokość waha się od blisko 5 km do zaledwie kilkuset metrów. W obszarze utrzymują się rozległe powierzchnie terenów otwartych, w części wykorzystywanych jako łąki i pastwiska oraz grunty orne, występujące w przestrzennej mozaice z doskonale zachowanymi lasami łęgowymi, starorzeczami, i kanałami.

Obszar jest ważny w szczególności dla ochrony lęgowej i przelotnej populacji 14 gatunków ptaków, w tym 8 gatunków ujętych w załączniku I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa tj.: A072 trzmielajada, A073 kani czarnej, A074 kani rudej, A081 błotniaka stawowego, A122 derkacza, A196 rybitwy białowąsej, A229 zimorodka, A238 i dzięcioła średniego (>0,5% pop. krajowej), a także 6 gatunków ptaków regularnie migrujących nie wymienionych w załączniku I ww. dyrektywy: A055 cyranki, A056 płaskonosa, A198 rybitwy białoskrzydłej, (>0,5% pop. krajowej) oraz A038 łabędzia krzykliwego, A039 gęsi zbożowej i A053 krzyżówki (>1% pop. szlaku wędrówkowego), spełniających kryteria uznania ich za przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Odry PLB080004 (zgodnie z wytycznych GDOŚ, wersja 2012.1).

⁸Źródło: SDF obszaru – data aktualizacji: 2025-05

Tabela 8 Gatunki ptaków stanowiące przedmioty ochrony obszaru PLB080004⁹

Lp.	Kod	Nazwa gatunku	Populacja w obszarze		Ocena obszaru			
			Typ	Wielkość	Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
1.	A229	Zimorodek	r	30-35 (par)	C	B	C	C
2.	A056	Płaskonos	r	5-10 (par)	C	B	C	C
3.	A053	Krzyżówka	c	40000 (osobników)	B	B	C	B
4.	A055	Cyranka	r	20-24 (par)	C	B	C	C
5.	A039	Gęś zbożowa	w	1000-3000 (osobników)	C	B	C	C
			c	3000-40000 (osobników)	B	B	C	B
6.	A196	Rybitwa białowąsa	r	3-30 (par)	C	B	C	B
7.	A198	Rybitwa białoskrzydła	r	15-30 (par)	B	B	C	A
8.	A081	Błotniak stawowy	r	30-35 (par)	C	B	C	C
9.	A122	Derkacz	r	110-120 (osobników)	C	B	C	C
10.	A038	Łabędź krzykliwy	c	900-3220 (osobników)	B	B	C	B
11.	A238	Dzięcioł średni	p	250-370 (par)	C	B	C	B
12.	A073	Kania czarna	r	29-32 (par)	B	B	C	A
13.	A074	Kania ruda	r	32-35 (par)	B	B	C	A
14.	A072	Trzmielojad	r	22-23 (par)	C	B	C	C

Objaśnienia do tabeli:

Typ populacji w obszarze: p – osiadła, r – wydająca potomstwo, c – przelotna, w – zimująca

W granicach obszaru na gruntach nadleśnictwa potwierdzono występowanie jednego gatunku będącego przedmiotem ochrony w ostoi: dzięcioł średni.

Aktualnym aktem prawnym określającym status obszaru jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133).

Na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska, w granicach obszaru, zlokalizowano dwa stanowiska lęgowe bielika *Haliaeetus albicilla* (oba chronione strefami) niebędącego przedmiotem ochrony w ostoi.

Obszar posiada Plany Zadań Ochronnych ustanowione zarządzeniami:

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 13 lipca 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Odry PLB080004 (Dz. Urz. Woj. Lub., poz. 1642).

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 15 marca 2022 r.

⁹ Źródło: SDF obszaru – data aktualizacji: 2024-03

zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Odry PLB080004 (Dz. Urz. Woj. Lub., poz. 588).

6.5.3.4. Pojezierze Sławskie PLB300011

Obszar zajmuje powierzchnię 39 144,83 ha, z czego w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajduje się 13 651,00 ha a w stanie posiadania – 6 916,57 ha.

Ostoja leży na Pojezierzu Sławskim i stanowi mozaikę jezior (około 6 % powierzchni), wyspowo położonych pól uprawnych (54 %) i dużych kompleksów leśnych (40 %). Występuje duże bogactwo form rzeźby polodowcowej. Jeziora są płytkie (od 1,9 do 8,8 m) i silnie zeutrofizowane. Największe z nich to rynnowe: Jez. Dominickie (344 ha), Jez. Przemęckie (240 ha) i Jez. Wieleńskie (220 ha). Rzeki i kanały odwadniające należą do systemu wodnego Obry. Pierwotne wielogatunkowe lasy liściaste i mieszane zostały zastąpione lasami sosnowymi. Szczególnie charakterystycznym zbiorowiskiem leśnym są acidofilne dąbrowy, natomiast dominującym typem siedliskowym lasów są bór mieszany świeży i bór świeży. Tereny rolnicze to pola urozmaicone licznymi zadrzewieniami kępowymi. Obniżenia terenowe zajmują wilgotne, żyzne łąki z dominacją szuwaru turzycowego. Wzdłuż kanałów, grobli i rowów melioracyjnych występują zadrzewienia wierzbowo-topolowe i olchowe.

Występują co najmniej 23 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: bąk (PCK), bączek (PCK), podróżniczek (PCK) i gęgawa; występuje 22-50 par czapli siwej (C7).

Obszar powstał w 2004 r. (zmiana granic w 2007 r.). Obecnie obowiązującym aktem prawnym wyznaczającym obszar jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133).

Potencjalne zagrożenie dla przedmiotów ochrony obszaru stanowią: różne formy rekreacji i aktywności turystycznej, wypalanie trzcin, postępująca eutrofizacja jezior, a także ewentualna intensywna eksploatacja złóż gazu ziemnego¹⁰.

Tabela 9 Gatunki ptaków stanowiące przedmioty ochrony obszaru PLB300011¹¹

Lp.	Kod	Nazwa gatunku	Populacja w obszarze		Ocena obszaru			
			Typ	Wielkość	Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
1.	A298	Trzciniak	r	253-270 (osobników)	C	C	C	C
2.	A051	Krakwa	r	13 (osobników)	C	B	C	C
3.	A043	Gęgawa	r	88-100 (osobników)	B	B	C	B

¹⁰ Źródło: SDF dla obszaru (data aktualizacji: 02.2025)

¹¹ Źródło: SDF dla obszaru (data aktualizacji: 02.2025)

Lp.	Kod	Nazwa gatunku	Populacja w obszarze		Ocena obszaru			
			Typ	Wielkość	Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
4.	A021	Bąk	r	23-26 (osobników)	C	B	C	C
5.	A067	Gągoł	r	16 (osobników)	C	B	C	C
6.	A022	Bączek	r	24-35 (osobników)	C	B	C	C
7.	A272	Podróżniczek	r	3-15 (osobników)	C	B	C	C
8.	A074	Kania ruda	r	4-6 (osobników)	C	C	C	C
9.	A323	Wąsatka	r	3-75 (osobników)	B	C	C	C
10.	A005	Perkoz dwuczuby	r	179 (osobników)	C	C	C	C

Objaśnienia do tabeli:

Typ populacji w obszarze: p – osiadła, r – wydająca potomstwo, c – przelotna, w – zimująca

W granicach obszaru na gruntach nadleśnictwa nie potwierdzono występowania gatunków będących przedmiotem ochrony w ostoi.

Na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska, w granicach obszaru, zlokalizowano dwa stanowiska lęgowe bielika *Haliaeetus albicilla* (oba chronione strefami) niebędącego przedmiotem ochrony w ostoi.

Obszar posiada Plan Zadań Ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pojezierze Sławskie PLB300011 (Dz. Urz. Woj. Wlkp., poz. 560).

6.5.4 Użytki ekologiczne

Na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska znajdują się obecnie cztery użytki ekologiczne, utworzone na mocy Rozporządzenia Wojewody Lubuskiego Nr 3/04 z dnia 13.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr3, poz. 68). Jeden z użytków (Myszkowskie Bagno) posiada nowy obowiązujący aktualnie akt prawny: Uchwała Nr III/13/18 Rady Miejskiej w Sławie z dnia 20 grudnia 2020 r. w sprawie użytku ekologicznego „Myszkowskie Bagno”. Wszystkie obiekty występują w obrębie Kochanowo.

1. **„Łąka Kochana”** – Użytek obejmuje obszar łąki torfowiskowej z sukcesją olszową oraz miejsce częstego bytowania żurawi. Obszar ten usytuowany jest przy zachodnim brzegu jeziora Sławskiego. Celem ochrony jest zachowanie ekosystemów mających

znaczenie dla zachowania różnorodnych typów siedlisk. Powierzchnia użytku wynosi 0,88 ha.

2. **„Myszkowskie Bagno”** – Użytkiem jest zarastająca łąka torfowiskowa z zadrzewieniem sosnowo-brzozowo-olszowym oraz krzewami kruszyny i wierzby, która stanowi miejsce częstego bytowania żurawi. Na torfowisku rosną rzadkie i chronione gatunki roślin: welnianki, rosiczki, bagno zwyczajne, żurawina błotna i torfowce. Celem ochrony jest zachowanie naturalnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych siedliska. Powierzchnia użytku wynosi 5,32 ha

3. **„Dolina Jeziornej”** – Użytkiem jest łąka torfowiskowa biegnąca wzdłuż rowu z jeziora Jeziorna, miejsce częstego bytowania żurawi a w części południowej użytku znajduje się oczko wodne. Celem utworzenia użytku jest ochrona ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodnych typów siedlisk. Powierzchnia użytku wynosi 6,66 ha.

4. **„Uroczysko Zacisze”** – Obiekt zlokalizowany został na śródleśnej podmokłej łące na podłożu torfowym, która jest miejscem częstego bytowania żurawi i stanowiskiem konwalii majowej. Celem utworzenia użytku jest ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk. Powierzchnia użytku wynosi 4,77 ha

Ogólna powierzchnia użytków ekologicznych w stanie posiadania Nadleśnictwa Sława Śląska wynosi 17,63 ha.

Tabela 10 Ogólna charakterystyka użytków ekologicznych na gruntach nadleśnictwa

Lp.	Nazwa	Akt powołujący	Data utworzenia	Gmina	Adres leśny	Pow. (ha)	Użytek ewidencyjny	Uwagi, zalecenia ochronne
1	Łąka Kochana	Rozporządzenia Wojewody Lubuskiego Nr 3/04 z dnia 13.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr3, poz. 68).	13.01.2004 r.	Sława (gmina wiejska)	152 h	0,88	E-Ł	
2	Myszkowskie Bagno	Uchwała Nr III/13/18 Rady Miejskiej w Sławie z dnia 20 grudnia 2020 r. w sprawie użytku ekologicznego „Myszkowskie Bagno”	13.01.2004 r.	Sława (gmina wiejska)	153 j	5,32	E-Ls	

Lp.	Nazwa	Akt powołujący	Data utworzenia	Gmina	Adres leśny	Pow. (ha)	Użytek ewidencyjny	Uwagi, zalecenia ochronne
3	Dolina Jeziornej	Rozporządzenia Wojewody Lubuskiego Nr 3/04 z dnia 13.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr3, poz. 68).	13.01.2004 r.	Nowa Sól (gmina wiejska)	138 h 138 j	6,66	E-Ł E-R	
4	Uroczysko Zacisze	Rozporządzenia Wojewody Lubuskiego Nr 3/04 z dnia 13.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr3, poz. 68).	13.01.2004 r.	Gmina Kolsko	216 c 216 i	4,77	Ł Ł	
Razem						17,63		

6.5.5 Pomniki przyrody

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Sława Śląska znajduje się 60 pomników przyrody: 49 pojedynczych drzew, 6 grup drzew oraz 5 głazów narzutowych.

Część z tych obiektów występuje na gruntach w stanie posiadania nadleśnictwa. Pomniki przyrody ożywionej reprezentują pojedyncze drzewa (21), grupy drzew (2). Reprezentowane jest tu 8 gatunków: buk pospolity, dąb szypułkowy, jałowiec zwyczajny, jesion wyniosły, lipa drobnolistna, sosna zwyczajna, wiąz szypułkowy i żywotnik olbrzymi. Na omawianym terenie występuje też pięć głazów narzutowych objętych ochroną pomnikową.

Oprócz pomników przyrody na terenie nadleśnictwa rośnie wiele starych drzew o znacznych rozmiarach. Informacja o obecności pomników przyrody i drzew cennych zamieszczona została w opisach taksacyjnych.

6.5.6 Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Sława Śląska znajduje się jeden zespół przyrodniczo krajobrazowy o nazwie „Gaj Wandy”. Powstał on na mocy Uchwały Nr XL/235/17 Rady Miejskiej w Sławie z dnia 31 sierpnia 2017 r. w sprawie ustanowienia Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Gaj Wandy”.

Celem ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Gaj Wandy”, jest ochrona obszaru o dużych walorach przyrodniczych związanych z występowaniem siedlisk i zbiorowisk roślinności jak również zachowanie obiektów o cennych walorach kulturowych i historycznych.

Obiekt zajmuje powierzchnię 4,09 ha i położony jest na gruntach w stanie posiadania Nadleśnictwa Sława Śląska w leśnictwie Dąbrówno, oddz. 62a. Poza licznymi kasztanowcami białymi znajdują się tam również potężne okazy gatunków takich jak: dąb bezszypułkowy, buk zwyczajny, sosna wejmutka, dąb czerwony.

6.5.7 Ochrona gatunkowa

Na terenie nadleśnictwa stwierdzono występowanie gatunków chronionych: grzyby (2), mszaki (16), rośliny naczyniowe (43), bezkręgowce (11), ryby (4), płazy (14), gady (5), ptaki (186), ssaki (21). Dokonano również analizy list gatunkowych pod kątem przynależności zamieszczonych tam taksonów do poszczególnych kategorii zagrożenia w tzw. „czerwonych listach”.

W programie ochrony przyrody podano potwierdzone stanowiska roślin i zwierząt, a w przypadku ptaków sporządzono listę ptaków notowanych w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa.

6.6 Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody a gospodarką leśną

Wieloaspektowa analiza terenów nadleśnictwa, przeprowadzona podczas prac inwentaryzacyjnych, pozwoliła dokładnie określić miejsca posiadające wysoką wartość przyrodniczą, która pod wpływem prowadzonej gospodarki może ulec zmianie. Wśród wielu zabiegów przeprowadzanych w lasach wymienia się te, które mogą kolidować z celami ochrony przyrody. Zagadnienia dotyczą głównie leśnych siedlisk przyrodniczych. Oceny dokonano z pełną świadomością przyjętych metod przeprowadzonych inwentaryzacji i uproszczeń, które zostały w nich zastosowane. Dotyczy to szczególnie metodyki wyróżniania lub generalizowania mikrosiedlisk. Obszary potencjalnych kolizji p.u.l. z celami ochrony przyrody wymienia tabela nr 11.

Tabela 11. Obszary potencjalnych konfliktów między celami ochrony, a gospodarką leśną

Rodzaj zagrożenia	Uwagi
Konflikt pomiędzy koniecznością wykonywania cięć w przeciągu całego roku a wymogami ochrony ptaków lęgowych.	Problem ten nie dotyczy ptaków, dla których wyznaczono strefy ochronne, ale może mieć istotne znaczenie dla innych cennych gatunków ptaków, licznie występujących na terenach nadleśnictwa.
Konflikt pomiędzy wymogami ochrony lasu w kontekście wykonywania działań w zakresie gospodarki leśnej a koniecznością pozostawiania martwego drewna w lesie.	Konflikt może wynikać z braku jednoznacznego określenia ilości martwego drewna w lasach i jego inwentaryzacji, przy jednoczesnym obowiązku pozostawiania pewnej ilości drewna martwego dla zwiększenia bioróżnorodności.

Rodzaj zagrożenia	Uwagi
Konflikt pomiędzy wymogami ochrony lasu a użytkowaniem drzewostanów ponad 100-letnich.	<p>Problem może dotyczyć drzewostanów przeszłołębnych zlokalizowanych w dużych kompleksach leśnych, zaplanowanych do użytkowania rębego. Wymogi dotyczące utrzymania ładu przestrzennego oraz zapobiegania procesom deprecjacji drewna mogą stać w kolizji z szeroko rozumianą ochroną bioróżnorodności.</p> <p>Chodzi również o zasadę zapewnienia trwałości i ciągłości użytkowania w celu uzyskania odpowiedniej jakości surowca drzewnego.</p>

Zagadnienia te poddano analizie w dalszej części prognozy.

6.7 Istniejące problemy ochrony przyrody istotne z punktu widzenia realizacji planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa

Zagrożenie środowiska przyrodniczego wynika ze stałego, równoczesnego oddziaływania wielu czynników na naturalne procesy zachodzące w przyrodzie. Owe wpływy nie mogą zostać całkowicie wyeliminowane, toteż bardzo ważne jest ich rozpoznanie i szczegółowa analiza.

Z punktu widzenia realizacji planu najistotniejsze znaczenie odgrywają następujące zagadnienia.

Zagrożenia powodowane przez czynniki atmosferyczne, w tym zmiany poziomu wód.

Do zagrożeń abiotycznych, które oddziałują na procesy zachodzące w ekosystemach leśnych oraz funkcjonowanie drzewostanów, należą różnorodne oddziaływania środowiska zewnętrznego, przede wszystkim w postaci wpływów klimatu. Zwłaszcza skutki oddziaływań czynników atmosferycznych (m.in. wiatrów skutkujących powstawaniem złomów i wywrotów, śniegu, szadzi czy lodu powodujących uszkodzenia pni i koron drzew) bywają szczególnie dotkliwe z gospodarczego punktu widzenia, gdyż pojawiają się zwykle niespodziewanie i na rozległych powierzchniach, a możliwości zabezpieczenia się przed nimi są ograniczone. Do czynników atmosferycznych oddziałujących negatywnie na lasy należą: wiatry, wyładowania atmosferyczne, opady atmosferyczne, mróz, okiść, susza, zmiany stosunków wodnych oraz niskie i wysokie temperatury powietrza.

Zjawiska te, powodując zakłócenia w rozwoju drzewostanów, sprzyjają ich osłabieniu, następstwem czego jest wzmożona podatność na choroby grzybowe i ataki szkodników owadzich. Należy przy tym podkreślić, że opisywane zagrożenia abiotyczne, jako niezależne od działalności człowieka, stanowiące natomiast czynnik naturalny, od wieków wpisane były w funkcjonowanie ekosystemów leśnych, niejednokrotnie będąc stymulatorem ich przemian, odnawiania się drzew, różnicowania struktury lasu itd. Tym samym - de facto - nie powinny

być postrzegane, jako zagrożenia dla ekosystemów leśnych, rozumianych jako formacje roślinne. Są natomiast bez wątpienia zagrożeniem dla trwałości drzewostanów, czyli określonej generacji lasu, stąd też w lasach gospodarczych, spełniających funkcje produkcyjne, stanowią one zjawiska niepożądane i dlatego określa się je mianem zagrożeń.

Ostatnie lata charakteryzują się dużym nasileniem występowania niekorzystnych zjawisk klimatycznych takich jak: bezśnieżne zimy z dodatnimi temperaturami, długotrwałe susze, niekorzystny rozkład opadów w ciągu roku, ekstremalne zjawiska pogodowe. Długie i powtarzające się okresy braku opadów w czasie sezonu wegetacyjnego wpłynęły negatywnie na kondycję zdrowotną drzewostanów sosnowych.

W 2017 r. w nadleśnictwie wystąpiły znaczne szkody gospodarcze z tytułu uszkodzeń na skutek wystąpienia bardzo silnych wiatrów z kulminacją w październiku (huragany „Ksawery” i „Grzegorz”). Pozyskano wówczas 5837 m³ drewna pochodzącego z usuwania złomów i wywrotów. W nocy 18/19.01.2018 r. wystąpił na omawianym terenie huragan „Fryderyka”, który uszkodził drzewa o łącznej masie 13 834 m³. Generalnie łączna powierzchnia uszkodzonych w wyniku wiatrów drzewostanów (szkody powyżej 10% ogólnej masy) wyniosła 235 ha.

Niedobór wody spowodowany obniżaniem się poziomu zalegania wód gruntowych oraz występującymi okresami suszy to kolejne czynniki powodujące osłabienie naturalnej odporności drzewostanów. Rezultatem tego zjawiska jest zwiększona podatność na działalność szkodników ze świata grzybów i zwierząt. Drzewostanami najdotkliwiej dotkniętymi niedoborem wody są te położone w dolinach cieków. Najbardziej widocznymi objawami suszy glebowej, spadku poziomu wód gruntowych oraz ich wahań jest zamieranie i zahamowanie wzrostu drzewostanów jesionowych, olchowych i w największym stopniu świerkowych.

Ekstremalne warunki pogodowe latem 2015 r. (susza) prawdopodobnie przyczyniły się do wystąpienia zamierania wierzchołków pędów sosny, czyli choroby wywołanej przez patogen grzybowy *Sphaeropsis sapinea*. Obserwowane obecnie zjawisko wieloczynnikowego zamierania sosny, zamieranie dębów oraz świerków są wynikiem ujemnego klimatycznego bilansu wodnego obserwowanego w ostatnich latach. Szczególnie suche lata 2017-2020 na pewno spowodują obniżenie odporności drzewostanów także na siedliskach świeżych.

Działalność bobrów, a także działania podejmowane przez człowieka na rzecz zwiększenia retencji wodnej prowadzą do miejscowego podnoszenia poziomu wód podskórnych oraz podnoszenia rzędnej zwierciadła wody zbiorników wodnych i cieków. Powstają nowe zbiorniki wodne, a także ponownie wypełniane są niekiedy dawnych zbiorników wodnych. Ubocznym efektem tych zmian może być jednak czasowe podmokanie i zalewanie

drzewostanów.

Pewnym zagrożeniem, zwłaszcza dla najmłodszych drzewostanów są dość częste, późne przymrozki wiosenne (połowa maja, początek czerwca) oraz jesienne przymrozki wczesne, występujące w końcu września i na początku października. W bezodpływowych obniżeniach terenu występują niewielkie zmrozowiska, szczególnie niebezpieczne dla nowozakładanych upraw leśnych.

Łączna powierzchnia zinwentaryzowanych w czasie prac urządzeniowych uszkodzeń spowodowanych przez czynniki klimatyczne na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska wynosi 415,64 ha.

Zagrożenia wynikające z właściwości gleby.

W zalesieniach na gruntach porolnych czynnikiem zmniejszającym odporność biologiczną środowiska leśnego na oddziaływanie czynników biotycznych są właściwości bonitacyjne gleby. Gleby porolne charakteryzują się brakiem odpowiedniej struktury fizykochemicznej i właściwych dla gleb leśnych specyficznych układów mikrobiologicznych.

Na terenie nadleśnictwa zinwentaryzowano 6 795,64 ha drzewostanów rosnących na gruntach porolnych, co stanowi 27,8% powierzchni leśnej. Drzewostany na gruntach porolnych narażone są na szkody od opieńkowej zgnilizny korzeni oraz huby korzeni.

Zagrożenia wynikające z niewłaściwej struktury i niewłaściwego składu gatunkowego drzewostanów.

Problem dotyczy głównie efektów gospodarki minionych okresów gospodarczych, kiedy to tworzone monokultury cechujące się obecnie niewłaściwymi składami gatunkowymi, co prowadzi do nieodpowiedniego wykorzystania zasobów siedlisk. Wskutek tego zagrożone są naturalne zbiorowiska roślinne występujące licznie na terenie nadleśnictwa. Dotyczy to degradacji grądów środkowoeuropejskich i kwaśnych dąbrów (głównie pinetyzacja, neofityzacja) oraz lasów łęgowych (przede wszystkim monotypizacja i neofityzacja).

Niewłaściwe składy gatunkowe i struktura drzewostanów mogą utrudnić realizację zadań ochronnych dotyczących cennych gatunków roślin i zwierząt, przez ograniczenie powierzchni ich potencjalnych siedlisk występowania.

Zagrożenia powodowane przez szkodniki owadzie.

Stan zagrożenia lasów nadleśnictwa powiązany jest ze zmiennością warunków klimatycznych. Niskie opady (ich ostry deficyt szczególnie w okresie wegetacyjnym) oraz obniżanie się poziomu zalegania wody gruntowej odbijają się niekorzystnie na kondycji drzewostanów, zwłaszcza dębowych, jesionowych i świerkowych.

Największym problemem w nadleśnictwie za strony szkodników pierwotnych są szkody powodowane żerem foliofagów sosny: brudnica mniszka *Lymantria monacha* i barczatka sosnówka *Dendrolimus pini*. W celu ograniczenia szkód w drzewostanach sosnowych służby nadleśnictwa prowadzą systematyczne prognozowanie i w miarę potrzeby stosowane zabiegi ratownicze przy użyciu samolotów. W ubiegłym okresie gospodarczym przeprowadzono łącznie 7 takich zabiegów w odniesieniu do wspomnianych wcześniej gatunków:

- barczatka sosnówka (2017, 2022, 2023, 2025) – łączna powierzchnia 10 995,76 ha,
- brudnica mniszka (2019) – łączna powierzchnia 2 060,71 ha.

W przyszłej gospodarce należy prowadzić działania w kierunku ciągłego zwiększania naturalnej odporności biologicznej drzewostanów. Ten cel można osiągnąć poprzez: zwiększanie udziału gatunków liściastych przy maksymalnym wykorzystaniu mikrosiedlisk, terminowe i prawidłowe wykonywanie cięć pielęgnacyjnych, zakładanie punktów biologicznego oporu w ramach kompleksowej ochrony lasu, z wykorzystaniem biogrup pozostawionych na wykonywanych zrębach, ochronę pożytecznego ptactwa (budki lęgowe, karmniki), prowadzenie jesiennych poszukiwań szkodników sosny, prowadzenie monitoringu w zakresie występowania owadów zagrażających stabilności drzewostanów (nie dotyczy to wyłącznie szkodników pierwotnych i nie tylko sosny).

Zainwentaryzowane szkody wyrządzone przez szkodniki wtórne dotyczyły głównie dwóch gatunków.

Kornik ostrozębny *Ips acuminatus*

Począwszy od 2018 r. na terenie nadleśnictwa obserwowano coraz większe występowanie tego szkodnika początkowo na terenie obrębu Świętno, potem głównie na terenie obrębu Kochanowo. W roku 2021 decyzją Dyrektora RDLP w Zielonej Górze ustanowiono na terenie Leśnictw Radosławice i Sabinówka „Obszar Wzmożonego Występowania Kornika Ostrozębnego” na powierzchni 368,62 ha. Aktualnie szkodnik ten nie powoduje większych szkód, dlatego w roku 2025 obszar ten zlikwidowano.

Kornik drukarz *Ips typographus*

To główny szkodnik wtórny drzewostanów świerkowych, który był aktywny przez miniony okres gospodarczy, powodując największe szkody w latach 2019, 2022 i 2023, sukcesywnie eliminując udział tych drzewostanów na terenie nadleśnictwa zwłaszcza na terenie Leśnictwa Kolsko.

Szkodniki owadzie drzewostanów liściastych w minionym okresie nie stanowiły istotnego problemu na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska

W związku z wzrastającym zagrożeniem ze strony szkodników owadzych, szczególnie w drzewostanach iglastych, bardzo ważnym jest stosowanie zabiegów hodowlano-ochronnych zgodnie z zapisami IOL. Służby Nadleśnictwa Sława Śląska prowadzą niezbędne działania polegające na stałym monitorowaniu drzewostanów pod kątem występowania szkód od wspomnianych wcześniej owadów. Odbywa się to poprzez wywieszanie pułapek feromonowych, bieżące usuwanie drzew zasiedlonych oraz minimalizowanie okresu przelegiwania pozyskanego drewna na gruncie. Ze względu na występowanie kornika ostrożnego w częściach odczubowych, coraz powszechniej zaczęto uprzątać pozycje rębne pozyskując i sprzedając drewno energetyczne, bądź też stosować rozdrabnianie pozostałości pozrębowych tuż po zakończeniu pozyskania drewna. W latach 2019-2021 oraz 2023-2024 wykonano również inwentaryzacje lotnicze pod kątem występowania szkodników.

Łączna powierzchnia zinwentaryzowanych w czasie prac urządzeniowych uszkodzeń spowodowanych przez owady na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska wynosi 111,97 ha.

Zagrożenia powodowane przez choroby grzybowe.

Zagrożenia ze strony grzybów pasożytniczych występują głównie w drzewostanach sosnowych, III i IV kl. wieku na gruntach porolnych – szczególnie od huby korzeniowej, a w starszych drzewostanach sosnowych, rosnących na żyznych siedliskach Lśw, LMw i LMśw od huby sosny.

W wyniku występowania suszy w 2015 r. na omawianym terenie wystąpiło zamieranie wierzchołków pędów sosny, wywołane przez patogen grzybowy *Sphaeropsis sapinea*. Obserwowane obecnie zjawiska wspomnianego wcześniej wieloczynnikowego zamierania sosny, a także zamieranie dębów oraz świerków są wynikiem ujemnego klimatycznego bilansu wodnego obserwowanego w ostatnich latach. Stwarza to realne zagrożenie wystąpienia szkód w drzewostanach.

W czasie prac urządzeniowych szkody od grzybów pasożytniczych zinwentaryzowano na łącznej powierzchni 351,62 ha.

Zagrożenia powodowane przez zwierzynę

Obszary nadleśnictwa stanowią miejsce przebywania populacji zwierząt łownych – jelenia, daniela, dzika, sarny. Uszkodzenia roślin następują wskutek: zgryzania pędów, spałowania, ogryzania, czemchania (objiania), zjadania nasion, siewek, pączków lub liści, wydeptywania upraw. Z wymienionych największe gospodarcze znaczenie mają zgryzanie oraz spałowanie. Efektem jest uszkodzenie upraw i młodników oraz redukcja liściastych gatunków głównych i domieszkowych.

Poziom wyrządzanych szkód nie przekracza na ogół wskaźników tzw. szkód gospodarczo znośnych. W celu zmniejszenia rozmiaru wyrządzanych szkód należy dążyć do

utrzymywania optymalnego stanu zwierząt łownych poprzez pełne wykonywanie planów odstrzału.

W ubiegłym okresie gospodarczym służby nadleśnictwa jako podstawową metodę ograniczenia uszkodzeń od zwierzyny stosowały mechaniczne zabezpieczanie upraw poprzez grodzenie cennych domieszek gatunków liściastych, głównie dębów. Stosowanie chemicznego zabezpieczania upraw i młodników za pomocą repelentów ograniczono do miejsc o największej presji zwierzyny.

Szkody spowodowane przez zwierzynę zinwentaryzowano podczas prac urządzeniowych na łącznej powierzchni 1 809,09 ha.

Zagrożenia powodowane przez jemiolę

W analizowanym okresie zaobserwowano wzrost powierzchni drzewostanów sosnowych uszkodzonych i zamierających na skutek występowania jemioli pospolitej *Viscum album*. Pojawienie się tego patogenu zagrażającego zdrowotności drzewostanów sosnowych wynika najprawdopodobniej z powodu osłabienia kondycji zdrowotnej drzew na skutek częstych susz. W latach 2019-2022 zinwentaryzowano duże powierzchnie drzewostanów osłabionych i zamierających na skutek występowania jemioli. Powierzchnia uszkodzonych przez ten gatunek drzewostanów pozostaje na zbliżonym poziomie i powoduje konieczność stosowania zrębów sanitarnych.

Szkody spowodowane przez jemiolę zinwentaryzowano podczas prac urządzeniowych na łącznej powierzchni 2 287,83 ha.

Zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb.

Obszar nadleśnictwa ma charakter rolniczo-leśny, w jego zasięgu terytorialnym nie występują znaczące przemysłowe źródła emisji.

Emisja zanieczyszczeń powietrza związana jest głównie ze spalaniem paliw w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych, przy przetwórstwie mięsa i suszeniu zboża, transporcie drogowym, hodowli trzody chlewnej i bydła. Problemem może być emisja niska związana z budownictwem jednorodzinnym. Liniowym źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa jest transport drogowy. System komunikacyjny stwarza zagrożenie dla stanu jakości powietrza, głównie z tytułu transportu tranzytowego pojazdów ciężkich.

Aktualne dane na temat stanu zanieczyszczeń powietrza zawarte są w rocznej ocenie jakości powietrza (GIOŚ 2024). Obszar Nadleśnictwa Sława Śląska zaliczono do trzech stref: lubuskiej, wielkopolskiej i dolnośląskiej. Najbliżej położone stacje pomiarowe znajdują się w Nowej Soli, Sulechowie i Wschowie. Ze względu na to, że blisko 85% gruntów w stanie

posiadania nadleśnictwa znajduje się w strefie lubuskiej, stan jakości powietrza omówiono w oparciu o wyniki pomiarów wykonane w tej strefie.

Wypełniając obowiązek wynikający z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. 2024 poz. 54), Główny Inspektor Ochrony Środowiska wykonał ocenę jakości powietrza za rok 2023 i na jej podstawie dokonał klasyfikacji stref w województwie lubuskim. Ocenie podlegają zanieczyszczenia, dla których w prawie krajowym i w dyrektywach unijnych określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin. Wyniki oceny w postaci raportu pt. *„Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim. Raport wojewódzki za rok 2023”* zostały przekazane Zarządowi Województwa Lubuskiego.

Ocena pod kątem ochrony zdrowia ludzi została wykonana na obszarze 3 stref województwa lubuskiego (miasto Gorzów Wielkopolski, miasto Zielona Góra i strefa lubuska) odrębnie dla 12 zanieczyszczeń: dwutlenku siarki (SO_2), dwutlenku azotu (NO_2), tlenku węgla (CO), ozonu (O_3), benzenu (C_6H_6), pyłu zawieszonego PM_{10} , pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$ oraz zanieczyszczeń oznaczanych w pyłe zawieszonym PM_{10} : benzo(a)pirenu (B(a)P), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i ołowiu (Pb). Ocena pod kątem ochrony roślin została wykonana dla strefy lubuskiej odrębnie dla 3 zanieczyszczeń: dwutlenku siarki (SO_2), tlenków azotu (NO_x) i ozonu (O_3).

Ocena jakości powietrza za rok 2023 wykazała poprawę jakości powietrza w województwie lubuskim w porównaniu z rokiem 2022. W roku 2023 na całym obszarze województwa lubuskiego dotrzymany został poziom docelowy benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM_{10} , który w latach wcześniejszych był przekraczany. We wszystkich strefach województwa lubuskiego, podobnie jak w latach wcześniejszych przekroczony został poziom celu długoterminowego ozonu określony pod kątem ochrony zdrowia jaki i w celu ochrony roślin. Przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu spowodowane było przede wszystkim warunkami meteorologicznymi sprzyjającymi tworzeniu się ozonu w przyziemnej warstwie atmosfery oraz napływem spoza granic województwa i kraju mas powietrza zanieczyszczonych ozonem.

Poprawa jakości powietrza w roku 2023 jest wypadkową działań na rzecz ochrony powietrza oraz korzystnych warunków meteorologicznych, skutkujących m.in. zmniejszoną emisją zanieczyszczeń z ogrzewania domów i mieszkań w okresie jesienno-zimowym. Na całym obszarze strefy lubuskiej, w tym w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Sława Śląska, stwierdzono poprawę jakości powietrza w 2023 roku. Wynika to z działań na rzecz ochrony powietrza oraz bardzo korzystnych warunków meteorologicznych. Ciepłejsze, w porównaniu do wielolecia, miesiące zimowe skutkowały mniejszymi emisjami zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza z indywidualnych źródeł grzewczych. Poprawie jakości powietrza

sprzyjało również wystąpienie w okresie zimowym opadów przewyższających normy wieloletnie¹².

Stan jakości wód powierzchniowych wynika głównie z dopływu zanieczyszczeń pochodzących z zakładów przemysłowych i gospodarstw domowych (ścieki bytowe). Równie istotnym źródłem zanieczyszczeń są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń rolnych, które zawierają związki biogenne pochodzenia rolniczego, środki ochrony roślin i nawozy.

Aktualnie potencjalne zagrożenia, dla jakości wód stanowią:

- Nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa części terenów wiejskich;
- Możliwość skażenia terenu oraz wód wglębnych i powierzchniowych w wyniku kolizji na szlakach drogowych i kolejowych;
- Występowanie tzw. dzikich wysypisk śmieci i wylewisk;
- Wylwanie gnojowicy na grunty użytkowane rolniczo w sąsiedztwie cieków;
- Intensywne stosowanie wspomaganych chemicznie metod agrotechnicznych.

Gospodarka wodno-ściekowa w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa jest uregulowana w zróżnicowanym stopniu.

Na stan jakości wód duży wpływ mają zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł rolniczych. Wielkość dopływu zanieczyszczeń przedostających się poprzez spływy powierzchniowe z terenów użytkowanych rolniczo zależy od: sposobu zagospodarowania zlewni, intensywności nawożenia, przepuszczalności geologicznych utworów powierzchniowych i warunków meteorologicznych. W ten sposób do wód dostają się związki biogenne, środki ochrony roślin oraz wypłukiwane frakcje gleby. Poważnym zagrożeniem dla jakości wód jest niewłaściwe stosowanie nawozów naturalnych: gnojowicy i obornika, a także rolnicze wykorzystywanie ścieków i osadów ściekowych bez zachowania wymogów ochrony środowiska.

Spśród głównych cieków przepływających przez teren nadleśnictwa, stan wód badano dla czterech odcinków cieków. Poniżej przedstawia się wyniki oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych dla tych odcinków (JCWP)¹³.

---

¹² Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim. Raport wojewódzki za rok 2023. GIOŚ.2024.

¹³ Źródło: <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publications/RIVERS>

Tabela 12 Ocena stanu jednolitych części wód wybranych rzek znajdujących się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Sława Śląska

Nazwa cieku	Kod jcwp	Wybrane parametry				
		Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena jcwp
Obrzyca do Ciekącej z jez. Sławskim, Tarnowskim Dużym	PLRW60001715632	2	>2	umiarkowany	poniżej dobrego	zły stan wód
Obrzyca od Ciekącej do ujścia z jez. Rudno	PLRW60001915699	3	2	umiarkowany	poniżej dobrego	zły stan wód
Odra od Kanału Wschodniego do Czarnej Strugi	PLRW60002115379	4	>2	słaby	poniżej dobrego	zły stan wód
Odra od Czarnej Strugi do Nysy Łużyckiej	PLRW6000211739	4	2	słaby	poniżej dobrego	zły stan wód

Spośród jezior występujących na terenie nadleśnictwa, stan wód badano dla trzech. Poniżej przedstawia się wyniki oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych dla tych akwenów (JCWP)¹⁴.

Tabela 13 Ocena stanu jednolitych części wód wybranych jezior znajdujących się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Sława Śląska

Nazwa cieku	Kod jcwp	Wybrane parametry				
		Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena jcwp
Tarnowskie Duże	PLLW10007	2	2	dobry	poniżej dobrego	zły stan wód
Sławskie	PLLW10002	3	1	umiarkowany	poniżej dobrego	zły stan wód
Kuźnickie	PLLW10346	2	1	umiarkowany	dobry	zły stan wód

Zagrożenie pożarowe.

Poważnym, stałym zagrożeniem dla obszarów leśnych są pożary, zwłaszcza w okresie wczesnej wiosny oraz długotrwałych okresów suszy w sezonie letnim. Powodują one dotkliwe, nieraz nieodwracalne straty w ekosystemach leśnych. Stan zagrożenia pożarowego obszarów leśnych jest przede wszystkim wynikiem wzrastającej ich penetracji przez ludność i nieostrożnego obchodzenia się z ogniem w lesie lub na gruntach sąsiadujących z lasami.

Lasy nadleśnictwa zaliczone zostały do I kategorii zagrożenia pożarowego.

Nadleśnictwo Sława Śląska dysponuje punktem alarmowo-dyspozycyjnym (PAD)

¹⁴ Źródło: <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publications/LAKES>

zlokalizowanym przy siedzibie, zajmującym się utrzymaniem łączności, obserwacją terenów leśnych oraz prognozowaniem zagrożenia pożarowego.

Obserwacja naziemna jest prowadzona przez cztery dostrzegalnie zlokalizowane w leśnictwach: Świętno, Sabinówka, Gola i Grochowice. Obszar nadleśnictwa objęty jest dodatkowo dozorem z punktów obserwacyjnych zlokalizowanych w sąsiednich nadleśnictwach.

Na terenie nadleśnictwa znajdują się dwie bazy sprzętu przeciwpożarowego (przy siedzibie nadleśnictwa oraz w siedzibie OSP w Tarnowie Jeziernym) oraz punkty czerpania wody (PCW) do celów gaśniczych. Ponadto na obszarze gmin w zasięgu nadleśnictwa znajduje się sieć hydrantów, które mogą stanowić dodatkowe źródło wody przy prowadzeniu akcji ratowniczo-gaśniczej.

W okresie minionego 10-lecia na terenie nadleśnictwa powstało 132 pożary o łącznej powierzchni 10,57 ha. Przeciętna powierzchnia pożaru obliczona za miniony okres wynosi 0,08 ha¹⁵.

Podatność obszarów Nadleśnictwa Sława Śląska na możliwość powstania pożaru występuje sezonowo. Wczesną wiosną (marzec - kwiecień) przypada pierwszy okres zwiększonego zagrożenia pożarowego. Wzrost zagrożenia w tym czasie spowodowany jest występowaniem zadarnionej pokrywy z dużą ilością suchych traw. Drugim okresem zwiększonego zagrożenia jest sezon letni, gdy pod wpływem wysokiej temperatury następuje znaczny spadek wilgotności ściółki leśnej. Ryzyko powstania pożaru zwiększa także sezonowy, intensywny ruch turystyczny oraz prace polowe rolników. Potencjalne miejsca zagrożenia pożarowego to tereny wzdłuż dróg publicznych, linii energetycznych i rurociągów.

Potencjalny i aktualny stan zagrożenia pożarowego obszarów leśnych został przedstawiony szczegółowo w *Planie ochrony przeciwpożarowej dla Nadleśnictwa Sława Śląska* zamieszczonym w elaboracie.

Zagrożenie środowiska przyrodniczego wynika ze stałego, równoczesnego oddziaływania wielu czynników na naturalne procesy zachodzące w przyrodzie. Owe wpływy nie mogą zostać całkowicie wyeliminowane, toteż bardzo ważne jest ich rozpoznanie i szczegółowa analiza.

Wszystkie drzewostany Nadleśnictwie Sława Śląska narażone są na szkodliwe czynniki zewnętrzne, które stwarzają zagrożenie dla realizacji celów produkcyjnych i ochronnych lasu. Zdolność drzewostanów do przetrwania i zachowania swojej struktury oraz funkcji w obliczu zagrożeń, takich jak wymienione wcześniej czynniki biotyczne i abiotyczne wiąże się z pojęciem „stabilności” drzewostanu. Według IUL „stabilność

---

¹⁵ Źródło: Nadleśnictwo Sława Śląska – data aktualizacji 05.09.2025 r.

drzewostanu to jego naturalna zdolność do pozostawania w stanie względnej równowagi, zapewniająca zachowanie struktury wewnętrznej i jej odtwarzanie, utrzymanie produktywności odpowiedniej do siedliska, scharakteryzowana w opisie taksacyjnym prawdopodobieństwem przeżycia (przejścia do kolejnej klasy wieku)”.

W ramach PUL drzewostany niestabilne, czyli takie, dla których określono wcześniej¹⁶ ryzyko rozpadu powyżej 90% zaliczono do osobnego gospodarstwa i przeznaczono do pilnej lub stopniowej przebudowy w celu wyhodowania w przyszłości drzewostanów bardziej odpornych na zmiany klimatyczne i lepiej dostosowanych do warunków siedliskowych. **Gospodarstwo odbudowy lasów niestabilnych (N)** – obejmuje lasy niestabilne (niezależnie od wieku), o których mowa w § 42 instrukcji ul, a których obecny stan i kondycja wskazują na zaawansowany proces rozpadu. Gospodarstwo (N) tworzy się bez względu na zajmowaną powierzchnię. W celu przywrócenia stabilności lasu konieczna jest jego odbudowa, o której mowa w § 41 ust. 6 instrukcji ul, za pomocą cięć rębnych, z uwzględnieniem warunków siedliskowych oraz ekologicznych wymagań gatunków.

Reasumując: stan zdrowotny i sanitarny lasów Nadleśnictwa Sława Śląska, mimo licznych zagrożeń, można określić, jako dobry, co potwierdzają lustracje i kontrole, przeprowadzane przez służbę nadleśnictwa, jak i przez Zespół Ochrony Lasu w Łopuchówku.

6.8 Potencjalne skutki braku realizacji planu urządzenia lasu

Prowadzenie gospodarki leśnej na terenie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (zgodnie z zapisami ustawy z 1991 r. o lasach) opiera się na sporządzanych dla każdego nadleśnictwa planach urządzenia lasu. Sporządzanie planu urządzenia lasu jest zatem obligatoryjnym wymogiem prawnym i determinuje podstawową działalność nadleśnictwa.

Zawarte w planie wytyczne dotyczą korzystania z zasobów przyrody na zasadach trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, uwzględniającej zasady zrównoważonego rozwoju. Brak realizacji postanowień spowodowałby przede wszystkim zaburzenie cyklu produkcyjnego, który dotyczy w równym stopniu pozyskania, co odnowienia. Dalsze skutki uderzyłyby w społeczeństwo; osoby bezpośrednio związane z leśnictwem i drzewnictwem oraz w osoby niezwiązane z lasami, ale korzystające z leśnych zasobów, głównie drewna, czyli większość obywateli. Dalsze skutki braku realizacji planu to:

- utrudnienie realizacji zasad wielofunkcyjnej, trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, opartej na podstawach ekologicznych;

---

¹⁶ Z wykorzystaniem map ryzyka zamierania drzewostanów opracowanych przez zespół prof. J. Sochy oraz wykazu drzewostanów z odnotowanymi szkodami przez czynniki biotyczne i abiotyczne.

- brak miejsc pracy dla osób wywodzących się z lokalnych społeczności, tradycyjnie związanych z leśnictwem oraz pracujących w przemyśle drzewnym i z nim współpracujących;
- powstanie konfliktu prawnego – brak realizacji ustawowego obowiązku planowania działalności gospodarczej;
- pogorszenie stanu zdrowotnego drzewostanów poprzez zmniejszenie odporności na zagrożenia biotyczne, abiotyczne i antropogeniczne (np. w wyniku przegęszczenia);
- pogorszenie warunków dla rozwoju młodego pokolenia drzew;
- wydłużenie okresu przebudowy drzewostanów niezgodnych z siedliskowym typem lasu;
- przyspieszenie inwazji gatunków obcych, które lokalnie mogą doprowadzić do zniekształcenia lub zaniku niektórych siedlisk przyrodniczych;
- nadmierne starzenie się drzewostanów i deprecjacja surowca drzewnego;
- inicjowanie spontanicznych procesów mogących doprowadzić do zniekształcenia, degradacji lub zaniku niektórych siedlisk przyrodniczych;
- zwiększenie zagrożenia pożarowego;
- utrata płynności finansowej przez nadleśnictwo oraz firmy powiązane z branżą leśną i drzewną.

7. Przewidywane oddziaływanie planu na środowisko i obszary Natura 2000

7.1 Przewidywanie oddziaływanie planu na środowisko

Według Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (...) zalesienia o powierzchni powyżej 20 ha oraz budowle piętrzące wodę na wysokość nie mniejszą niż 1 m mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Sława Śląska nie przewiduje zalesienia gruntów porolnych. Nie przewiduje się również wykonywania piętrzeń wodnych na wysokość większą niż 1 m.

Zapisy planu nie będą negatywnie wpływać na aspekty środowiska wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

7.2 Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Wpływ planowanych zabiegów na różnorodność biologiczną może być bardzo zróżnicowany. Stosowane zręby mogą znacznie zubażać siedlisko, natomiast przebudowa drzewostanów i wprowadzanie II piętra zwiększa bioróżnorodność. Generalnie uznaje się, że większość zabiegów prowadzonych obecnie w lasach na podstawie planu urządzenia lasu będzie miało w przyszłości znaczny wpływ na zwiększenie różnorodności biologicznej.

Wpływ planu na różnorodność biologiczną Nadleśnictwa Sława Śląska przedstawia się następująco:

- różnorodność biologiczna na poziomie genetycznym opiera się na wytycznych dotyczących gospodarki nasiennej (na całym obszarze PGL LP);
- w ramach planu urządzenia lasu przejmowane i sankcjonowane są strefy ochronne (całoroczna i okresowa) dla chronionych gatunków ptaków;
- przewidziana w planie użytkowania rębego przebudowa drzewostanów o składzie gatunkowym niezgodnym z siedliskiem będzie skutkowała w przyszłości zwiększeniem różnorodności biologicznej oraz poprawą stanu zdrowotnego lasu;
- zastosowanie przyjętych dla poszczególnych zbiorowisk leśnych zmodyfikowanych typów drzewostanów zapobiegnie procesowi uproszczenia struktury gatunkowej zbiorowisk i przyczyni się do unaturalniania składów gatunkowych drzewostanów.

Zgodnie z zaleceniami zawartymi w Wytycznych i rekomendacjach Ogólnopolskiej Narady o Lasach (2024), w nadleśnictwie wyznaczono powierzchnie wyłączone z użytkowania na łącznej powierzchni **2 530,10 ha**.

Zaliczono tu m. in. użytki ekologiczne, rezerваты przyrody, drzewostany stanowiące strefy ochrony całorocznej zwierząt, wybrane powierzchnie z siedliskami przyrodniczymi, starolasy, obszary cenne przyrodniczo (OCP), grunty do sukcesji naturalnej, kępy i in. Dodatkowo obszary cenne przyrodnicze pierwszej kategorii (OCP-1) zostały włączone do gospodarstwa specjalnego a ich powierzchnia wynosi **1443,82 ha**.

W drzewostanach tych nie planuje się zadań gospodarczych (mogą być prowadzone jedynie działania podnoszące walory przyrodnicze np. usuwanie gatunków obcych). Na omawianych powierzchniach mogą zachodzić niezakłócone procesy przyrodnicze. Tutaj mogą odkładać się zasoby martwego drewna, będącego siedliskiem ogromnej ilości organizmów saproksylicznych, zwiększających bioróżnorodność terenów nadleśnictwa.

7.3 Oddziaływanie na ludzi

Zapisy planu urządzenia lasu mają bezpośredni wpływ na ludzi ze względów ekonomicznych i społecznych. Z punktu widzenia ekonomicznych korzyści wpływ uwidacznia się poprzez zapewnienie pracy i dochodów zarówno społecznościom lokalnym, zamieszkującym teren nadleśnictwa, jak też w ujęciu szerszym, grupom zawodowo związanym z leśnictwem i drzewnictwem.

W aspekcie społecznym korzystny wpływ p.u.l. na ludzi związany jest z kształtowaniem krajobrazu leśnego, zagospodarowaniem turystycznym i udostępnianiem lasów nadleśnictwa społeczeństwu.

Bardziej szczegółowe zabiegi określone w planie, odnoszące się do każdego wydzielenia mają neutralny wpływ na ludzi.

7.4 Oddziaływanie na rośliny, grzyby i zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione

W programie ochrony przyrody zawarte zostały liczne zapisy, których wykonanie pozytywnie wpłynie na stan populacji chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt oraz ich siedlisk. Poniżej przedstawia się najważniejsze z zaleceń:

- chronić stanowiska gatunków chronionych podczas zabiegów gospodarczych – zgodnie z zaleceniami POP;

- w przypadku rębni zupełnej na stanowiskach gatunków chronionych pozostawiać kępy drzewostanu, omijać stanowiska tych gatunków lub zabiegi gospodarcze wykonać w okresie zimowym; w drzewostanach stabilnych, na siedliskach zbliżonych do naturalnych należy stosować rębnię zupełną w wariancie retencyjnym.
- przed przystąpieniem do wykonywania zabiegów gospodarczych w danym wydzieleniu należy dokonać oględzin w zakresie występowania gatunków objętych ochroną gatunkową;
- przed przystąpieniem do zabiegów gospodarczych w wydzieleniach, gdzie zostały stwierdzone stanowiska chronionych gatunków roślin, grzybów lub zwierząt należy poinstruować wykonawców robót leśnych w zakresie przeprowadzenia robót w sposób jak najmniej szkodliwy dla stwierdzonych gatunków;
- informacje o występowaniu stanowisk gatunków chronionych i ich siedliskach powinny być umieszczane i na bieżąco aktualizowane w „Książkach ochrony przyrody, walorów kulturowych i monitoringu” sporządzonych dla poszczególnych leśnictw, stanowiących ważny element prowadzonego przez jednostki RDLP Zielona Góra monitoringu wpływu realizacji planu u.l. na środowisko.;
- prowadzić fachowe szkolenia pracowników terenowych (leśniczowie i podleśniczowie) oraz kadry inżyniersko-technicznej z zakresu praktycznej znajomości chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt występujących na terenie nadleśnictwa;
- podczas przygotowania i realizacji działań w zakresie gospodarki leśnej postępować zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej.

7.4.1 Rośliny i grzyby

Określenie wpływu, jaki mogą powodować zabiegi wynikające z planu urządzenia lasu na poszczególne gatunki chronione przedstawiono w tabeli 14. Informacje zawarte w tabeli odnoszą się do znanych lokalizacji, które określając dokładne miejsce występowania danego gatunku pozwalają ocenić wpływ planowanych zabiegów.

Tabela 14 Przewidywane oddziaływanie zapisów planu na chronione i zagrożone gatunki roślin i grzybów

Lp.	Gatunek: nazwa łacińska i polska, kategoria ochrony/zagrożenia	Lokalizacja stanowisk	Projektowane zabiegi gospodarcze i zalecenia ochronne	Ocena oddziaływania
1.	<i>Andromeda polifolia</i> Modrzewnica pospolita OC, VU*	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 122l, 122w, 122x, 134a	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.

Lp.	Gatunek: nazwa łacińska i polska, kategoria ochrony/zagrożenia	Lokalizacja stanowisk	Projektowane zabiegi gospodarcze i zalecenia ochronne	Ocena oddziaływania
2.	<i>Aquilegia vulgaris</i> Orlik pospolity OC, VU*	<u>Obwód Sława</u> Oddz.: 49m	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
3.	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i> Mącznica lekarska OS, NT, LC*	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 95a, 102b	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
4.	<i>Carex dioica</i> Turzyca dwupienna OC, VU, EN*, V**	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 122w, 134a	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
5.	<i>Carex limosa</i> Turzyca bagienna NT, VU*, V**	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 122w, 134a	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
6.	<i>Cetraria islandica</i> Płucnica islandzka OC	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz. 142c, 142d, 142f <u>Obwód Świętno</u> Oddz.: 90d, 90f	Pododdziały wyłączone z gospodarki leśnej: 142c, 142f CW: 90f, CP: 90d, TP: 142d – chronić stanowiska porostów podczas zabiegu.	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskázówek ochronnych.
7.	<i>Chimaphila umbellata</i> Pomocnik baldaszkowy OC, NT, LC*	<u>Obwód Sława</u> Oddz.: 21i, 32a, 117a, 167f	Pododdziały wyłączone z gospodarki leśnej: 21i, 32a CP: 117a, TP: 167f – chronić stanowiska roślin podczas zabiegu lub zabieg wykonać poza okresem wegetacyjnym.	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskázówek ochronnych.
8.	<i>Cladonia rangiferina</i> Chrobotek reniferowy OC	<u>Obwód Świętno</u> Oddz.: 56b, 56f, 56i, 56j, 56l, 57d, 57g, 57h, 57i, 57k, 57l, 66a, 66b, 67d, 67f, 67j	Pododdziały wyłączone z gospodarki leśnej: 57g, 57k, 67d CW: 57d, TP: 56b, 56f, 56i, 56j, 56l, 57h, 57i, 57l, 66a, 66b, 67f, 67j – chronić stanowiska porostów podczas zabiegu.	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskázówek ochronnych.
9.	<i>Dicranum polysetum</i> Widłóżąb kędzierzawy OC	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 122i, 122x	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
10.	<i>Diphysastrum complanatum</i> Widłak spłaszczoney OC, VU, VU*	<u>Obwód Sława</u> Oddz.: 168a	TP: 168a – chronić stanowiska roślin podczas zabiegu.	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskázówek ochronnych.
11.	<i>Drosera rotundifolia</i> Rosiczka okrągłolistna OC, NT, LC*, V**	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 95f, 95g, 95h, 102c, 122i	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
12.	<i>Eriophorum vaginatum</i> Węlnianka pochwowata VU*	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 28a, 95f	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
13.	<i>Galanthus nivalis</i> Śnieżyczka przebiśnieg OC, DD*	<u>Obwód Świętno</u> Oddz.: 87g, 185d	CP, TP: 87g, 185d – chronić stanowiska roślin podczas zabiegu.	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskázówek ochronnych.
14.	<i>Galium rotundifolium</i> Przytulia okrągłolistna NT, VU*	<u>Obwód Sława</u> Oddz.: 9j	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.

Lp.	Gatunek: nazwa łacińska i polska, kategoria ochrony/zagrożenia	Lokalizacja stanowisk	Projektowane zabiegi gospodarcze i zalecenia ochronne	Ocena oddziaływania
15.	<i>Geranium sylvaticum</i> Bodziszek leśny NT, VU*	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 172m	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
16.	<i>Helichrysum arenarium</i> Kocanki piaskowe OC	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 95a, 95b	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
17.	<i>Iris sibirica</i> Kosaciec syberyjski OS, VU*, VU**	<u>Obwód Świętno</u> Oddz.: 140h	CW, TP: 140h – chronić stanowiska roślin podczas zabiegu.	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskazówek ochronnych.
18.	<i>Ledum palustre</i> Bagno zwyczajne OC, VU*	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 95h, 153l	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
19.	<i>Leucobryum glaucum</i> Bielistka siwa	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 122i	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
20.	<i>Limprichtia cossoni</i> Limprichtia pośrednia OC	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 122x	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
21.	<i>Listera ovata</i> Listera jajowata OC, LC*	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 28a, 95a, 95f, 172d, 276k <u>Obwód Sława</u> Oddz.: 8d, 8i, 49m, 49p, 68b, 97d, 98j, 123d	Pododdziały wyłączone z gospodarki leśnej: 28a, 95a, 95f, 276k, 8d, 8i, 49m, 68b, 123d CP: 97d, TW: 172d, 98j, TP: 49p – chronić stanowiska roślin podczas zabiegu.	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskazówek ochronnych.
22.	<i>Lonicera periclymenum</i> Wiciokrzew pomorski OC, VU*	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 153h	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
23.	<i>Lycopodium annotinum</i> Widłak jałowcowaty OC, NT, VU*	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 60f <u>Obwód Świętno</u> Oddz.: 112f	CP: 60f – chronić rośliny podczas zabiegu. IB: 112f – wyłączenie z użytkowania biogrupy w miejscu występowania widłaków.	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskazówek ochronnych.
24.	<i>Lycopodium clavatum</i> Widłak goździsty OC, NT, LC*	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 122w, 134a, 146d, 183f, 215i, 240h, <u>Obwód Sława</u> Oddz.: 240c, 241b, 241d, 280l <u>Obwód Świętno</u> Oddz.: 38d, 120i, 121i, 178b, 179b, 190a, 195d	Pododdziały wyłączone z gospodarki leśnej: 122w, 134a, 146d, 178b IIIb- 190a. ODN-ZRB: 280l – chronić rośliny podczas zabiegu. CP: 183f – chronić rośliny podczas zabiegu. TW: 38d, 121i – chronić stanowiska roślin podczas zabiegów. TP: 215i, 240h, 240c, 241b, 241d, 120i, 179b, 195d – chronić stanowiska roślin podczas zabiegów.	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskazówek ochronnych.

Lp.	Gatunek: nazwa łacińska i polska, kategoria ochrony/zagrożenia	Lokalizacja stanowisk	Projektowane zabiegi gospodarcze i zalecenia ochronne	Ocena oddziaływania
25.	<i>Menyanthes trifoliata</i> Bobrek trójlistkowy OC	<u>Obr. Kochanowo</u> Oddz.122x <u>Obręb Sława</u> Oddz.: 325j	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
26.	<i>Nymphaea alba</i> Grzybienie białe OC	<u>Obręb Kochanowo</u> Oddz.: 28a, 95g <u>Obręb Świętno</u> Oddz.: 19f	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
27.	<i>Nymphaea candida</i> Grzybienie północne OC, NT, DD*	<u>Obręb Kochanowo</u> Oddz.: 28a, 95g	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
28.	<i>Oenanthe fistulosa</i> Kropidło piszczałkowe VU, VU*	<u>Obręb Kochanowo</u> Oddz.: 95a, 102b	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
29.	<i>Orthilia secunda</i> Gruszynka jednostronna	<u>Obręb Sława</u> Oddz.: 144d, 194c	TW: 144d, TP: 194c - omijać stanowiska gruszyńki podczas zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskazówek ochronnych.
30.	<i>Osmunda regalis</i> Długosz królewski OS, VU, VU*, V**	<u>Obręb Kochanowo</u> Oddz.: 153k	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
31.	<i>Oxycoccus palustris</i> Żurawina błotna VU*	<u>Obręb Kochanowo</u> Oddz.: 122i, 122l, 122w, 122x, 134a, 134b	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
32.	<i>Pyrola minor</i> Gruszyca mniejsza OC	<u>Obręb Kochanowo</u> Oddz.: 95g	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
33.	<i>Rhynchospora alba</i> Przygielka biała NT, VU*	<u>Obręb Kochanowo</u> Oddz.: 122l, 122w, 134a	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
34.	<i>Scheuchzeria palustris</i> Bagnica torfowa OS, VU, EN*, E**	<u>Obręb Kochanowo</u> Oddz.: 122w, 134a	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
35.	<i>Sparganium minimum</i> Jeżogłówka najmniejsza NT, VU*	<u>Obręb Kochanowo</u> Oddz.: 95g	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
36.	<i>Sphagnum angustifolium</i> Torfowiec wąskolistny OC	<u>Obręb Kochanowo</u> Oddz.: 122i, 122x	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
37.	<i>Sphagnum contortum</i> Torfowiec skręcony OC	<u>Obręb Kochanowo</u> Oddz.: 122i, 122x	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
38.	<i>Sphagnum girgensohnii</i> Torfowiec Girgensohna OC	<u>Obręb Kochanowo</u> Oddz.: 122i, 122w, 122x	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
39.	<i>Sphagnum palustre</i> Torfowiec błotny OC	<u>Obręb Kochanowo</u> Oddz.: 172d	TW: 172d - omijać stanowisko torfowca podczas zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskazówek ochronnych.

Lp.	Gatunek: nazwa łacińska i polska, kategoria ochrony/zagrożenia	Lokalizacja stanowisk	Projektowane zabiegi gospodarcze i zalecenia ochronne	Ocena oddziaływania
40.	<i>Sphagnum squarrosum</i> Torfowiec nastroszony OC	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 122i, 122w, 122x	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
41.	<i>Sphagnum teres</i> Torfowiec obły OC	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 122i, 122x	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
42.	<i>Urticularia minor</i> Pływacz drobny OS, NT, VU*, V**	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 95g	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
43.	<i>Viola epipsila</i> Fiołek torfowy OS, EN, E**	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 95f, 95h, 102c, 122w, 134a	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.

Legenda

Kategorie zagrożenia:

Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych (2016): CR – gatunek krytycznie zagrożony, EN – gatunek zagrożony, VU – gatunek narażony, NT- gatunek bliski zagrożenia.

Czerwona lista roślin naczyniowych Wielkopolski (2007): CR* – gatunek krytycznie zagrożony EN* – gatunek zagrożony, VU* – gatunek narażony, LC* – gatunek najmniejszej troski, DD* – brak danych.

Czerwona lista roślin i grzybów Polski (2006): EX** wymarłe i zaginione, EW** gatunki wymarłe i zaginione na stanowiskach naturalnych, E** gatunki wymierające, krytycznie zagrożone, V** gatunki narażone, [V]** gatunki narażone na izolowanych stanowiskach, R** gatunki potencjalnie zagrożone.

Kategorie ochronności: OS – ochrona gatunkowa ścisła, OC – ochrona gatunkowa częściowa.

W odniesieniu do populacji chronionych gatunków roślin występujących licznie na obszarze Nadleśnictwa Sława Śląska, zrezygnowano ze szczegółowej inwentaryzacji stanowisk. Gatunki te występują w rozproszeniu na omawianym obszarze i dlatego nie ma potrzeby planowania działań pod kątem ich ochrony. Są to taksony: rokitnik pospolity *Pleurozium schreberi*, torfowiec kończysty *Sphagnum fallax*, brodawkowiec czysty *Pseudoscleropodium purum* i widłoząb miotłasty *Dicranum scoparium*.

Pojedyncze egzemplarze wymienionych wyżej gatunków mogą ulec zniszczeniu podczas wykonywania planowych zabiegów gospodarczych – dotyczy to wydzieleń na powierzchniach leśnych. Nie przewiduje się natomiast znaczącego negatywnego oddziaływania zapisów planu na całe populacje omawianych gatunków.

W Nadleśnictwie Sława Śląska jest prowadzony, w bardzo ograniczonym zakresie, zbiór trzech gatunków mchów: rokitnik pospolity, brodawkowiec czysty i sporadycznie widłoząb kędzierzawy. Są to gatunki objęte częściową ochroną gatunkową i znajdują się w załączniku nr 3 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin – stąd ich zbiór jest możliwy po uzyskaniu zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Sposób pozyskania określa wspomniane wcześniej rozporządzenie: zbiór ręczny z pozostawieniem nie mniej niż 75% każdego płatu, nie częściej niż raz na 5 lat w tym samym miejscu. Dotychczasowa eksploatacja zasobów na

obszarze nadleśnictwa nie narusza tej zasady – nie wpływa zatem negatywnie na fitocenozy z udziałem wspomnianych wcześniej gatunków.

7.4.2 Zwierzęta

W ramach prognozy oceniono wpływ zapisów planu na populacje cennych gatunków zwierząt, dla których została udokumentowana lokalizacja. Głównym źródłem danych były informacje zawarte w poprzednim Programie Ochrony Przyrody, w dokumentacji źródłowej projektów planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, bezpośrednie obserwacje w terenie oraz weryfikacja wcześniej uzyskanych danych przez służby nadleśnictwa.

Poniższa tabela odnosi się do znanych stanowisk zwierząt chronionych i cennych niestanowiących przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 oraz położone poza takimi obszarami. Omówienie wpływu planu na stanowiska gatunków stanowiących przedmioty ochrony znajduje się w części prognozy odnoszącej się do poszczególnych obszarów Natura 2000 na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska.

Tabela 15. Przewidywane oddziaływanie zapisów planu na chronione i cenne gatunki zwierząt

Lp.	Gatunek nazwa łacińska i polska kategoria ochrony/zagrożenia/kod Natura 2000	Lokalizacja stanowisk	Projektowane zabiegi gospodarcze i zalecenia ochronne	Ocena oddziaływania
1.	<i>Alcedo atthis</i> Zimorodek OS, A229	<u>Obwód Sława</u> Oddz.: 49I	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
2.	<i>Ardea cinerea</i> Czapla siwa OC, A028	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 79c	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
3.	<i>Bombina bombina</i> Kumak nizinny OS, DD, 1188	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 296f	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
4.	<i>Cerambyx cerdo</i> Kozioróg dębosz OS, VU, 1088	<u>Obwód Sława</u> Oddz.: 170c, 250g	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
5.	<i>Ciconia nigra</i> Bocian czarny OS, A030	<u>Obwód Sława</u> 1 strefa ochrony w leśnictwie Przydroże	Wyłączyć strefę ochrony całorocznej z zabiegów gospodarczych. W strefie ochrony okresowej zabiegi gospodarcze mogą być wykonywane poza sezonem lęgowym ptaków.	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskázówek ochronnych.
6.	<i>Cygnus olor</i> Łabędź niemy OS, A036	<u>Obwód Sława</u> Oddz.: 49c	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
7.	<i>Dendrocopos medius</i> Dzięcioł średni OS, A238	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 320g, 320o	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
8.	<i>Dryocopus martius</i> Dzięcioł czarny OS, A236	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 264f <u>Obwód Sława</u> Oddz.: 32a, 50a	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.

Lp.	Gatunek nazwa łacińska i polska kategoria ochrony/zagrożenia/kod Natura 2000	Lokalizacja stanowisk	Projektowane zabiegi gospodarcze i zalecenia ochronne	Ocena oddziaływania
9.	<i>Falco peregrinus</i> Sokół wędrowny OS, CR, A103	<u>Obwód Kochanowo</u> 1 strefa ochrony w leśnictwie Sabinówka <u>Obwód Świętno</u> 1 strefa ochrony w leśnictwie Wilcze	Wyłączyć strefę ochrony całorocznej z zabiegów gospodarczych. W strefach ochrony okresowej zabiegi gospodarcze mogą być wykonywane poza sezonem lęgowym ptaków.	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskazówek ochronnych.
10.	<i>Falco subbuteo</i> Kobuz OS, A099	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 74n	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
11.	<i>Grus grus</i> Żuraw OS, A127	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 66h, 89p, 153j, 182l, 235n, 278i, 307f <u>Obwód Sława</u> Oddz.: 99l, 303h, 319h, 320j <u>Obwód Świętno</u> Oddz.: 6m, 9k	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
12.	<i>Haliaeetus albicilla</i> Bielik OS, LC, A075	<u>Obwód Kochanowo</u> 3 strefy ochrony w leśnictwach: Sabinówka (2) i Świętobór (1) <u>Obwód Sława</u> 1 strefa ochrony w leśnictwie Dąbrówno	Wyłączyć strefy ochrony całorocznej z zabiegów gospodarczych. W strefach ochrony okresowej zabiegi gospodarcze mogą być wykonywane poza sezonem lęgowym ptaków.	Brak negatywnego wpływu przy zastosowaniu wskazówek ochronnych.
13.	<i>Lullula arborea</i> Lerka OS, A246	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 263b, 278g	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
14.	<i>Lycaena dispar</i> Czerwończyk nieparek OS, LC, 1060	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 30d <u>Obwód Sława</u> Oddz.: 68l	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.
15.	<i>Triturus cristatus</i> Traszka grzebieniasta OS, NT, 1166	<u>Obwód Kochanowo</u> Oddz.: 218b, 296f, 311n	Brak planowanych zabiegów gospodarczych.	Brak negatywnego wpływu.

Legenda:

Kategoria ochronności: OS – ochrona gatunkowa ścisła, OC – ochrona gatunkowa częściowa.

Zagrożenie wg Czerwonej Listy Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce (Głowaciński, 2002):

CR – gatunek krytycznie zagrożony, NT – gatunek bliski zagrożenia, VU- gatunek narażony, LC – gatunek najmniejszej troski.

Powyższa tabela odnosi się tylko do gatunków o znanych lokalizacjach, co nie wyczerpuje całego bogactwa fauny zamieszkującej tereny nadleśnictwa. Poniżej przedstawia się ogólną ocenę wpływu zapisów planu na populacje pozostałych gatunków podlegających ochronie.

Wśród bezkręgowców występujących na terenie nadleśnictwa, oprócz dwóch gatunków wymienionych w tabeli 15, ochronie gatunkowej podlega jeszcze 9 taksonów. Są to: mrówka śmawa *Formica polyctena*, mrówka rudnica *Formica rufa*, ślimak winniczek *Helix pomatia*, tęcznik liszkarz *Calosoma sycophanta*, tęcznik mniejszy *Calosoma inquisitor*, strzępotek sopłaczek *Coenonympha tullia*, modraszek nausitous *Maculinea nausithous* i zalotka

wieksza *Leucorhinia pectoralis*. Wspomniane gatunki bytują również w środowisku leśnym bądź w jego bezpośrednim sąsiedztwie i mogą występować na terenach nadleśnictwa. Jednym z celów planu urządzenia lasu jest zachowanie ekosystemów leśnych. Zapisy zawarte w tym dokumencie nie powodują zmniejszenia powierzchni lasów i mimo możliwego niekorzystnego wpływu na pojedyncze osobniki nie wpłyną znacząco negatywnie na populację chronionych bezkręgowców na omawianym terenie.

W ciekach występujących w zasięgu terytorialnym występuje pięć gatunków chronionych i cennych ryb: koza pospolita *Cobitis taenia*, piskorz *Misgurnus fossilis*, różanka *Rhodeus sericeus amarus*, śluz *Barbatula barbatula* oraz boleń *Aspius aspius*. Plan urządzenia lasu nie projektuje wskazówek gospodarczych dla gruntów nieleśnych, w tym wód stojących i płynących stanowiących miejsca bytowania ryb, nie wpływa więc negatywnie na populację tych zwierząt.

Na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska położonych w zasięgu jednego z siedliskowych obszarów Natura 2000 zinwentaryzowano stanowiska kumaka nizinnego *Bombina bombina* i traszki grzebieniastej *Triturus cristatus*. W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa występują jeszcze inne, podlegające ochronie płazy: traszka zwyczajna *Lissotriton vulgaris*, traszka górska *Triturus alpestris*, ropucha paskówka *Bufo calamita*, ropucha szara *Bufo bufo*, ropucha zielona *Bufo viridis*, grzebiuszka ziemna *Pelobates fuscus*, rzekotka drzewna *Hyla arborea*, żaba jeziorkowa *Pelophylax lessonae*, żaba moczarowa *Rana arvalis*, żaba śmieszka *Pelophylax ridibundus*, żaba trawna *Rana temporaria* oraz żaba wodna *Pelophylax esculentus*. Gatunki te związane są okresowo ze środowiskiem wodnym, występują na wilgotnych i bagiennych terenach leśnych, torfowiskach, podmokłych łąkach, w pobliżu płytkich zbiorników wodnych i rowów, a także stawów rybnych. Najważniejsze dla zabezpieczenia ochrony wymienionych gatunków jest zachowanie niewielkich zbiorników wodnych, w których zwierzęta te się rozmnażają. Plan urządzenia lasu nie projektuje wskazówek gospodarczych dla gruntów nieleśnych, w tym wód stojących stanowiących miejsca rozrodu płazów.

Jako największe zagrożenia lokalne dla populacji płazów wymienia się: wzmożony ruch samochodowy powodujący straty wśród migrujących płazów, budowanie nowych, szerokich szlaków komunikacyjnych w miejscach migracji zwierząt, z pominięciem odpowiednio dużych przepustów podziemnych bądź innych zabezpieczeń, zasypywanie małych zbiorników wód stojących, rozlewisk, dokonywanie nieprzemyślnych melioracji podmokłych pól i łąk (Najbar 2000). Wymienione działania nie są przedmiotem zainteresowania planu urządzenia lasu. Plan nie wpływa znacząco negatywnie na populację występujących w nadleśnictwie płazów.

Program ochrony przyrody wymienia 5 gatunków gadów występujących w nadleśnictwie. Wszystkie podlegają ochronie częściowej. Są to: jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*, padalec zwyczajny *Anguis fragilis*, zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix* oraz żmija zygzakowata *Vipera berus*. Najważniejsze dla zachowania

populacji wymienionych gatunków jest zachowanie siedlisk, w których występują. Plan urządzenia lasu nie zmienia sposobów użytkowania gruntów, nie powoduje zmniejszenia powierzchni terenów leśnych, zadrzewień, muraw i polan stanowiących siedliska występujących na terenie nadleśnictwa gadów.

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa występuje szereg gatunków ptaków podlegających ochronie gatunkowej. Ze względu na siedliska, w których bytują podzielono je na trzy grupy.

Ptaki krajobrazu leśnego. Warunkiem gniazdowania jest obecność jakiegoś elementu krajobrazu leśnego bądź obecność tego krajobrazu, jako całości. Na gruntach nadleśnictwa gniazdujące ptaki znajdują się najliczniej we fragmentach lasów o największej mozaice siedlisk i rozbudowanej strukturze. Są m.in. wilgotne fragmenty borów, dolinki małych rzek lub okolice ze stagnującą wodą m.in. siedliska olsowe.

Do grupy ptaków krajobrazu leśnego zaliczono następujące gatunki: bocian czarny *Ciconia nigra*, bogatka *Parus major*, czarnogłówka *Poecile montanus*, czubotka *Lophophanes cristatus*, drożdżik *Turdus iliscus*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł duży *Dendrocopos major*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, dzięcioł zielony *Picus viridis*, dzięciołek *Dendrocopos minor*, dzwonec *Carduelis chloris*, gajówka *Sylvia borin*, grubodziób zwyczajny *Coccothraustes coccothraustes*, jastrząb gołębiarz *Accipiter gentilis*, jemioluska *Bombycilla garrulus*, jer *Fringilla montifringilla*, kapturka *Sylvia atricapilla*, kobuz *Falco subbuteo*, kos *Turdus merula*, kowalik *Sitta europaea*, krogulec zwyczajny *Accipiter nisus*, kruk *Corvus corax*, kukułka *Cuculus canorus*, kwiczoł *Turdus pilaris*, lelek *Caprimulgus europaeus*, lerk *Lullula arborea*, makolągwa zwyczajna *Carduelis cannabina*, modraszka *Cyanistes caeruleus*, muchołówka mała *Ficedula parva*, muchołówka szara *Muscicapa striata*, muchołówka żałobna *Ficedula hypoleuca*, mysikrólik *Regulus regulus*, myszołów *Buteo buteo*, paszkoł *Turdus viscivorus*, pełzacz leśny *Certhia familiaris*, piecuszek *Phylloscopus trochilus*, piegża *Sylvia curruca*, pierwiosnek *Phylloscopus collybita*, pleszka *Phoenicurus phoenicurus*, pokrzywnica *Prunella modularis*, puszczyk zwyczajny *Strix aluco*, raniuszek *Aegithalos caudatus*, rudzik *Erithacus rubecula*, sikora uboga *Parus palustris*, siniak *Columba oenas*, słowik rdzawy *Luscinia megarhynchos*, słowik szary *Luscinia luscinia*, sosnówka *Periparus ater*, sójka *Garrulus glandarius*, strumieniówka *Locustella fluviatilis*, strzyżyk *Troglodytes troglodytes*, szpak *Sturnus vulgaris*, śpiewak *Turdus philomelos*, świergotek drzewny *Anthus trivialis*, świstunka leśna *Phylloscopus sibilatrix*, trzmielojad *Pernis apivorus*, turkawka *Streptopelia turtur*, uszatka *Asio otus*, wilga *Oriolus oriolus*, włośnatka *Aegolius funereus*, zięba zwyczajna *Fringilla coelebs*, zniczek *Regulus ignicapilla*.

Rozplanowanie poszczególnych działań gospodarczych na cały obszar nadleśnictwa, a więc brak tak czasowej jak i powierzchniowej koncentracji czynności gospodarczych

w jednym miejscu, powoduje rozproszenie ryzyka negatywnego oddziaływania na siedliska i populacje. Zaplanowane w poszczególnych pododdziałach czynności mają stosunkowo niewielki wpływ na populacje gatunków ptaków związanych z lasem. Prace związane z wykonaniem powyższych zabiegów trwają w konkretnym wydzieleniu najwyżej kilka do kilkunastu dni. W skali nadleśnictwa zabiegi zaprojektowane w planie nie spowodują istotnych zmian w powierzchni poszczególnych siedlisk bytowania gatunków (np. w powierzchni starodrzewów). Zgodnie z zaleceniami zawartymi w POP nie wyznacza się do usunięcia drzew dziuplastych oraz z widocznymi gniazdami ptaków, na powierzchni pozostawiane są również krzewy i podrosty o dobrej jakości hodowlanej. Sprzyja to także utrzymaniu populacji ptaków związanych z lasami. Pojedyncze, najbliższe położone stanowiska ptaków gniazdujących na powierzchni wyznaczonej do zabiegu mogą zostać opuszczone. W wyniku niezamierzonego płoszenia i nieświadomego niszczenia gniazd podczas cięć, ptaki mogą przenieść się nieco dalej do sąsiednich pododdziałów. Mimo możliwego niekorzystnego wpływu zabiegów na pojedyncze stanowiska cennych gatunków, plan urządzenia lasu nie oddziałuje długookresowo negatywnie na stan całych populacji chronionych ptaków oraz ich siedlisk.

Ptaki obszarów wodno-błotnych, bagien i łąk. Do grupy tej zaliczono następujące gatunki: batalion *Philomachus pugnax*, bączek *Ixobrychus minutus*, bąk *Botaurus stellaris*, bernikla białolica *Branta leucopsis*, bernikla kanadyjska *Branta canadensis*, bernikla obrożna *Branta bernicla*, bielaczek czeczotka *Acanthis flammea*, , błotniak łąkowy *Circus pygargus*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, błotniak zbożowy *Circus cyaneus*, brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos*, brzęczka *Locustella luscinioides*, cyranka *Anas querquedula*, czajka *Vanellus vanellus*, czapla biała *Ardea alba*, czapla czapla siwa *Ardea cinerea*, derkacz *Crex crex*, dubelt *Gallinago media*, dziwonka *Carpodacus erythrinus*, gągoł *Bucephala clangula*, kokoszka *Gallinula chloropus*, kormoran *Phalacrocorax carbo*, krakwa *Anas strepera*, kropiatka *Porzana porzana*, krwawodziób *Tringa totanus*, kszysk *Gallinago gallinago*, kulik wielki *Numenius arquata*, łódówka *Clangula hyemalis*, łabędź czarnodzioby *Cygnus colombianus bewickii*, łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*, łabędź niemy *Cygnus olor*, łęczak *Tringa glareola*, łozówka *Acrocephalus palustris*, mewa białogłowa *Larus cachinnans*, mewa czarnogłowa *Larus melanocephalus*, mewa pospolita *Larus canus*, mewa srebrzysta *Larus argentatus*, mewa trójpalczasta *Larus tridactyla*, mewa żółtonoga *Larus fuscus*, nur czarnoszyi *Gavia arctica*, nur rdzawoszyi *Gavia stellata*, nurogęś *Mergus merganser*, ogorzałka *Aytia marila*, ohar *Tadorna tadorna*, perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*, perkoz rdzawoszyi *Podiceps grisegena*, perkoz rogaty *Podiceps auritus*, perkozek *Tachybaptus ruficollis*, płaskonos *Anas clypeata*, podróżniczek *Luscinia svecica*, potrzos *Emberiza schoeniclus*, remiz *Remiz pendulinus*, rokitniczka *Acrocephalus schoenobaenus*, rożeniec *Anas acuta*, rybitwa białoskrzydła *Chlidonias leucopterus*, rybitwa białowąsa *Chlidonias*

hybridus, rybitwa czarna *Chlidonias niger*, rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, rybołów *Pandion haliaetus*, rycyk *Limosa limosa*, rzepołuch *Linaria flavirostris*, sieweczka rzeczna *Charadrius dubius*, siewka złota *Pluvialis apricaria*, szlachar *Mergus serrator*, śmieszka *Chroicocephalus ridibundus*, świergotek łąkowy *Anthus pratensis*, świstun *Anas penelope*, trzciniak *Erpetoichthys calabaricus*, trzcinniczek *Acrocephalus scirpaceus*, uhla *Melanitta fusca*, wąsatka *Panurus biarmicus*, wodnik *Rallus aquaticus*, zaganiacz *Hippolais icterina*, zausznik *Podiceps nigricollis*, zielonka *Porzana parva*, zimorodek *Alcedo atthis*.

W projekcie planu urządzenia lasu omawiane siedliska zaliczone zostały do gruntów nieleśnych – nie planuje się dla nich żadnych zadań gospodarczych.

Ptaki krajobrazu rolniczego i miejskiego. Do grupy tej zaliczono gatunki: białorzytka *Oenanthe oenanthe*, bocian biały *Ciconia ciconia*, brzegówka *Riparia riparia*, cierniówka *Sylvia communis*, czyż *Carduelis spinus*, drzemlik *Falco columbarius*, dudek *Upupa epops*, dymówka *Hirundo rustica*, dziedziatka *Galerida cristata*, gawron *Corvus frugilegus*, gąsiorek *Lanius collurio*, gil *Pyrrhula pyrrhula*, gołąb miejski *Columba livia forma urbana*, jarzębatka *Sylvia nisoria*, jerzyk *Apus apus*, kawka *Corvus monedula*, kłaskawka *Saxicola rubicola*, kopciuszek *Phoenicurus ochruros*, krętogłów *Jynx torquilla*, kulczyk *Serinus serinus*, mazurek *Passer montanus*, myszołów włochaty *Buteo lagopus*, oknówka *Delichon urbicum*, ortolan *Emberiza hortulana*, pelzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla*, pliszka siwa *Motacilla alba*, pliszka żółta *Motacilla flava*, płomykówka *Tyto alba*, pokłaskwa *Saxicola rubetra*, potrzyszcz *Emberiza calandra*, przepiórka *Coturnix coturnix*, pustułka *Falco tinnunculus*, sierpówka *Streptopelia decaocto*, skowronek *Alauda arvensis*, sroka *Pica pica*, srokosz *Lanius excubitor*, szczygieł *Carduelis carduelis*, świergotek polny *Anthus campestris*, świerszczak *Locustella naevia*, trznadel *Emberiza citrinella*, wrona siwa *Corvus cornix*, wróbel *Passer domesticus*.

Plan urządzenia lasu nie zajmuje się planowaniem zabiegów gospodarczych na gruntach nieleśnych, w tym rolach, łąkach, pastwiskach i terenach zurbanizowanych.

Podczas przygotowania i realizacji działań w zakresie gospodarki leśnej obowiązują zasady określone w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. 2023, poz. 672).

Ssaki

Na gruntach nadleśnictwa występuje 21 chronionych gatunków ssaków. Część z nich związana jest ze środowiskiem leśnym: borowiec wielki *Nyctalus noctula*, gronostaj *Mustela erminea*, jeż europejski *Erinaceus europaeus*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus* i karlik większy *Pipistrellus nathusii* (żerowiska głównie nad wodami i przyległymi terenami podmokłymi), kret *Talpa europaea*, łasica *Mustela nivalis*, mopek *Barbastella barbastellus*,

nocek rudy *Myotis daubentonii* ryjówka aksamitna *Sorex araneus*, wiewiórka pospolita *Sciurus vulgaris* i zębiełek karliczek *Crocidura suaveolens*.

Dla ochrony nietoperzy, ale także dla ptaków „dziuplaków”, zamieszczono w programie ochrony przyrody wskazówki dotyczące ich ochronny czynnej. Dotyczą one ochrony drzew dziuplastych oraz rozwieszania skrzynek lęgowych dla ptaków oraz schronów dla nietoperzy. Skrzynki i schrony należy rozwieszać w pobliżu skraju bagien, zrębów, upraw oraz w remizach. Wykonywane zadania gospodarcze nie będą negatywnie oddziaływać na nietoperze, jeśli zalecenia te będą przestrzegane. Planowane zabiegi zawarte w p.u.l, całkowicie nie mają zastosowania w stosunku do zimowisk nietoperzy, do których należą głównie jaskinie, sztolnie, piwnice i inne podziemne schronienia, a czasami także strychy i szczeliny w murach. Większe zagrożenia dla tych ssaków związane są przede wszystkim z zatruciem środowiska (stosowanie środków owadobójczych powoduje zmniejszanie się bazy pokarmowej nietoperzy i pogarszanie jej jakości), ale plan nie obejmuje tego typu działań.

Wpływ planu na populacje tych gatunków jest podobny jak w przypadku opisanych wyżej, związanych z lasami, gatunków ptaków. Rozproszenie najbardziej niekorzystnych zabiegów (rębni) na terenie całego nadleśnictwa oraz planowanie pojedynczych działek zrębowych na stosunkowo niewielkich powierzchniach, zmniejsza ryzyko negatywnego wpływu planu. Może wystąpić niekorzystny wpływ zaplanowanych zabiegów na poszczególne osobniki wymienionych gatunków. Nie przewiduje się jednak znacząco negatywnego oddziaływania na całe populacje chronionych ssaków leśnych.

Gatunki związane z siedliskami nieleśnymi, dla których plan nie uwzględnia wskazówek gospodarczych to: ryjówka malutka *Sorex minutus*, której typowym środowiskiem życia są obrzeża podmokłych lasów, wilgotne łąki, kępy krzewów na łąkach i bagnach, żywopłoty, ogródki działkowe; rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens* i karczownik ziemnowodny *Arvicola terrestris* występujące nad rzekami i strumieniami również nad jeziorami, stawami i na terenach bagiennych, badylarka *Micromys minutus*, zamieszkująca wilgotne łąki, o wysokiej trawie, gęsto porośnięte brzegi rzek i jezior, zarośla oraz uprawy zbożowe oraz mysz zaroślowa *Apodemus sylvaticus*, której siedliskiem są zarośla w obrzeżach lasów oraz parki, pola i polany leśne; mroczek późny *Eptesicus serotinus* i nocek duży *Myotis myotis*, nietoperze ściśle związane z różnego typu zabudowaniami i siedzibami ludzkimi, gdzie zimują i wśród których żerują. Dla wszystkich tych gatunków nie przewiduje się jakiegokolwiek negatywnego wpływu planu urządzenia lasu, ze względu na ich środowisko życia.

Plan urządzenia nie projektuje wskazówek gospodarczych na gruntach nieleśnych i nie ma negatywnego wpływu na gatunki ssaków związane z terenami nieleśnymi.

Kolejnym gatunkiem ssaka jest bóbr europejski *Castor fiber* bytujący w różnego typu zbiornikach wodnych i ciekach i żerujący często na terenach leśnych. Bóbr jest gatunkiem częstym na terenie nadleśnictwa i zabiegi przewidziane w planie nie wpłyną negatywnie na jego populację. Również wydra *Lutra lutra* zajmuje podobne siedliska i jej populacja także wydaje się niezagrożona.

Podczas przygotowania i realizacji działań w zakresie gospodarki leśnej obowiązują zasady określone w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. 2023, poz. 672).

Szczegółowe zalecenia wynikające z treści cytowanych wcześniej dokumentów zawarto w rozdziale 9.2.2. POP.

Na terenie Nadleśnictwa Sława Śląska notuje się występowanie kilku obcych gatunków ssaków: norka amerykańska, piżmak, szop pracz i jenot. Od 2022 r. na mocy *Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 25 marca 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych* (Dz. U. 2022 poz. 696) jenot, szop pracz i piżmak zostały skreślone z listy gatunków zwierząt łownych. Zwalczanie wymienionych gatunków obcych może odbywać się wyłącznie zgodnie z procedurami określonymi w *Ustawie z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych* (Dz. U. 2023 poz. 1589), a nie jak dotychczas podczas wykonywania gospodarki łowieckiej.

7.5 Oddziaływanie na wodę

Założenia planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Sława Śląska nie przewidują prowadzenia melioracji wodnych, które mogłyby wpłynąć na tymczasowe lub stałe odprowadzenie wody z terenów nadleśnictwa. Ma to duże znaczenie dla oceny oddziaływania, ponieważ nienaturalne obniżenia poziomu wody mogą mieć niekorzystne konsekwencje dla środowiska.

W planie uwzględnia się natomiast zapisy dotyczące dominujących funkcji lasów, wśród których ponad 70% powierzchni lasów ochronnych stanowią lasy wodochronne (4 868,41 ha). Tego typu lasy chroniące np. źródłiska czy brzegi rzek i starorzeczy, wpływają znacznie na poprawę naturalnych stosunków wodnych.

Zabiegi zaprojektowane w planie przy uwzględnieniu zaleceń programu ochrony przyrody nie będą wpływać negatywnie na stan wód obszaru nadleśnictwa. Ze względu na brak istotnego wpływu planu urządzenia lasu na stan/potencjał ekologiczny i stan chemiczny JCW, dokument ten nie wpłynie negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”.

7.6 Oddziaływanie na powietrze

Biorąc pod uwagę charakter zaplanowanych prac w nadleśnictwie, nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń planu mogła mieć negatywny wpływ na stan powietrza atmosferycznego. Zachowanie zasobów leśnych jest jednym z podstawowych celów gospodarowania. Realizacja założeń planu w żadnym wypadku nie powoduje zmniejszenia leśnych zasobów ani zarazem ich możliwości związanych z pochłanianiem dwutlenku węgla. Wręcz przeciwnie, można uznać, że zabiegi p.u.l. poprawiające stan lasów, równocześnie polepszają stan powietrza, który w dużym stopniu zależy od produkcji tlenu oraz pochłaniania dwutlenku węgla.

7.7 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Jedynie działania mogące wpływać na powierzchnię ziemi to przygotowanie gleby pod odnowienia na zrębach zupełnych. Wycięcie drzewostanów na powierzchniach zrębowych mogłoby powodować nasilenie erozji tylko na terenach silniej urzeźbionych, które w obszarze nadleśnictwa znajdują się w wydzieleniach, w których nie planuje się zrębów zupełnych (co jest formą zabezpieczenia przed erozją). Krótkookresowe pozbawienie roślinności (dla każdego zrębu zaplanowano odnowienie lasu) na rozproszonych powierzchniach nie wpłynie negatywnie na stan gleby. Utrzymanie roślinności leśnej, będące podstawowym założeniem planu urządzenia lasu, sprzyja zachowaniu naturalnej pokrywy glebowej oraz jest głównym zabezpieczeniem gleby przed erozją. Analizując wpływ założeń planu na powierzchnię ziemi można stwierdzić brak znacząco negatywnego oddziaływania.

7.8 Oddziaływanie na krajobraz

Dynamika zmian krajobrazu leśnego jest nierozłącznie związana z cyklem produkcyjnym. Plan urządzenia lasu wyznacza etapy tego cyklu na kolejne 10 lat, czyli uwzględnia przewidziane w tym okresie zalesienia, odnowienia i zręby, wpływając tym samym na zmiany krajobrazu.

Ocena stopnia oddziaływania planu urządzenia lasu na krajobraz oraz jego dodatni bądź ujemny wpływ jest zależna od punktu widzenia. Ze względu na środowisko leśne realizacja p.u.l. ma pozytywne oddziaływanie, ponieważ zapewnia ciągłość funkcjonowania lasów. Jedynie z punktu widzenia mieszkańców terenów nadleśnictwa, zwłaszcza tych, których posiadłości sąsiadują z lasem, zmiany krajobrazu powstałe w wyniku realizacji p.u.l. np. zręby, traktowane są, jako oddziaływanie negatywnie. W tym miejscu należałoby jednak nadmienić, iż w porównaniu z minionym okresem gospodarczym w projektowanym obecnie

p.u.l nastąpił znaczny spadek powierzchni rębni zupełnych oraz wprowadzono ich modyfikacje (rębnie retencyjne).

Bogactwo krajobrazu omawianego nadleśnictwa stanowią przede wszystkim krajobrazy priorytetowe, czyli obszary o wyjątkowych i szczególnie cennych wartościach przyrodniczych, kulturowych, historycznych, architektonicznych, wiejskich (ruralistycznych) lub estetyczno-widokowych, które wymagają szczególnej ochrony i zasad kształtowania, ponieważ są ważne dla społeczeństwa. Są one identyfikowane podczas sporządzania audytu krajobrazowego dla poszczególnych województw, a ich celem jest zachowanie ich specyficznych cech i zapobieganie degradacji. Zagadnienia dotyczące krajobrazów priorytetowych występujących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Sława Śląska zostały przedstawione w rozdziale 6.6. POP.

7.9 Oddziaływanie na klimat

Realizacja zadań zwartych w p.u.l. nie powoduje zmian klimatu. Zabiegi przeprowadzane w lasach, których celem jest zachowanie ciągłości lasów mogą wpływać tylko na krótko i średnioterminową zmianę mikroklimatu lokalnego, jedynie w miejscach wykonywanych zrębów i ich najbliższej okolicy.

Nie przewiduje się wystąpienia znacząco negatywnego oddziaływania zapisów planu na stan klimatu.

7.10 Oddziaływanie na zasoby naturalne

Poprzez oddziaływanie planu urządzenia lasu na zasoby naturalne rozumie się wpływ zapisów planu na zasoby drewna w lasach. Zasadniczo gospodarka leśna ma wpływać na zwiększenie tych zasobów.

Stan zasobów drzewnych przewidywany na koniec bieżącego okresu gospodarczego tj. na 31.12.2035 r. obliczony według przyrostu użytecznego i po uwzględnieniu realizacji planu wyniesie 7 753 442 m³ brutto. Przewiduje się zwiększenie zasobów na powierzchni leśnej zalesionej o 666 498 m³ brutto a przeciętna zasobność **na powierzchni leśnej zalesionej wzrośnie z 290 do 318 m³/ha.**

Zapisy planu wpłyną zatem pozytywnie na stan zasobów drzewnych w nadleśnictwie.

7.11 Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej

W trakcie wykonywania prac urządzeniowych sporządzany jest wykaz walorów kulturowych znajdujących się w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa. Wykaz ten jest zamieszczony w programie ochrony przyrody wraz z lokalizacją i krótką charakterystyką. Dodatkowo w opisie taksacyjnym znajdują się informacje na temat ewentualnego występowania walorów historycznych i kulturowych w poszczególnych wydzieleniach.

Plan urządzenia lasu nie przewiduje użytkowania bądź usuwania tych obiektów, a samo uwzględnienie ich w treści p.u.l. można uznać za wpływ dodatni dla dóbr kultury. Charakter zabiegów projektowanych w planie urządzenia lasu powoduje, że nie wywierają one wpływu na zabytki znajdujące się poza gruntami nadleśnictwa.

7.12 Zestawienie zbiorcze wpływu planu urządzenia lasu na środowisko

Zestawienie zbiorcze oceny oddziaływania planu na elementy środowiska przedstawiono w tabeli 16. Uwzględnia ono ogólny wpływ poszczególnych czynności gospodarczych na wyróżnione części środowiska. Ocena zbiorcza jest wypadkową wpływu poszczególnych grup zabiegów na stan ocenianych elementów środowiska. W przypadku wystąpienia wpływu negatywnego, w którejś diagnozie częściowej, przy braku wpływu pozostałych, przyjmuje się ocenę zbiorczą ujemną (-). Wpływ ujemny niektórych zabiegów może być rekompensowany przez wpływ pozytywny innych czynności gospodarczych. Na przykład przy ujemnym krótkoterminowym wpływie planowanych cięć pielęgnacyjnych i korzystnym wpływie przebudowy drzewostanów na drodze rębni złożonych, można uznać wpływ ogółu zapisów planu za dodatni.

Symbole zastosowane w tabeli:

- + wpływ dodatni, pozytywny;
- 0 brak znaczącego wpływu;
- wpływ ujemny, negatywny;
- 1 oddziaływanie krótkoterminowe;
- 2 oddziaływanie średnioterminowe;
- 3 oddziaływanie długoterminowe.

Zastosowane symbole pozwalają w prosty sposób ocenić kierunek i długość okresu przewidywanego oddziaływania np. symbol „+2” oznacza wpływ dodatni średnioterminowy.

Tabela 16 Przewidywane oddziaływanie planu urządzenia lasu na środowisko w Nadleśnictwie Sława Śląska

Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie na elementy środowiska					Łączna ocena oddziaływania planu u.l. na środowisko
	Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	
Różnorodność biologiczna	+2	+3	+2	+3	-1	+2
Ludność	+1	+1	+1	+1	+1	+1
Rośliny	0	0	0	-1	-1	0
Zwierzęta	0	0	-1	-1	-1	0
Woda	+3	+3	0	0	-1	+2
Powietrze	+3	+3	0	0	0	+3
Powierzchnia ziemi	+3	+3	0	0	-1	+3
Krajobraz	+3	+1	0	-1	-1	+1
Klimat	0	0	0	0	0	0
Zasoby naturalne	0	0	+3	0	0	+2
Dobra kultury	0	0	0	0	0	0
Łączna ocena oddziaływania p.u.l. na środowisko	+1	+1	+2	+2	-1	+2

Sumarycznie wpływ planu urządzenia lasu na różnorodność biologiczną jest pozytywny. Wynika on z planowania działań zmierzających do poprawy zgodności składów gatunkowych z siedliskiem poprzez inicjowanie odnowień naturalnych właściwych gatunków, odślanianie i pielęgnowanie istniejących nalotów i podrostów bądź sztuczne podsadzanie, zaleceń stałego ograniczania lub eliminacji gatunków obcych w środowisku leśnym, zaleceń sprzyjających zwiększaniu zasobów martwego drewna w lesie oraz zasad ochrony starych drzew.

Pozytywny wpływ planu na ludność wynika głównie z czynników społecznych. Gospodarka leśna jest źródłem utrzymania wielu mieszkańców obszaru nadleśnictwa oraz jest źródłem surowca dla przemysłu drzewnego i źródłem stosunkowo taniego materiału grzewczego. Znaczenie ma tu też rola planu w kształtowaniu krajobrazu leśnego.

Ogólny wpływ planu na rośliny ocenić można jako mało znaczący. Znane stanowiska cennych gatunków roślin zostały objęte ochroną w formie odpowiednich zaleceń do gospodarki leśnej. Realizacja zadań gospodarczych zgodnie z opracowanymi zaleceniami pozwoli zachować stanowiska cennych gatunków roślin.

Zapisy planu nie wywierają istotnego wpływu na większość stanowisk cennych gatunków zwierząt. Wykonanie wskazówek gospodarczych zawartych w planie może mieć niekorzystny wpływ na niektóre stanowiska lęgowe cennych gatunków ptaków gniazdujących w lasach jednak pod warunkiem zastosowania zaleceń zawartych w POP wpływ ten będzie zminimalizowany.

Pozytywny wpływ odnowień i pielęgnacji drzewostanów na wodę ma najistotniejsze znaczenie w odniesieniu do długoterminowej ochrony brzegów rzek i jezior występujących na badanym terenie. Rębnie zupełne mogą mieć krótkoterminowy negatywny wpływ na stosunki wodne, na zrębach może występować przyspieszony odpływ wód opadowych. W POP zalecono, aby nie wykonywać zrębów zupełnych w sąsiedztwie zbiorników wodnych, co pozwoli zminimalizować wpływ rębni zupełnych na wody powierzchniowe. W projekcie planu nie zaprojektowano również melioracji wodnych co korzystnie wpłynie na zdolności retencyjne drzewostanów.

Jakość powietrza i stan wierzchnich warstw gleby w pewnym stopniu zależy od krótkoterminowych zmian formy trwania drzewostanów.

Stosowanie zadań gospodarczych ma wpływ na urozmaicenie krajobrazu, drzewostany poddane cięciom pielęgnacyjnym ocenia się pozytywnie ze względów estetycznych. Rębnie zakładane przy granicy polno-leśnej mogą czasowo pogarszać walory krajobrazowe w najbliższym otoczeniu, jednak jest to oddziaływanie krótkoterminowe, minimalizowane przez pozostawianie biogrup i ekotonów przy granicy polno-leśnej.

Klimat oraz zasoby naturalne zależą przede wszystkim od zwiększenia się masy drzewnej w lasach, a te z kolei są następstwem zalesień, odnowień oraz prawidłowo zaplanowanych cięć pielęgnacyjnych. Obie kategorie zadań oddziałują długoterminowo.

Dobra kultury i zabytki, które występują na terenie lasów nie podlegają znaczącemu wpływowi zadań określonych w planie urządzenia lasu.

7.13 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony rezerwatów przyrody

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Sława Śląska występują dwa rezerваты przyrody.

7.13.1 Mesze

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie zarastającego jeziora z charakterystycznymi zespołami oraz rzadkimi gatunkami roślin wodnych i bagiennych.

Cały obszar rezerwatu objęty jest ochroną ścisłą. Nie ma potrzeby ingerowania w procesy naturalne dokonujące się w rezerwacie. Nie zidentyfikowano potrzeby, wynikającej z art. 20 ust. 3 pkt. 4 ustawy o ochronie przyrody, dla określenia działania ochronnego.

W planie urządzenia lasu dla gruntów Nadleśnictwa Sława Śląska wchodzących w skład rezerwatu „Mesze” nie zaprojektowano żadnych wskazówek gospodarczych. W trzech wydzieleniach sąsiadujących z rezerwatem zaplanowano trzebieże późne (95m, 95n, 102a) a w dwóch zabieg czyszczeń późnych (101f, 101i). W trzech wydzieleniach stanowiących sąsiedztwo rezerwatu zaplanowano cięcia rębni IIIb (102f, 102g, 103c). Zastosowanie rębni gniazdowej częściowej miało na celu przebudowę składu drzewostanu sosnowego na siedliskach BMśw i LMśw. W jednym przypadku (103b) zaplanowano cięcia uprzążające rębni IIc. Rozłożenie cięć w czasie i przestrzeni znacznie zniweluje niekorzystne aspekty użytkowania rębego w sąsiedztwie rezerwatu.

Wymienione wcześniej zabiegi w wydzieleniach sąsiadujących z rezerwatem, wykonane zostaną w sposób zgodny z zaleceniami zawartymi w POP, nie będą miały większego wpływu na samo jezioro oraz występujące w rezerwacie zespoły roślinne i gatunki roślin i zwierząt.

Nie przewiduje się zatem negatywnego oddziaływania planu na cel ochrony rezerwatu.

7.13.2 Jezioro Święte

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie zarastającego jeziora zasilanego wodami podziemnymi oraz charakterystycznych zbiorowisk i stanowisk rzadkich gatunków roślin wodnych.

Rezerwat posiada aktualny plan ochrony, zatwierdzony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 2 sierpnia 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Święte”. W cytowanym powyżej dokumencie zawarto szczegółowy opis walorów przyrodniczych, określono zagrożenia dla celów ochrony oraz odniesiono się w kwestii zadań ochronnych.

Cały obszar rezerwatu objęty jest ochroną ścisłą. Nie ma potrzeby ingerowania w procesy naturalne dokonujące się w rezerwacie. Nie zidentyfikowano potrzeby, wynikającej z art. 20 ust. 3 pkt. 4 ustawy o ochronie przyrody, dla określenia działania ochronnego.

W planie urządzenia lasu dla gruntów Nadleśnictwa Sława Śląska wchodzących w skład rezerwatu „Jezioro Święte” a także w bezpośrednim sąsiedztwie obiektu nie zaprojektowano żadnych wskazówek gospodarczych.

Nie przewiduje się zatem negatywnego oddziaływania planu na cel ochrony rezerwatu.

7.14 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony obszarów chronionego krajobrazu

Obszar Nadleśnictwa Sława Śląska przecinają granice czterech obszarów chronionego krajobrazu (Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska, Rynny Obrzycko-Obrzańskie, Pojezierze Sławsko-Przemęckie, Nowosolska Dolina Odry). Forma ochrony przyrody, jaką jest obszar chronionego krajobrazu nie wprowadza większych ograniczeń do prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej. Zabiegi planowane w wydzieleniach znajdujących się w granicach wszystkich obszarów to czyszczenia, trzebieże oraz rębnie z odnowieniami. Zaprojektowane czynności gospodarcze nie będą powodować degradacji środowiska. Zapisy planu nie będą negatywnie wpływać na cele ochrony obszarów chronionego krajobrazu znajdujących się na terenie Nadleśnictwa Sława Śląska.

7.15 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony użytków ekologicznych

7.15.1 Łąka Kochana

Celem utworzenia obiektu jest zachowanie ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodnych typów siedlisk. Zidentyfikowanym zagrożeniem dla celów ochrony obiektu może być potencjalne zakłócenie stosunków wodnych w wyniku melioracji. Ponieważ dla wydzielenia stanowiącego powierzchnię użytku (grunty nieleśne administrowane przez nadleśnictwo) nie zaplanowano żadnych zabiegów gospodarczych, nie stwierdza się też negatywnego wpływu planu na jego cele i przedmioty ochrony.

7.15.2 Myszkowskie Bagno

Celem ochrony obszaru jest zachowanie naturalnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych siedliska.

Dla wydzielenia stanowiącego powierzchnię użytku (grunty leśne administrowane przez nadleśnictwo) nie zaplanowano żadnych zabiegów gospodarczych, nie stwierdza się też negatywnego wpływu planu na jego cele i przedmioty ochrony.

7.15.3 Dolina Jeziornej

Użytek utworzony został w celu ochrony ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodnych typów siedlisk.

Ponieważ dla wydzieleni stanowiących powierzchnię użytku (grunty nieleśne administrowane przez nadleśnictwo) nie zaplanowano żadnych zabiegów gospodarczych, nie stwierdza się też negatywnego wpływu planu na jego cele i przedmioty ochrony.

7.15.4 Uroczysko Zacisze

Użytek ekologiczny utworzony został w celu zachowania ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodnych typów siedlisk.

Obszar użytku stanowią dwa wydzielania nieleśne administrowane przez nadleśnictwo. W p.u.l. nie zawarto żadnych wskazówek gospodarczych odnoszących się do omawianego obszaru – brak oddziaływania.

7.16 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony zespołów przyrodniczo-krajobrazowych

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Sława Śląska znajduje się jeden zespół przyrodniczo krajobrazowy o nazwie „Gaj Wandy”. Celem ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Gaj Wandy”, jest ochrona obszaru o dużych walorach przyrodniczych związanych z występowaniem siedlisk i zbiorowisk roślinności jak również zachowanie obiektów o cennych walorach kulturowych i historycznych.

Dla wydzielenia stanowiącego powierzchnię użytku (grunty leśne administrowane przez nadleśnictwo) nie zaplanowano żadnych zabiegów gospodarczych, nie stwierdza się zatem negatywnego wpływu planu na jego cele ochrony.

7.17 Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na specjalne obszary ochrony siedlisk

7.17.1 Nowosolska Dolina Odry PLH080014

Z punktu widzenia ochrony siedlisk przyrodniczych ważna jest struktura wiekowa drzewostanów analizowanego obszaru. W tabeli 17 zamieszczono zestawienie powierzchni starodrzewi na początku analizowanego w prognozie okresu oraz na końcu okresu obowiązywania planu, jako wynik wykonania zawartych w nim wskazówek gospodarczych. Powierzchnia tych drzewostanów (od VI klasy wzwyż) na początku okresu wynosi 490,99 ha i na koniec okresu (po uwzględnieniu zapisanych w planie zabiegów) wzrasta do 644,56 ha. Przewiduje się zatem korzystny wpływ zapisów planu na strukturę wiekową drzewostanów w obszarze.

Tabela 17 Powierzchnia starodrzewi na początku i na końcu okresu p.u.l (grunty Nadleśnictwa Sława Śląska w granicach obszaru Nowosolska Dolina Odry PLH080014)

Starodrzewia na początku okresu		Starodrzewia na końcu okresu	
powierzchnia (ha)	udział %	powierzchnia (ha)	udział %
490,99	7,2	644,56	9,4

Aktualny SDF omawianego obszaru jako przedmioty ochrony wymienia 10 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I DS z oceną ogólną A, B lub C. Na gruntach nadleśnictwa stwierdzono występowanie siedmiu z nich:

3150 – Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*

W granicach ostoi siedlisko 3150 stwierdzono w trzech lokalizacjach na łącznej powierzchni 2,59 ha. Stan siedliska oceniono jako A i B.

Jest to siedlisko nieleśne, dla którego w p.u.l. nie planuje się żadnych zabiegów gospodarczych. Plan urządzenia lasu nie będzie wpływał na stan zachowania tego siedliska przyrodniczego.

6430 – Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

W granicach ostoi siedlisko 6430 stwierdzono w jednej lokalizacji na powierzchni 0,38 ha. Stan siedliska oceniono jako C. W p.u.l. dla siedliska 6440 nie planuje się zabiegów gospodarczych. Można zatem stwierdzić, że zapisy planu będą korzystnie wpływać na stan siedliska 6430 w obszarze.

6510 – Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

W granicach ostoi siedlisko 6510 stwierdzono w trzech lokalizacjach na łącznej powierzchni 5,13 ha. Stan siedliska oceniono jako B. W p.u.l. dla siedliska 6510 nie planuje się zabiegów gospodarczych. W POP znalazły się wskazania ochronne zalecające ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych stanowiących przedmiot ochrony. Można zatem stwierdzić, że zapisy planu będą korzystnie wpływać na stan siedliska 6510 w obszarze.

9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

W granicach ostoi siedlisko 9170 stwierdzono na łącznej powierzchni 13,20 ha, w siedmiu płatach. Stan siedliska oceniono jako B i C.

Dla wszystkich płatów siedliska o łącznej powierzchni nie planuje się żadnych zabiegów gospodarczych – plan będzie pozytywnie oddziaływał na te fragmenty siedlisk poprawiając ich strukturę gatunkową i przyczyniając się do wzrostu zasobów martwego drewna.

9190 – Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*)

Siedlisko 9190 stwierdzono na omawianym obszarze w jednym wydzieleniu o powierzchni 1,81 ha. Stan siedliska oceniono jako C.

Nie planuje się tutaj żadnych zabiegów gospodarczych. Plan wpłynie zatem pozytywnie na stan siedliska 9190 w obszarze poprawiając strukturę wiekową drzewostanów i przyczyniając się do wzrostu zasobów martwego drewna.

91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe).

W granicach ostoi siedlisko 91E0 stwierdzono w 48 lokalizacjach na łącznej powierzchni 108,56 ha.

Stan większej części płatów siedliska określono jako B (70,2% powierzchni), w stanie C znajduje się pozostała część (29,8 % powierzchni) łęgów olszowo-jesionowych.

Dla wszystkich płatów siedliska nie planuje się żadnych zabiegów gospodarczych. Plan wpłynie zatem pozytywnie na stan siedliska 91E0 w obszarze poprawiając strukturę wiekową drzewostanów i przyczyniając się do wzrostu zasobów martwego drewna.

91F0 – Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)

W granicach ostoi siedlisko 91F0 stwierdzono na łącznej powierzchni 103,78 ha, w 32 pododdziałach.

Stan wszystkich płatów siedliska określono jako B.

Dla wszystkich płatów siedliska nie planuje się żadnych zabiegów gospodarczych. Plan wpłynie zatem pozytywnie na stan siedliska 91F0 w obszarze poprawiając strukturę wiekową drzewostanów i przyczyniając się do wzrostu zasobów martwego drewna.

Tabela 18 Zestawienie powierzchniowe siedlisk przyrodniczych oraz zaplanowanych zabiegów na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska w obszarze Nowosolska Dolina Odry PLH080014

Kod siedliska	Powierzchnia siedliska w obszarze na gruntach nadleśnictwa (ha)	Zaplanowane zabiegi	Powierzchnia zabiegu (ha)	Uwagi, wnioski do prognozy
Siedliska będące przedmiotem ochrony w obszarze				
3150	2,59	Brak wskazań		Ochrona zachowawcza siedliska (w pul nie planuje się zabiegów gospodarczych). W czasie cięć rębnych w sąsiedztwie zbiorników wodnych zaleca się stosowanie stref buforowych min. 25 m od strony cieków i zbiorników.
6430	0,38	Brak wskazań		Ochrona zachowawcza siedliska (w pul nie planuje się zabiegów gospodarczych).
6510	5,13	Brak wskazań		Ochrona zachowawcza siedliska (w pul nie planuje się zabiegów gospodarczych).
9170	13,20	Brak wskazań		Brak negatywnego wpływu planu. Poprawa struktury wiekowej drzewostanów i wzrost zasobów martwego drewna w ekosystemach.

Kod siedliska	Powierzchnia siedliska w obszarze na gruntach nadleśnictwa (ha)	Zaplanowane zabiegi	Powierzchnia zabiegu (ha)	Uwagi, wnioski do prognozy
9190	1,81	Brak wskazań		Brak negatywnego wpływu planu. Poprawa struktury wiekowej drzewostanów i wzrost zasobów martwego drewna w ekosystemach.
91E0	108,56	Brak wskazań		Brak negatywnego wpływu planu. Poprawa struktury wiekowej drzewostanów i wzrost zasobów martwego drewna w ekosystemach.
91F0	103,78	Brak wskazań		Brak negatywnego wpływu planu. Poprawa struktury wiekowej drzewostanów i wzrost zasobów martwego drewna w ekosystemach.

Oprócz siedlisk przyrodniczych aktualny SDF omawianego obszaru, jako przedmioty ochrony wymienia 10 gatunków zwierząt z oceną ogólną A, B lub C. Na gruntach nadleśnictwa stwierdzono występowanie czterech z nich:

1337 – Bóbr europejski *Castor fiber*

1355- Wydra *Lutra lutra*

Oba wymienione wcześniej gatunki występują dość licznie w wodach ostoi i na ich obrzeżach. Na wody plan u.l. nie oddziałuje, lecz może przyczynić się do wycięcia przybrzeżnych zadrzewień i zakrzewień, które są miejscami żerowisk (bóbr) lub kryjówek obu tych gatunków. Jednak w POP zamieszczono zapisy o pozostawianiu nienaruszonego pasa przybrzeżnych zadrzewień w odległości min. 25 m od brzegów wymienionych cieków i zbiorników wodnych, wynikające również z innych wytycznych obowiązujących w LP, co całkowicie zabezpieczy siedliska obu gatunków w obszarze.

Nie przewiduje się zatem znacząco negatywnego oddziaływania planu na siedliska bobra i wydry w obszarze.

1188 – Kumak nizinny *Bombina bombina*

Gatunek zlokalizowano na bagnie w oddz. 296f (obr. Kochanowo) Miejsce występowania gatunku to grunty nieleśne i nie przewiduje się tutaj żadnych działań. Nie przewiduje się negatywnego wpływu p.u.l. na populację i siedliska omawianego płaza.

1166 – Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*

Gatunek zlokalizowano na bagnach w oddz. 296f, 311n (obr. Kochanowo) Miejsca występowania gatunku to grunty nieleśne i nie przewiduje się tutaj żadnych działań. Nie przewiduje się negatywnego wpływu p.u.l. na populację i siedliska omawianego płaza.

Obszar posiada Plany Zadań Ochronnych ustanowione zarządzeniami:

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim

i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 (Dz. Urz. Woj. Lub. 2014, poz. 938).

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 15 marca 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 (Dz. Urz. Woj. Lub. 2016, poz. 1254).

We wspomnianych wyżej dokumentach znalazły się zapisy dotyczące ochrony siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w ostoi.

Tabela 19 Zadania ochronne określone w PZO dla gruntów w zarządzie nadleśnictwa położonych w obszarze Nowosolska Dolina Odry PLH080014

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów ²⁾ o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1.	<u>Obręb: Kochanowo</u> Oddz. 264g, 264k, 276j, 276l, 277a, 296k, 312bx	Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie oraz zapewnienie kształtowania struktury siedliska przez spontaniczne procesy naturalne, na powierzchni nie mniejszej niż 30% całkowitych zasobów ekosystemu w obszarze. Dotyczy siedliska przyrodniczego 9170		Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie wyłączenia z użytkowania rębego siedlisk przyrodniczych we wskazanym obszarze wdrażania, z wyjątkiem dopuszczenia możliwości ich użytkowania rębego w ramach wykonywania koniecznych prac z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. (Nr zadania: B2) Działanie ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.
2.	<u>Obręb: Kochanowo</u> Oddz. 264n	Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie oraz zapewnienie kształtowania struktury siedliska przez spontaniczne procesy naturalne, na powierzchni nie mniejszej niż 40% całkowitych zasobów ekosystemu w obszarze. Dotyczy siedliska przyrodniczego 9190		Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie wyłączenia z użytkowania rębego siedlisk przyrodniczych we wskazanym obszarze wdrażania, z wyjątkiem dopuszczenia możliwości ich użytkowania rębego w ramach wykonywania koniecznych prac z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. (Nr zadania: B4) Działanie ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów ²⁾ o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
3.	<u>Obręb: Kochanowo</u> Oddz. 237i, 237l, 238h, 238i, 238k, 238l, 239l, 239m, 258s, 258z, 258ax, 258fx, 259a, 259f, 260a, 260f, 260j, 260n, 261d, 261g, 261h, 261i, 261p, 262c, 262f, 262g, 262h, 263b, 263h, 263k, 263o, 263p, 264c, 264d, 264h, 264i, 264l, 264o, 275j, 276b, 276f, 276g, 276k, 278d, 278f, 278j, 278l, 278m	Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez utrzymanie obecnego, naturalnego reżimu hydrologicznego rzeki Odry (w tym w szczególności, utrzymanie procesów madotwórczych) oraz odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie. Dotyczy siedliska przyrodniczego 91E0		Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie wyłączenia z użytkowania rębnych siedlisk przyrodniczych we wskazanym obszarze wdrażania, z wyjątkiem dopuszczenia możliwości ich użytkowania rębego w ramach wykonywania koniecznych prac z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. (Nr zadania: B6) Działanie ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.
4.	<u>Obręb: Kochanowo</u> Oddz. 259b, 259i, 263d, 263g, 277b, 278b, 278g, 278k, 279a, 279b, 280a, 280b, 280d, 280f, 296p, 311a, 311b, 311l, 311m, 311p, 318a, 318b, 318f, 318h, 319b, 319c, 320b, 320g, 320i, 320o, 321a	Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez utrzymanie obecnego, naturalnego reżimu hydrologicznego rzeki Odry (w tym w szczególności, utrzymanie procesów madotwórczych) oraz odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie. Dotyczy siedliska przyrodniczego 91F0		Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie wyłączenia z użytkowania rębnych siedlisk przyrodniczych we wskazanym obszarze wdrażania, z wyjątkiem dopuszczenia możliwości ich użytkowania rębego w ramach wykonywania koniecznych prac z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. (Nr zadania: B8) Działanie ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.

7.17.2 Żurawie Bagno Sławskie PLH080047

Z punktu widzenia ochrony siedlisk przyrodniczych ważna jest struktura wiekowa drzewostanów analizowanego obszaru. W tabeli 20 zamieszczono zestawienie powierzchni starodrzewi na początku analizowanego w prognozie okresu oraz na końcu okresu obowiązywania planu, jako wynik wykonania zawartych w nim wskazówek gospodarczych. Powierzchnia tych drzewostanów (od VI klasy wzwyż) na początku okresu wynosi 10,28 ha i na koniec okresu (po uwzględnieniu zapisanych w planie zabiegów) wzrasta do 11,35 ha. Przewiduje się zatem korzystny wpływ zapisów planu na strukturę wiekową drzewostanów w obszarze.

Tabela 20 Powierzchnia starodrzewi na początku i na końcu okresu p.u.I (grunty Nadleśnictwa Sława Śląska w granicach obszaru Żurawie Bagno Sławskie PLH080047)

Starodrzewia na początku okresu		Starodrzewia na końcu okresu	
powierzchnia (ha)	udział %	powierzchnia (ha)	udział %
10,28	24,4	11,35	27,0

Aktualny SDF omawianego obszaru jako przedmioty ochrony wymienia 1 typ siedliska przyrodniczego z Załącznika I DS z oceną ogólną A, B lub C, którego obecność potwierdzono na gruntach nadleśnictwa.

7230 – Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk

W granicach ostoi siedlisko 7230 stwierdzono w trzech lokalizacjach na łącznej powierzchni 5,64 ha. Stan siedliska oceniono jako A i B.

Jest to siedlisko nieleśne, dla którego w p.u.I. nie planuje się żadnych zabiegów gospodarczych. Plan urządzenia lasu nie będzie wpływał na stan zachowania tego siedliska przyrodniczego.

Siedliska przyrodnicze niestanowiące przedmiotu ochrony obszaru:

91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe).

W granicach ostoi siedlisko 91E0 stwierdzono w dwóch lokalizacjach na łącznej powierzchni 4,07 ha.

Stan wszystkich płatów siedliska określono jako B.

Dla obu płatów siedliska nie planuje się żadnych zabiegów gospodarczych. Plan wpłynie zatem pozytywnie na stan siedliska 91E0 w obszarze poprawiając strukturę wiekową drzewostanów i przyczyniając się do wzrostu zasobów martwego drewna.

Tabela 21 Zestawienie powierzchniowe siedlisk przyrodniczych oraz zaplanowanych zabiegów na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska w obszarze Żurawie Bagno Sławskie PLH080047

Kod siedliska	Powierzchnia siedliska w obszarze na gruntach nadleśnictwa (ha)	Zaplanowane zabiegi	Powierzchnia zabiegu (ha)	Uwagi, wnioski do prognozy
Siedliska będące przedmiotem ochrony w obszarze				
7230	5,64	Brak wskazań		Ochrona zachowawcza siedliska (w pul nie planuje się zabiegów gospodarczych).
Siedliska niebędące przedmiotem ochrony w obszarze				
91E0	4,07	Brak wskazań		Brak negatywnego wpływu planu. Poprawa struktury wiekowej drzewostanów i wzrost zasobów martwego drewna w ekosystemach.

Oprócz siedlisk przyrodniczych aktualny SDF omawianego obszaru, jako przedmioty ochrony wymienia 1 gatunek roślin z oceną ogólną A, B lub C.

Tabela 22 Gatunki roślin stanowiące przedmioty ochrony obszaru PLH080047¹⁷

Lp.	Kod	Nazwa gatunku	Ocena obszaru			
			Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
1.	1130	Lipiennik Loesela	C	C	C	C

Na gruntach nadleśnictwa nie potwierdzono występowanie lipiennika Loesela.

Obszar posiada Plan Zadań Ochronnych ustanowiony zarządzeniem:

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Żurawie Bagno Sławskie PLH080047 (Dz. Urz. Woj. Lub. 2020, poz. 1021).

We wspomnianym wyżej dokumencie znalazły się zapisy dotyczące ochrony siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w ostoi.

Tabela 23 Zadania ochronne określone w PZO dla gruntów w zarządzie nadleśnictwa położonych w obszarze Żurawie Bagno Sławskie PLH080047

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów ²⁾ o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1.	<u>Obręb: Kochanowo</u> Oddz. 122i, 122x, 134b	Poprawa stanu ochrony siedliska przyrodniczego do poziomu U1, poprzez kontynuację działania usuwania nalotów drzew i krzewów oraz wykaszanie roślinności szuwarowej i traworośli z jego powierzchni. Dotyczy siedliska przyrodniczego 7230 Poprawa stanu ochrony gatunku do poziomu U1, poprzez kontynuację działania usuwania nalotów drzew i krzewów z powierzchni jego siedliska. Dotyczy gatunku 1903		Usuwanie drzew i krzewów z powierzchni siedliska przyrodniczego oraz siedliska gatunku wraz z wyniesieniem pozyskanej biomasy poza jego granice w okresie wrzesień-grudzień. (Nr zadania: B8) Działanie należy wykonać w 1, 2, 3, 4, 6 i 9 roku obowiązywania planu zadań ochronnych.

Na uwagę zasługuje fakt, iż dla wszystkich płatów siedlisk przyrodniczych położonych w granicach siedliskowych obszarów Natura 2000 nie zaplanowano wskazówek gospodarczych. W przypadku leśnych typów siedlisk jest to zgodne z wytycznymi zawartymi w PZO, które zalecają modyfikację gospodarki leśnej w zakresie wyłączenia z użytkowania rębego siedlisk przyrodniczych.

¹⁷Źródło: SDF obszaru – data aktualizacji: 2025-05

7.18 Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na obszary specjalnej ochrony ptaków

7.18.1 Dolina Środkowej Odry PLB080004

W przypadku omawianego obszaru przedmiotem ochrony są gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE.

Dla zapewnienia właściwego stanu ochrony gatunków bytujących w lasach, ważne jest nie pogorszenie struktury wiekowej drzewostanów nadleśnictwa, znajdujących się w granicach ostoi. W tabeli 24 zamieszczono zestawienie powierzchni starodrzewi na początku oraz na końcu okresu obowiązywania planu, jako wynik wykonania zawartych w nim wskazówek gospodarczych. Powierzchnia tych drzewostanów (od VI klasy wzwyż) na początku okresu wynosi 490,99 ha i na koniec okresu (po uwzględnieniu zapisanych w planie zabiegów) wzrasta do 644,56 ha. Przewiduje się zatem korzystny wpływ zapisów planu na strukturę wiekową drzewostanów w obszarze.

Tabela 24 Powierzchnia starodrzewi na początku i na końcu okresu obowiązywania p.u.l (grunty Nadleśnictwa Sława Śląska w granicach obszaru Dolina Środkowej Odry PLB080004)

Starodrzewia na początku okresu		Starodrzewia na końcu okresu	
powierzchnia (ha)	udział %	powierzchnia (ha)	udział %
490,99	7,2	644,56	9,4

Przedmiotem ochrony w ostoi są gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE. Zostały one wymienione i opisane w rozdziale 6.5.2 niniejszego opracowania.

Na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska zlokalizowano stanowiska następujących gatunków:

Tabela 25 Zestawienie gatunków zwierząt występujących na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska będących przedmiotem ochrony w obszarze Dolina Środkowej Odry PLB080004

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
1.	<i>Dendrocopos medius</i> Dzięcioł średni A238 Ocena ogólna SDF: B	<u>Obwód:</u> <u>Kochanowo</u> Oddz. 320g, 320o	Zachowanie starych lasów lęgowych i grądowych. Zapewnienie spokoju w sezonie lęgowym w miejscach gniazdowania.	Usuwanie podczas zabiegów gospodarczych starych drzew z dziuplami.	Ochrona zachowawcza stanowisk- brak planowanych zabiegów gospodarczych dla wszystkich stanowisk.

Na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska, w granicach obszaru, zlokalizowano dwa stanowiska lęgowe bielika *Haliaeetus albicilla* (oba chronione strefami) niebędącego przedmiotem ochrony w ostoi.

Obszar posiada Plany Zadań Ochronnych ustanowione zarządzeniami:

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 13 lipca 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Odry PLB080004 (Dz. Urz. Woj. Lub., poz. 1642).

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 15 marca 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Odry PLB080004 (Dz. Urz. Woj. Lub., poz. 588).

We wspomnianych wyżej dokumentach znalazły się zapisy dotyczące ochrony potencjalnych siedlisk gatunków będących przedmiotem ochrony w ostoi.

Tabela 26 Zadania ochronne określone w PZO dla gruntów w zarządzie nadleśnictwa położonych w obszarze Dolina Środkowej Odry PLB040004

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów ²⁾ o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1.	<u>Obręb: Kochanowo</u> Oddz. 279a, 280d, 320b, 320g	Utrzymanie populacji gatunków w obszarze z uwzględnieniem naturalnych fluktuacji. Utrzymanie właściwego stanu zachowania (FV) siedlisk gatunków w zakresie biotopu lęgowego w obszarze z uwzględnieniem naturalnych procesów przyrodniczych. Zwiększenie zasobności pokarmowej żerowisk gatunków w obszarze. Dotyczy gatunków: dzięcioł średni, kania czarna, kania ruda, trzmiełojad.	-	Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie wyłączenia z użytkowania rębego drzewostanów stanowiących siedliska lęgowe gatunków ptaków we wskazanym obszarze wdrażania, z wyjątkiem dopuszczenia możliwości ich wycinki lub użytkowania rębego w ramach wykonywania prac z zakresu ochrony przeciwpowodziowej lub ze względu na zapewnienie trwałości lasu lub bezpieczeństwa powszechnego. (Nr zadania: B1). Działanie ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów ²⁾ o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
2.	<u>Obręb: Kochanowo</u> Oddz. 237a, 258bx, 258gx, 259h, 259k, 259l, 261j, 261k, 261l, 261m, 274d, 275g, 276o, 276p, 296h, 315g	<p>Utrzymanie populacji gatunków w obszarze z uwzględnieniem naturalnych fluktuacji.</p> <p>Utrzymanie właściwego stanu zachowania (FV) siedlisk gatunków w zakresie biotopu lęgowego w obszarze z uwzględnieniem naturalnych procesów przyrodniczych.</p> <p>Zwiększenie zasobności pokarmowej żerowisk gatunków w obszarze.</p> <p>Dotyczy gatunków: dzięcioł średni, kania czarna, kania ruda, trzmielojad.</p>	-	<p>W drzewostanach o powierzchni ≥ 1 ha, użytkowanych rębnie, z wyłączeniem bloków upraw pochodnych, pozostawiać drzewostan w formie grup i/lub kęp zajmujących min. 4-5% powierzchni drzewostanu do naturalnego rozpadu, z wyjątkiem dopuszczenia możliwości ich usunięcia (w tym w szczególności użytkowania rębego), w ramach wykonywania prac z zakresu ochrony przeciwpowodziowej lub ze względu na zapewnienie trwałości lasu lub bezpieczeństwa powszechnego. (Nr zadania: B2)</p> <p>Działanie ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</p>
3.	<u>Obręb: Kochanowo</u> Oddz. 296c 296g, 296h, 296i, 296k, 296n, 311b, 311c, 311m	<p>Poprawa zasobności pokarmowej żerowisk w obszarze.</p> <p>Dotyczy gatunku: zimorodek.</p> <p>Utrzymanie populacji gatunków w obszarze z uwzględnieniem naturalnych fluktuacji.</p> <p>Utrzymanie właściwego stanu zachowania (FV) siedlisk gatunków w zakresie biotopu lęgowego w obszarze z uwzględnieniem naturalnych procesów przyrodniczych.</p> <p>Zwiększenie zasobności pokarmowej żerowisk gatunków w obszarze.</p> <p>Dotyczy gatunków: kania czarna, kania ruda.</p>		<p>Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie wyłączenia z użytkowania rębego drzewostanów przylegających do zbiorników wód stojących w pasie o szerokości jednej wysokości dojrzałego drzewostanu (tj. ok. 30 m) od linii brzegowej zbiornika, z dopuszczeniem możliwości ich usunięcia (w tym w szczególności użytkowania rębego), w ramach wykonywania prac z zakresu ochrony przeciwpowodziowej lub ze względu na zapewnienie trwałości lasu lub bezpieczeństwa powszechnego. (Nr zadania: B3)</p> <p>Działanie ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</p>

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów ²⁾ o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
4.	<u>Obręb: Kochanowo</u> Oddz. 296f, 296m, 311d, 311f, 311i, 311j, 311n, 311o	Poprawa zasobności pokarmowej żerowisk w obszarze. Dotyczy gatunku: zimorodek. Utrzymanie populacji gatunków w obszarze z uwzględnieniem naturalnych fluktuacji. Utrzymanie właściwego stanu zachowania (FV) siedlisk gatunków w zakresie biotopu lęgowego w obszarze z uwzględnieniem naturalnych procesów przyrodniczych. Zwiększenie zasobności pokarmowej żerowisk gatunków w obszarze. Dotyczy gatunków: kania czarna, kania ruda.		Pozostawienie bez ingerencji rumoszu drzewnego (tj. powalonych drzew lub ich części) w zbiornikach wód stojących, z dopuszczeniem możliwości ich usunięcia w ramach wykonywania prac z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. (Nr zadania: B4) Działanie ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.

Reasumując: zapisy planu nie będą negatywnie wpływać na stan ochrony terenów, szczególnie cennych przyrodniczo z uwagi na występujące i bytujące tam gatunki zwierząt – położonych na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska w granicach obszaru Łęgi Odrzańskie PLB080004.

7.18.2 Pojezierze Sławskie PLB3000011

W przypadku omawianego obszaru przedmiotem ochrony są gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG oraz siedliska z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Dla zapewnienia właściwego stanu ochrony gatunków bytujących w lasach, ważne jest nie pogorszenie struktury wiekowej drzewostanów nadleśnictwa, znajdujących się w granicach ostoi. W tabeli 27 zamieszczono zestawienie powierzchni starodrzewi na początku oraz na końcu okresu obowiązywania planu, jako wynik wykonania zawartych w nim wskazówek gospodarczych. Powierzchnia tych drzewostanów (od VI klasy wzwyż) na początku okresu wynosi 490,99 ha i na koniec okresu (po uwzględnieniu zapisanych w planie zabiegów) wzrasta do 644,56 ha. Przewiduje się zatem korzystny wpływ zapisów planu na strukturę wiekową drzewostanów w obszarze.

Tabela 27 Powierzchnia starodrzewi na początku i na końcu okresu obowiązywania p.u.I (grunty Nadleśnictwa Sława Śląska w granicach obszaru Pojezierze Sławskie PLB300011)

Starodrzewia na początku okresu		Starodrzewia na końcu okresu	
powierzchnia (ha)	udział %	powierzchnia (ha)	udział %
490,99	7,2	644,56	9,4

Przedmiotem ochrony w ostoi są gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE. Zostały one wymienione i opisane w rozdziale 6.5.2 niniejszego opracowania.

Na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska nie zlokalizowano stanowisk gatunków stanowiących przedmiot ochrony w obszarze.

Na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska, w granicach obszaru, zlokalizowano dwa stanowiska lęgowe bielika *Haliaeetus albicilla* (oba chronione strefami) niebędącego przedmiotem ochrony w ostoi.

Obszar posiada Plan Zadań Ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pojezierze Sławskie PLB300011 (Dz. Urz. Woj. Wlkp., poz. 560). We wspomnianym dokumencie brak jest zaleceń ochronnych dotyczących gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Sława Śląska.

Reasumując: zapisy planu nie będą negatywnie wpływać na stan ochrony terenów, szczególnie cennych przyrodniczo z uwagi na występujące i bytujące tam gatunki ptaków – położonych na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska w granicach obszaru Pojezierze Sławskie PLB300011.

7.19 Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na siedliska przyrodnicze znajdujące się poza granicami obszarów ochrony siedlisk

Część płatów siedlisk przyrodniczych z terenu nadleśnictwa znajduje się poza obszarami Natura 2000.

Plan urządzenia lasu może mieć decydujący wpływ na ochronę i zachowanie we właściwym stanie siedlisk przyrodniczych. Szczególnie istotne są zapisy planu dotyczące składu gatunkowego odnowień lasu. Przyjęty zestaw gatunków ma długookresowy wpływ na stan siedliska. Przy właściwym doborze gatunków wpływ ten będzie korzystny – za pomocą rębni złożonych można przebudować drzewostany z niewłaściwą strukturą gatunkową. Z drugiej strony niewłaściwe gatunki drzew przyjęte w planie urządzenia lasu mogą prowadzić do degeneracji siedlisk (np. duży udział sosny na siedliskach grądów).

Zapisy odnośnie do składów gatunkowych drzewostanów dla poszczególnych typów siedliskowych lasu zawarte są w opisie ogólnym lasów nadleśnictwa (elaboracie). Jednak

w miejscach występowania siedlisk przyrodniczych plan zaleca stosowanie specjalnych składów gatunkowych zapisanych w programie ochrony przyrody.

Plan zakłada zwiększony udział gatunków pionierskich takich jak sosna, olsza czy brzoza w składzie upraw (jako gatunków pielęgnacyjnych dla gatunków głównych – np. sosna stanowi podgon dla dębu na siedliskach BMśw i LMśw) i zmiany składu wraz z wiekiem drzewostanu, poczynając od uprawy (zwykle kilka tysięcy drzew na 1 ha), do drzewostanów docelowych (zwykle kilkaset drzew na ha) wskutek wykonywanych czyszczeń, trzebieży oraz naturalnego wydzielania się drzew.

Powyższej oceny dokonano z pełną świadomością przyjętych metod przeprowadzonych inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i uproszczeń, które zostały w nich zastosowane. Powodowało to nie wyróżnianie mikrosiedlisk. Dlatego w przypadku występowania mikrosiedlisk zasadne jest stosowanie składu gatunkowego nowo zakładanych upraw zgodnych z występującymi rzeczywistymi siedliskami.

W żadnym z projektowanych składów gatunkowych plan nie zaleca wprowadzania gatunków obcych geograficznie.

Ocenę wpływu zabiegów gospodarczych przewidzianych w planie na siedliska przyrodnicze, poza obszarami siedliskowymi Natura 2000, zamieszczono w kolejnej tabeli.

Tabela 28. Przewidywane oddziaływanie zapisów planu na siedliska przyrodnicze znajdujące się poza granicami siedliskowych obszarów Natura 2000

Kod siedliska	Powierzchnia siedliska [ha]	Zaplanowane zabiegi	Powierzchnia zabiegu [ha]	Uwagi, wnioski do prognozy
3140	5,76	Brak zabiegów		Ochrona zachowawcza siedliska (w p.u.l. nie planuje się zabiegów gospodarczych). Umożliwienie naturalnego kształtowania się strefy ekotonowej poprzez wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanu o szerokości przynajmniej 25 m, wokół zbiorników wodnych wraz z otaczającymi je zatorfieniami lub samych torfowisk, stanowiących siedliska przyrodnicze z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. Brak negatywnego wpływu planu.
3150	40,87	Brak zabiegów		Ochrona zachowawcza siedliska (w p.u.l. nie planuje się zabiegów gospodarczych). Umożliwienie naturalnego kształtowania się strefy ekotonowej poprzez wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanu o szerokości przynajmniej 25 m, wokół zbiorników wodnych wraz z otaczającymi je zatorfieniami lub samych torfowisk, stanowiących siedliska przyrodnicze z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. Brak negatywnego wpływu planu.
3160	0,25	Brak zabiegów		Ochrona zachowawcza siedliska (w p.u.l. nie planuje się zabiegów gospodarczych). Umożliwienie naturalnego kształtowania się strefy ekotonowej poprzez wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanu o szerokości przynajmniej 25 m, wokół zbiorników wodnych wraz z otaczającymi je zatorfieniami lub samych torfowisk, stanowiących siedliska przyrodnicze z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. Brak negatywnego wpływu planu.

Kod siedliska	Powierzchnia siedliska [ha]	Zaplanowane zabiegi	Powierzchnia zabiegu [ha]	Uwagi, wnioski do prognozy
6120	0,50	Trzebieże	*	Wyłączyć z zabiegu płat siedliska punktowego oraz strefę o szerokości 25 m przylegającej do siedliska. Brak negatywnego wpływu planu.
6410	53,01	Brak zabiegów		Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych. Brak negatywnego wpływu planu.
6430	2,90	Brak zabiegów		Ochrona zachowawcza siedliska Brak negatywnego wpływu planu.
6510	29,80	Brak zabiegów		Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych. Brak negatywnego wpływu planu.
7140	10,63	Brak zabiegów		Ochrona zachowawcza siedliska Brak negatywnego wpływu planu.
9110	6,66	Brak zabiegów		Ochrona zachowawcza siedliska Brak negatywnego wpływu planu.
9170	26,45	Brak zabiegów		Ochrona zachowawcza siedliska Brak negatywnego wpływu planu.
9190	59,02	Brak zabiegów		Ochrona zachowawcza siedliska Brak negatywnego wpływu planu.
		Rębnie złożone	2,18	Przy odnowieniu stosować składy gatunkowe zaprojektowane w POP dla siedliska 9190. Brak negatywnego wpływu planu.
		Trzebieże	2,90	Zaleca się regulację składu gatunkowego, usuwanie So i Brz, promowanie Db. Brak negatywnego wpływu planu.
91D0	2,85	Brak zabiegów		Ochrona zachowawcza siedliska Brak negatywnego wpływu planu.
91E0	337,26	Brak zabiegów		Ochrona zachowawcza siedliska Brak negatywnego wpływu planu.
		Czyszczenia	5,51	Zaleca się promowanie OL, Js. Brak negatywnego wpływu planu.
		Trzebieże	3,41	Zaleca się regulację składu gatunkowego, usuwanie So i Św, promowanie OL, Js. Brak negatywnego wpływu planu.
91F0	44,44	Brak zabiegów		Ochrona zachowawcza siedliska Brak negatywnego wpływu planu.

*-Zabieg zaplanowano w drzewostanie, w którym znajduje się siedlisko punktowe 6120

Na 97,7% powierzchni siedlisk przyrodniczych znajdujących się poza obszarami siedliskowymi Natura 2000 nie zaplanowano zabiegów gospodarczych. Nie przewiduje się, zatem możliwości wystąpienia znacząco negatywnego oddziaływania zapisów planu na stan i powierzchnię siedlisk przyrodniczych zlokalizowanych poza granicami siedliskowych obszarów Natura 2000.

7.20 Przewidywane oddziaływanie na integralność obszarów Natura 2000

Przez integralność obszarów Natura 2000 rozumie się spójność czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zostały wyznaczone obszary Natura 2000. Z przeprowadzonej analizy wpływu zapisów planu wynika, że te nie wpłyną negatywnie na stan przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 położonych na gruntach Nadleśnictwa Sława Śląska.

Zapisy planu nie zmieniają sposobu użytkowania gruntów omawianego terenu, przez co nie powodują zmian w zasięgu i powierzchni poszczególnych ekosystemów występujących w obszarach programu Natura 2000.

W projekcie planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Sława Śląska brak zabiegów mogących naruszyć integralność obszarów.

8. Przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań planu na środowisko

Zapisy zawarte w planie urządzenia lasu nie zawierają wskazówek, które mogą znacząco negatywnie wpłynąć na środowisko lub obszary Natura 2000, w tym w szczególności na cele ochrony tych obszarów. Niektóre postanowienia planu, mogą być potencjalnie niekorzystne dla podlegających ochronie gatunków i siedlisk przyrodniczych występujących na terenach nadleśnictwa. W planie zapisano jednak szereg wskazówek ochronnych oraz uszczegółowiono sposoby wykonania zaprojektowanych w nim zabiegów, tak by negatywne oddziaływanie nie nastąpiło. W poniższej tabeli przedstawia się przewidziane przez plan sposoby minimalizowania potencjalnie niekorzystnych działań.

Tabela 29. Zapisy planu ograniczające negatywny wpływ potencjalnie niekorzystnych działań

Obszar negatywnego wpływu	Negatywne oddziaływanie	Sposoby ograniczenia negatywnego oddziaływania zapisane w planie
Czyszczenia i trzebieże w miejscach, gdzie występują chronione i zagrożone gatunki roślin.	Bezpośrednie – niszczenie roślin.	Plan zaleca chronić stanowiska roślin podczas zabiegów lub zabiegów wykonać poza sezonem wegetacyjnym.
Rębnie IB - odnowienia i pielęgnacja w miejscach, gdzie występują chronione i zagrożone gatunki roślin.	Bezpośrednie – niszczenie roślin.	Plan zaleca fragmenty d-stanów ze stanowiskami rośliny wyłączyć z cięć.
Rębnie (IB, IIB, IIIA, IIIB) zaplanowane w wydzieleniach położonych w zasięgu obszarów Natura 2000.	Zmniejszenie powierzchni potencjalnych siedlisk gatunków związanych ze starodrzewiami.	Plan zaleca dążenie do pozostawiania przestojów na powierzchni większej niż zaplanowane 5%, ze szczególnym uwzględnieniem drzew o niskiej wartości technicznej (uszkodzonych, dziuplastych). W miejscach, w których jest to możliwe, należy dążyć do grupowania przestojów pozostawionych do naturalnego rozpadu w kępy o możliwie dużych rozmiarach, zapewniających większą trwałość tworzonego w ten sposób biogrupu.
Czyszczenia, trzebieże i rębnie częściowe w miejscach, gdzie występują chronione i zagrożone gatunki ptaków.	Płoszenie ptaków, niszczenie lęgów, niszczenie stanowisk lęgowych (dziupli, gniazd).	Plan zaleca, aby zabiegi gospodarcze wykonać poza sezonem lęgowym ptaków. Pozostawiać drzewa dziuplaste i z gniazdami użytkowymi przez kilka lat.
Trzebieże w miejscach, gdzie występują chronione i zagrożone gatunki bezkręgowców i płazów.	Płoszenie zwierząt, niszczenie siedlisk.	Należy poinstruować wykonawców prac o występowaniu gatunków chronionych i o konieczności ich ochrony.
Wydzielenia z siedliskami przyrodniczymi, w których planowane są czyszczenia i trzebieże.	Krótkookresowe pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych.	Plan zaleca podczas wykonywania trzebieży i czyszczeń w miejscu występowania siedlisk: 9190, 91E0 - stosować regulację składu gatunkowego – usuwać występujące w nadmiernej ilości So, Św, Brz, Md oraz gatunki obce geograficznie. Promować gatunki właściwe siedlisku – Db (9190), Ol, Js (91E0).
Wydzielenia z siedliskami przyrodniczymi, w których planowane są rębnie częściowe.	Krótkookresowe pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych.	Przy odnowieniu stosować składki gatunkowe zaprojektowane w POP dla siedlisk przyrodniczych.

9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zastosowanych w planie

Zapisy planu urządzenia lasu nie zawierają zaleceń, które powodują znacząco negatywne oddziaływanie na środowisko lub obszary Natura 2000. Działania minimalizujące potencjalnie negatywne zapisy planu zostały zamieszczone w programie ochrony przyrody i przytoczone w poprzednim rozdziale. Część z nich można uznać za rozwiązania alternatywne w stosunku do zazwyczaj stosowanych zabiegów gospodarczych np. stosowanie specjalnych składów gatunkowych odnowień dla siedlisk przyrodniczych.

Na etapie konstruowania planu rozważane są alternatywne rozwiązania, które w uzasadnionych przypadkach są stosowane. Kierując się nadrzędnym celem, jakim jest prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej można zaproponować alternatywne rozwiązania, które można zastosować w PUL:

- **Zmiana celu gospodarczego** - zamiast cięć pielęgnacyjnych czy rębnych, można zaproponować okresowe wyłączenie niektórych fragmentów drzewostanów z intensywnej gospodarki;
- **Zwiększenie powierzchni lasów o charakterze ochronnym lub proekologicznym** – na etapie tworzenia planu możliwe jest zwiększanie powierzchni drzewostanów o szczególnych walorach ochronnych lub lasów o wysokiej wartości przyrodniczej;
- **Wprowadzenie naturalnych metod w gospodarce leśnej** – polegające na ograniczeniu inwazyjnych zabiegów, na rzecz wspierania naturalnych procesów zachodzących w drzewostanach, np. naturalnego odnowienia lub pozostawiania drzew do naturalnego rozkładu.

10. Wykonawcy prac

Opracowanie wykonano w Pracowni Urzędzeniowej Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Poznaniu. Projekty map w GIS wykonał mgr inż. Hubert Krysztofiak. Analizę danych i prognozę oddziaływania planu wykonał mgr. inż. Krzysztof Kołodziejczak. Nadzór i kontrolę nad całością prac sprawował Zastępca Dyrektora BULiGL Oddział w Poznaniu mgr inż. Piotr Kubala.

Wykonawca prognozy

mgr inż. Krzysztof Kołodziejczak

11. Literatura i materiały pomocnicze

1. Brzeziecki B. 2008: Zagospodarowanie brzegu lasu. Portal „Rębnie e-Poradnik”.
2. BULiGL O/Poznań: Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Sława Śląska na okres 01.01.2016 r.-31.12.2025 r.
3. BULiGL O/Poznań 2003: Operat siedliskowy Nadleśnictwo Sława Śląska stan na 1 stycznia 2004 r.
4. Czępińska-Kamińska D. i in. 2000: Klasyfikacja gleb leśnych Polski – Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa.
5. Głowaciński Z. 2002: Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce, PAN – Instytut Ochrony Przyrody, Kraków.
6. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2017-2022 na podstawie monitoringu. 2023.
7. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim za rok 2023. 2024.
8. Herbich J. (red.) 2004. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków NATURA 2000 - poradnik metodyczny – Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
9. Jackowiak B., Celka Z., Chmiel J., Latowski K., Żukowski W. 2007: Red list of vascular flora of Wielkopolska (Poland). Biodiversity: Research and Conversation” Vol. 8-8/2007.
10. Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R.W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J.M., Zalewska H. & Pilot M., 2005: Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską sieć Natura 2000 w Polsce. Opracowanie dla Ministerstwa Środowiska. Białowieża: Zakład Badania Ssaków PAN.
11. Kaźmierczakowa R., Bloch-Orłowska J., Celka Z., Cwener A., Dajdok Z., Michalska-Hejduk D., Pawlikowski P., Szczęśniak E., Ziarnek K. 2016: Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych. Kraków 2016.
12. Kondracki J. 2000: Geografia regionalna Polski – Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
13. Matuszkiewicz J. M. 2002: Zespoły leśne Polski. Wyd. Naukowe PWN Warszawa.
14. Matuszkiewicz J. M. 2007: Regionalne optymalne składy gatunkowe drzewostanów w typach siedliskowych lasów i zespołach leśnych. Warszawa (mskr).
15. Matuszkiewicz J. M. 2008: Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGIPZ PAN, Warszawa.
16. Matuszkiewicz W. 2001: Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski – Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
17. Mirek Z., Zarzycki K., Wojewoda W., Szelaąg Z. 2006: Czerwona lista roślin i grzybów Polski. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN Kraków.
18. Podział hydrograficzny Polski – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Warszawa 1980.
19. Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. [red.] 2021: Regionalna geografia fizyczna Polski, Poznań.
20. Standardowe Formularze Danych dla obszarów Natura 2000 – strona internetowa <http://natura2000.eea.europa.eu/#>.
21. Woś A 1999: Klimat Polski. Wyd. Naukowe PWN. Warszawa.
22. Wzmocnienie ochrony lasów cennych przyrodniczo i ważnych społecznie. Wytyczne i rekomendacje Ogólnopolskiej Narady o Lasach. Warszawa 2024.
23. Zielony R., Kliczkowska A. 2012: Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa.

12. Oświadczenie autora Prognozy

Poznań, 19 września 2025 r.

OŚWIADCZENIE

Na podstawie art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f w zw. z art. 74a ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112, 1881, 1940) oświadczam, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ww. ustawy – legitymuję się wykształceniem wyższym z dziedziny nauk leśnych.

Niniejsze oświadczenie składam w związku z opracowaniem prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Sława Śląska na lata 2026-2035.

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
mgr inż. Krzysztof Kołodziejczak

